

ทัศนคติของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรี
ในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

รศ.ดร. กุลพรหม

30A5425353

305.42
ร442ท
2551

Title: ทัศนคติของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อนักการเมือง
ท้องถิ่นสตรีในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดค
งเพชร

ห้องสมุด มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๕๑

ทัศนคติของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรี
ในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

สิ่งพิมพ์นี้เป็นสมบัติของห้องสมุด มจร.
ผู้ใดพบอยู่ในที่อื่นไม่สมควร
ไปรดงำมาส่งที่แผนกห้องสมุดด้วย ขอขอบคุณ

รัตำ กุลพรม

		305.42
		ร442ท 2551
30A5425353		
Title: ทัศนคติของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อนักการเมือง ท้องถิ่นสตรีในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดก ห้องสมุด มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย		

b 10447

305.42

ร 442 ท

28 มี.ค. 54

เลขทะเบียน	5425353
เลขเรียกหนังสือ	305.42 ร 442 ท ๑.1
วันที่	28 มี.ค. 54

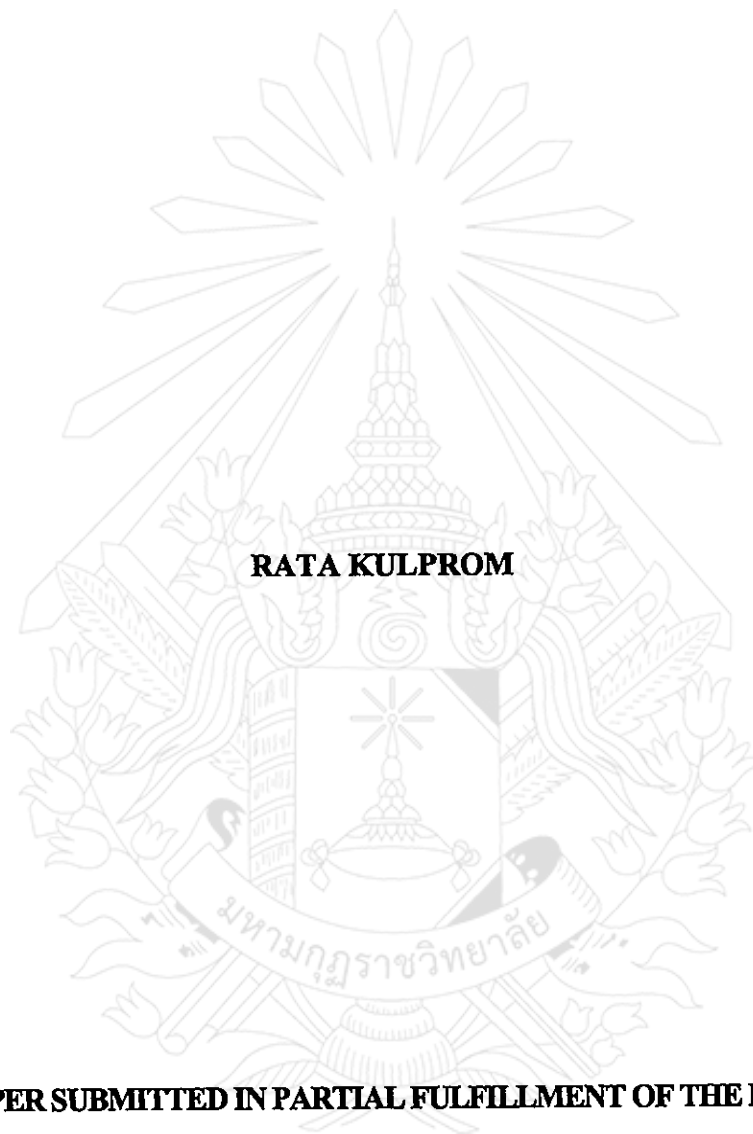
สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๕๑

**OPINIONS OF KAMNAN AND VILLAGE HEADMEN TOWARDS
FEMALE POLITICIANS OF MUANG DISTRICT,
KAMPHAENGPHET PROVINCE**

RATA KULPROM

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS

FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS

DEPARTMENT OF GOVERNMENT

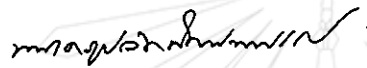
GRADUATE SCHOOL

MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

B.E. 2551 (2008)

หัวข้อสารนิพนธ์ : ทักษะคิดของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่ออัยการเมืองท้องถิ่นสตรีในเขตอำเภอเมือง
กำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร
ชื่อนักศึกษา : รัตำ กุลพรม
สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร.สมบัติ ศรีทองอินทร์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(พระครูปลัดสัมพิพัฒนวิริยาจารย์)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(พระครูปลัดสัมพิพัฒนวิริยาจารย์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ดร.สมบัติ ศรีทองอินทร์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ระมัด โชชัย)

.....กรรมการ
(ดร.สมบูรณ์ เดชะผล)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

**Thematic Title : Opinions Of Kamnan And Village Heanmen Towards Female Politcials Of
Muang District, Kamphaengphet Province**

Student's Name: Rata Kulprom

Department : Government

Advisor : Dr. Sombat Srithongin

Co-Advisor : Asst. Emeritus Prof. Dr. Sukit Chaimusik

Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree.

P. Sampipattanaviriyajarn
.....Dean of Graduate School
(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn)

Thematic Committee

P. Sampipattanaviriyajarn
.....Chairman
(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn)

S. Srithongin
.....Advisor
(Dr. Sombat Srithongin)

S. Chaimusik
.....Co-Advisor
(Asst. Emeritus Prof. Dr. Sukit Chaimusik)

R. Chochai
.....Member
(Assoc. Prof. Dr. Ramud Chochai)

S.
.....Member
(Dr. Somboon Dachaphon)

หัวข้อสารนิพนธ์	: ทักษะคติของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรีในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร
ชื่อนักศึกษา	: ราต้า กุลพรม
สาขาวิชา	: รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ดร.สมบัติ ศรีทองอินทร์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก
ปีการศึกษา	: 2551

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาทักษะคติของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรีในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร และ 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะคติระหว่างกำนันและผู้ใหญ่บ้านที่เป็นเพศชายและเพศหญิงที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรี ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในอำเภอเมืองกำแพงเพชร จำนวน 219 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้จำนวน 140 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

1. ทักษะคติของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรี ในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมพบว่า นักการเมืองท้องถิ่นสตรีต้องรับภาระเป็นแม่บ้านด้วย ทำให้ไม่มีเวลาและเป็นอุปสรรคต่อการบริหารงาน อยู่ในระดับเห็นด้วย รองลงมา ในปัจจุบันผู้หญิงมีความสามารถในด้านต่างๆ เพิ่มขึ้น และประสบความสำเร็จในการทำงานมากขึ้น อยู่ในระดับเห็นด้วย และ อาชีพนักการเมืองท้องถิ่นเหมาะสมกับผู้หญิง อยู่ในระดับไม่เห็นด้วย ตามลำดับ 2. ผลการเปรียบเทียบทักษะคติของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในอำเภอเมืองกำแพงเพชรที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรี ระหว่างเพศชายและเพศหญิง พบว่า ในภาพรวมมีทัศนคติแตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากสังคมไทยให้การยอมรับว่าผู้ชายคือช้างเท้าหน้า ผู้หญิงคือช้างเท้าหลัง ทำให้ผู้ชายมีบทบาทในการทำงานมากกว่าผู้หญิงทำการยอมรับในตัวผู้หญิงยังไม่เทียบเท่าผู้ชายแม้ว่าในปัจจุบันผู้หญิงจะมีบทบาทเพิ่มมากขึ้นมีความรู้ความสามารถเท่าเทียมผู้ชายก็ตาม

Thematic Title : **Opinions Of Kamnan And Village Heanmen Towards Female Politicians of Muang District, Kamphaengphet Province**

Student's Name : **Rata Kulprom**

Department : **Department**

Advisor : **Dr. Sombat Srithongin**

Co-Advisor : **Asst. Emeritus Prof. Dr. Sukit Chaimusik**

Academic Year : **B.E. 2551 (2008)**

Abstract

The objective of this thematic paper were (independent study) 1) to study the attitude of the Village Leader and the Village Headman towards the Women Politicians in Muang District, Kamphaengphet and 2) to compare their opinions on Woman Politicians. The population in this study was the Village Leaders and the Village Headman in Muang District, Kamphaengphet, totally in 219 peoples. The sample group for this research consisted of 140 samplings. The instrument used in this research was a set of five revelations scale through questionnaire. The statistics for data analysis were percentage, arithmetic mean, standard deviation and t-test.

The results of research ware found as follows :

1. The overall attitude of the Village Leaders and the Village Headman in Muang District, Kamphaengphet towards the Woman Local Politician was at medium level or invariably. When scrutinizing each area, it was founded that the Woman Local Politician have to carry in role of housewife, having time limits on her administrative role, was at agreeable level. Following the high potential women role on every career and highly achievements of hers, it was agreeable level. The Woman Local Politicians career was disagreeable level respectively. 2. The comparative opinions by the Village Leaders and the Village Headman in Muang District, Kamphaengphet towards the Woman and Men Local Politician was comparatively different. It was found that the overall opinion was differently level, which was irresponsible to the previous hypothesis. According to the fact that Thai society has more accepted the Man politician role than the woman one. Such result indicated more preference of man politician to the woman also being unequal attitude, even though the woman at the present has possessed of various role and equalknowledge-skill to the man.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยความร่วมมือและความกรุณาอย่างยิ่งจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค คณาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้ ประสพการณ์อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ดร.สมบัติ ศรีทองอินทร์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร. สุกิจ ชัยมุสิก อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ร่วม ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิรัช จง อยู่สุข, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธนศ มีศรีสวัสดิ์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิเวศน์ คำรัตน์, อาจารย์นริศ ศรีโพธิ์ และคุณวิษสุดา เกษปรีชาสวัสดิ์ ผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามที่กรุณาแนะนำ แก้ปัญหาและสร้างรูปแบบการศึกษาทัศนคติของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรี ในเขตอำเภอเมือง กำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร จนงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย, ประธานกรรมการสอบสารนิพนธ์, รองศาสตราจารย์ ดร. ระมัด โชชัย, ดร. สมบูรณ์ เคชะผล คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ที่ท่านได้กรุณาให้ความรู้ ชี้แนะตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตลอดจนได้เสนอแนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ จนกระทั่งสารนิพนธ์ฉบับนี้จบลงได้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณพระราชสาร โมลี เจ้าคณะจังหวัดกำแพงเพชรฝ่ายธรรมยุต (วัดนาควิหาร โสภณ) ที่ให้ความอนุเคราะห์สนับสนุนในการจัดทำสารนิพนธ์ ขอขอบคุณคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลเพิ่มเติม

ขอขอบคุณกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชรที่อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบคุณเพื่อนๆ ทุกคนที่ร่วมคิด ร่วมแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาของผู้วิจัยที่ให้กำลังใจ จนกระทั่งสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์ หากคุณค่าของสารนิพนธ์ฉบับนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่วงการศึกษและผู้สนใจ คำนึงว่า ผู้วิจัยขอขอบคุณความดีเป็นเครื่องบูชาบิดามารดา ครู อาจารย์ เพื่อนๆ ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ แนะนำ ชี้แนวทางและให้ความร่วมมือด้วยดีตลอดมา

ราดำ กุลพรม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 สมมติฐานการวิจัย	2
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำ	5
2.1.1 ทฤษฎีผู้นำ	5
2.1.2 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ	7
2.1.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทการเป็นผู้นำของสตรี	10
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทนักการเมืองท้องถิ่น	12
2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท	12
2.2.2 แนวคิดการปกครองท้องถิ่น	14
2.2.3 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาททางเพศ	24
2.2.4 แนวคิดเกี่ยวกับความเสมอภาคทางเพศ	28

		จ
	2.2.5 แนวความคิดเกี่ยวกับสถิติสตรี	29
	2.2.6 แนวคิดในการพัฒนาสตรี	32
	2.2.7 แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ	36
	2.3 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา	43
	2.4 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	43
	2.5 สรุปกรอบแนวคิด	47
บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย	48
	3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	48
	3.2 เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่าง	48
	3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	49
	3.4 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	49
	3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	50
	3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	50
บทที่ 4	การวิเคราะห์ข้อมูล	51
	ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม	52
	ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่น	54
	ตอนที่ 3 ทัศนคติของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรี	60
บทที่ 5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	64
	5.1 สรุปผล	64
	5.2 อภิปรายผล	65
	5.3 ข้อเสนอแนะ	67
	5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	67
	5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	68

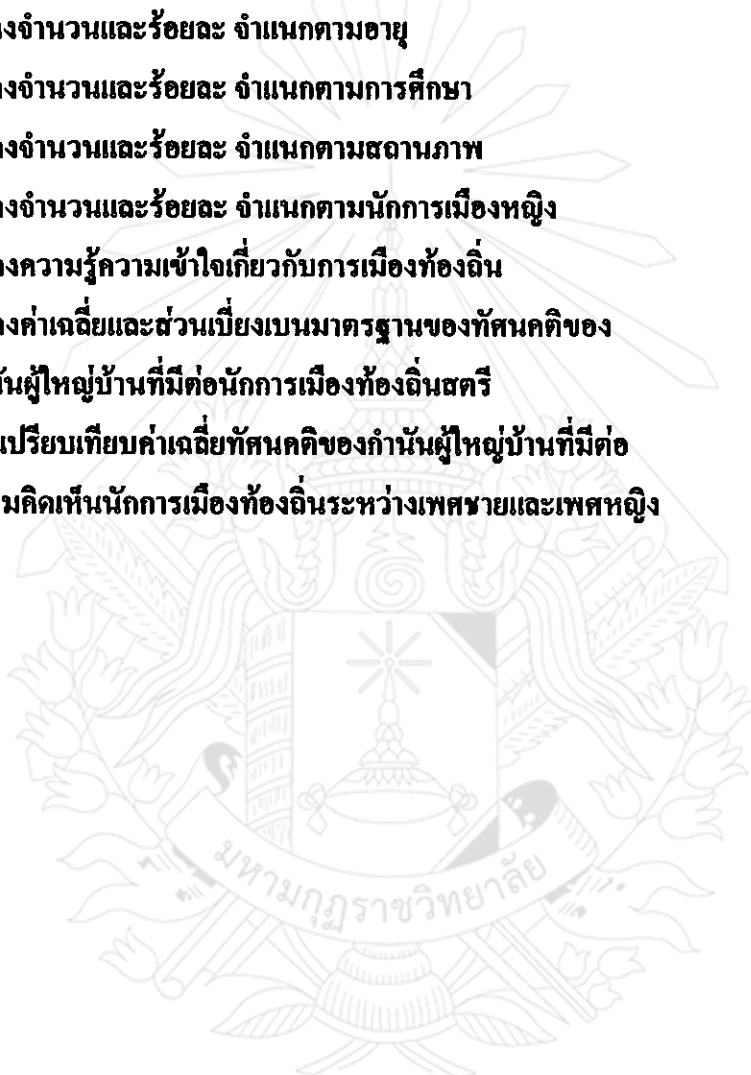
	๘
บรรณานุกรม	69
ภาคผนวก	74
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	75
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	77
ภาคผนวก ค แบบสอบถาม	83
ภาคผนวก ง ตารางแสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	89
ประวัติผู้วิจัย	91

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 2.1	การมีส่วนร่วมทางด้านเศรษฐกิจและการเมืองของสตรี	11
ตารางที่ 4.1	แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามเพศ	51
ตารางที่ 4.2	แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามตำแหน่ง	52
ตารางที่ 4.3	แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามอายุ	52
ตารางที่ 4.4	แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามการศึกษา	53
ตารางที่ 4.5	แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามสถานภาพ	53
ตารางที่ 4.6	แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามนักการเมืองหญิง	54
ตารางที่ 4.7	แสดงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่น	55
ตารางที่ 4.8	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติของ กำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรี	57
ตารางที่ 4.9	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทัศนคติของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อ ความคิดเห็นนักการเมืองท้องถิ่นระหว่างเพศชายและเพศหญิง	60

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีเป็นประเด็นที่เพิ่งได้รับความสนใจและมีการศึกษาอย่างกว้างขวาง ภายหลังจากที่องค์การสหประชาชาติได้กำหนดให้ปี ค.ศ. 1975 หรือ พ.ศ. 2518 เป็นปีสตรีสากล ซึ่งการหารือและการจัดทำข้อตกลงระดับโลกทุกครั้งได้บรรจุหัวข้อ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสตรีในกระบวนการตัดสินใจทางสังคมและการเมืองไว้เป็นประเด็นหลักที่ต้องจับตามอง โดยได้ให้เหตุผลว่า สตรีจำเป็นต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจในระดับต่างๆ เพราะการตัดสินใจเหล่านั้นจะมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของสตรีโดยรวม

การจุดประกายทางความคิดในระดับโลกส่งผลให้ประเด็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีกลายเป็นประเด็นที่หลายประเทศได้ให้ความสนใจที่จะผลักดันอย่างต่อเนื่องและจริงจัง แต่จากข้อมูลปัจจุบันเกี่ยวกับสัดส่วนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในประเทศต่างๆ พบว่ายังมีสัดส่วนค่อนข้างต่ำ รายงานขององค์การพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) ระบุว่าแม้ว่าจะมีจำนวนเป็นครึ่งหนึ่งของประชากรโลก และโดยมากเป็นกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตยแต่กลับกลายเป็นว่า สตรีได้รับเลือกตั้งให้เข้าดำรงตำแหน่งสมาชิกในรัฐสภาเพียงร้อยละ 12 และได้รับการแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีในรัฐบาลเพียงร้อยละ 3 ในขณะที่ค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในระดับท้องถิ่นนั้นมีสัดส่วนที่ดีกว่าในระดับชาติ แต่ก็เพียงเล็กน้อยเท่านั้น

สำหรับสัดส่วนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในประเทศไทยจากข้อมูลพบว่ายังล้าหลังกว่าประเทศอื่นๆ ในประชาคมโลก โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งหลายตั้งที่ องค์การพัฒนาแห่งสหประชาชาติได้เปรียบเทียบไว้ในรายงานการพัฒนาคนปี 2539ว่าโดยภาพรวมประเทศที่กำลังพัฒนาจะมีสตรีได้รับเลือกตั้งเข้าเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 10.8 ในขณะที่ปัจจุบันประเทศไทยมีสตรีที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลายคือคิดเป็นร้อยละ 5.6 เมื่อดูอัตราส่วนของประเทศที่พัฒนาแล้วพบว่าประเทศในแถบยุโรปเหนือ มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรีในสัดส่วนที่สูงกว่าประเทศไทยหลายเท่า เช่น ประเทศสวีเดน มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรี ร้อยละ 40.4 นอร์เวย์ ร้อยละ 39.4 และฟินแลนด์ ร้อยละ 33.5 เป็นต้น และเมื่อหันมาพิจารณาประเทศเพื่อนบ้านหลาย

ประเทศในทวีปเอเชียมีประเทศที่มีสัดส่วนของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรี ในรัฐสภามากกว่า ประเทศไทย เช่น ประเทศมาเลเซีย มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรี ร้อยละ 11.1 ประเทศจีนมีร้อยละ 21.0 และประเทศอินเดีย มีร้อยละ 8.00¹

ต้องยอมรับว่า ความสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอยู่ที่ประชาชนทุกคน ทั้งผู้หญิงและผู้ชายมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกันในการตัดสินใจเรื่องสาธารณะอันเกี่ยวข้องกับประชาชนโดยรวมและต้องยอมรับว่าผู้หญิงก็คือประชาชนส่วนหนึ่งของสังคมดังนั้นเป็นธรรมดาที่การเลือกสรรผู้แทนจำนวนหนึ่งเพื่อทำหน้าที่ตัดสินใจในเรื่องสาธารณะ การพัฒนาท้องถิ่นของตนเองแทนประชาชนส่วนใหญ่ นั้น ควรเป็นผู้หญิงและผู้ชายในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน

ข้อดีของผู้หญิง คือ ผู้หญิงมีประสบการณ์ ความต้องการ นิสัยใจคอ มีมุมมองและความสามารถที่แตกต่างจากผู้ชาย จึงมีความละเอียดรอบคอบในการจัดทำแผนงาน โครงการกิจกรรม ที่สำคัญจากประสบการณ์การเป็นแม่คนเลี้ยงดูบุตรและครอบครัวทำให้ผู้หญิงมีความสนใจและมีความสามารถในการพัฒนาระบบการดูแลเด็กเล็ก การประกอบอาชีพของผู้หญิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้หญิงมีความสนใจกับประเด็นการพัฒนาที่แตกต่างจากผู้ชายในเรื่องเกี่ยวกับสินเชื่อ อาชีพ สุขภาพ น้ำ การศึกษา ผู้ด้อยโอกาส เยาวชน และความรุนแรงในครอบครัว

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาทัศนคติของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรีในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่เป็นเพศชายและเพศหญิงที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรี ในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

กำนันผู้ใหญ่บ้านที่เป็นเพศชายและเพศหญิงมีทัศนคติที่ดีต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรีในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

---

¹กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติและโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, **ปฏิญญาปักกิ่งและแผนปฏิบัติการเพื่อความก้าวหน้าของสตรี**, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2540), หน้า 160.

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ วิจัยเกี่ยวกับทัศนคติของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่เป็นเพศชายและเพศหญิงที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรี ในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในอำเภอเมืองกำแพงเพชรจำนวน 219 คน

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

1.4.4 ขอบเขตด้านเวลา

ได้แก่ มกราคม - ธันวาคม 2549

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้ทราบทัศนคติของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรีในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

1.5.2 ทำให้ทราบความแตกต่างทางทัศนคติของกำนันผู้ใหญ่บ้านระหว่างเพศชายและเพศหญิงที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรีในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

1.5.3 สามารถนำผลการวิจัยทัศนคติและความแตกต่างกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรีไปใช้เป็นข้อเสนอแนะและแนวทางในการปฏิบัติ

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึก ความคิด ความเห็น ความเชื่อ หรือความโน้มเอียงของบุคคลที่มีต่อบุคคลหรือสิ่งต่างๆ หรือสถานการณ์แวดล้อม ซึ่งจะเป็นในทำนองที่พึงพอใจ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ การรับรู้และค่านิยมของบุคคลนั้นๆ

เพศ (Sex) หมายถึง เพศที่กำหนดขึ้นโดยธรรมชาติและเป็นข้อกำหนดทางสภาวะวิทยาซึ่งเปลี่ยนแปลงไม่ได้เป็นตัวกำหนดบทบาทหน้าที่ให้เพศหญิงและเพศชายมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน เช่น มนุษย์ผู้หญิงตั้งครรภ์และคลอดบุตร มนุษย์ผู้ชายมีส่วนในการให้กำเนิดบุตร

เพศ (Gender) หมายถึง เพศที่ถูกกำหนดโดยเงื่อนไขทางสังคมหรือวัฒนธรรมให้แสดงบทบาทหญิงหรือชาย

การเมือง หมายถึง กระบวนการเบ็ดเสร็จที่อำนาจสังคม (Social Power) ถูกใช้และแบ่งปันกันในหมู่มนุษย์ที่ร่วมกันอยู่เป็นกลุ่มหรือสังคม โดยมีจุดเน้นสำคัญอยู่ที่กระบวนการตัดสินใจเรื่องส่วนรวมต่างๆ ร่วมกัน

ทัศนคติทางการเมือง หมายถึง แบบแผนของทัศนคติและความโน้มเอียงทางการเมืองของบุคคลที่มีต่อระบบการเมืองซึ่งมีผลกระทบต่อพฤติกรรมทางการเมืองของสมาชิกของสังคมและเป็นปทัสฐานที่สำคัญอันก่อให้เกิดกิจกรรมทางการเมืองขึ้น

นักการเมืองท้องถิ่น หมายถึง บุคคลที่ดำรงตำแหน่งต่างๆ ทางการเมืองในท้องถิ่น เช่น สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

การพัฒนาสตรี หมายถึง การทำให้สถานภาพและบทบาทของสตรีเท่าเทียมกับบุรุษ ถ้าหากสตรีสามารถตัดสินใจเรื่องสำคัญเกี่ยวกับชีวิตของตน โดยอิสระ ไม่ต้องตกอยู่ภายใต้อาณัติของผู้อื่นและมีสิทธิหน้าที่ตลอดจนโอกาสในการประกอบกิจการต่างๆ ภายในครอบครัวและสังคมเท่าเทียมกับบุรุษ ก็อาจจะกล่าวได้ว่าสตรีมีสถานภาพสูง

ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่ได้รับการเลือกจากคนอื่นๆ ในกลุ่ม เป็นผู้ที่สามารถให้ความช่วยเหลือผู้อื่นในสิ่งที่ผู้อื่นร้องขอ และสามารถชี้นำให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม

การขัดเกลาทางสังคม (Socialization) หมายถึง การทำให้บุคคลรู้และเข้าใจบทบาทต่างๆ ในลักษณะเฉพาะว่าเป็นใคร มีพฤติกรรมอย่างไร มีค่านิยมและความเชื่ออย่างไร การขัดเกลาทางสังคม คือ การทำให้บุคคลได้เรียนรู้ถึงบทบาทพฤติกรรมตามความคาดหวังของสังคม และครอบครัวเป็นสถาบันที่มีบทบาทสำคัญในการอบรมขัดเกลาให้บุคคลได้เรียนรู้และเข้าใจถึงบทบาทของตนเอง โดยเฉพาะบทบาททางเพศ

บทบาท หมายถึง ข้อกำหนดแห่งพฤติกรรมระหว่างบุคคลซึ่งผูกพันกับบุคคลต่างๆ ซึ่งมีลักษณะเฉพาะตัวบางประการ “ประเภท” ดังกล่าว คือ “สถานภาพ” (Status) หรือ “ตำแหน่ง” (Position) ทฤษฎีบทบาทได้ใช้ “สถานภาพ” หรือ “ตำแหน่ง” เพื่อหมายถึงส่วนหรือองค์ประกอบต่างๆ ของกลุ่มสังคมที่ได้รับการจัดระเบียบแล้วจากแนวคิดทฤษฎี

บทบาททางเพศ หมายถึง การสร้างเอกลักษณ์ทางเพศที่เหมาะสม ความเสมอภาคทางเพศ และบทบาททางเพศที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในสังคมอย่างสมดุลย์

การขัดเกลาบทบาททางเพศ (Sex –role Socialization) หมายถึง ส่วนหนึ่งของการขัดเกลาทางสังคมซึ่งต้องอาศัยขั้นตอน และสถาบันที่จะส่งผ่านการเรียนรู้ รับรู้บทบาทแต่การขัดเกลาบทบาททางเพศเป็นกระบวนการที่เน้นให้บุคคลเกิดการรับรู้ เกิดความคิด ความเชื่อถือเกี่ยวกับความแตกต่างในบทบาทของบุคคลตามความแตกต่างทางเพศอันเป็นส่วนกำหนดพฤติกรรมของบุคคล

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ทศนคติของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรีในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร โดยผู้วิจัยได้นำเสนอแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำ
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นสตรี
- 2.3 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา
- 2.4 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.5 สรุปกรอบแนวคิด

2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำ

2.1.1 ทฤษฎีผู้นำ (Leadership Theory)

T.N. Whitehead ได้อธิบายความหมายของผู้นำไว้ดังนี้ “ผู้นำคือบุคคลที่ได้รับการเลือกจากคนอื่น ๆ ในกลุ่ม เป็นผู้ที่สามารถให้ความช่วยเหลือผู้อื่นในสิ่งที่ผู้อื่นร้องขอ และสามารถชี้แนะให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม” แต่คงไม่สามารถอธิบายครอบคลุมความหมายได้ทั้งหมด ทำให้มีผู้อธิบายเพิ่มเติม เช่น เป็นผู้นำคนหรือกิจการที่รับผิดชอบให้ดำเนินไปด้วยดี เป็นผู้มีอำนาจหรือมีตำแหน่งที่สามารถเป็นผู้ใช้อำนาจแทนผู้อื่น และเหนือผู้อื่นในกลุ่ม เป็นต้น ดังนั้นผู้ที่จะเป็นผู้นำได้ต้องมีคุณสมบัติพิเศษที่ผู้อื่นไม่มีหรือมีน้อยกว่า ซึ่งเราเรียกว่าลักษณะหรือคุณสมบัติของผู้นำตามธรรมชาติ

ผู้นำ เป็นบุคคลที่สามารถใช้อิทธิพลเหนือผู้อื่นในการกระทำ งดกระทำ หรือการตัดสินใจ ผู้นำจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญของโครงสร้างแห่งอำนาจ ทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ผู้นำเป็นสัญลักษณ์แห่งความร่วมมือ ความหวัง ความต้องการ จึงสามารถสะท้อนภาพของชุมชนออกมาผ่านผู้นำได้

เจ้าหน้าที่ที่จะได้รับการยอมรับจากชุมชนจะต้องมีความเป็นผู้นำจึงสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้สำเร็จ ความเป็นข้าราชการเป็นผู้นำโดยตำแหน่งตามกฎหมายอยู่แล้ว แต่อาจไม่เพียงพอที่จะให้ได้รับการยอมรับอย่างสมบูรณ์จำเป็นต้องเป็นผู้นำตามธรรมชาติอีกด้วย เพราะข้าราชการ

จะต้องเข้าไปมีบทบาทอิทธิพลเหนือราษฎรในชุมชน และมีบทบาทสำคัญในการที่จะผลักดันให้ชุมชนพัฒนาไปสู่ความสำเร็จได้อย่างรวดเร็ว ก็ต้องได้รับการยอมรับในความเป็นผู้นำของข้าราชการจึงจะชี้นำชุมชนได้¹

ชะลอ ธรรมศิริ ให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติโดยทั่วไปของผู้นำไว้ดังนี้

1. มีความรู้ ความสามารถหลายด้าน
2. มีความเฉลียวฉลาด
3. เป็นที่รักใคร่ เชื่อถือ
4. มีจิตใจเข้มแข็ง อดทน
5. มีความตั้งใจจริง กระตือรือร้น
6. มีมารยาทในสังคมดี
7. มีความรับผิดชอบสูง
8. เสียสละ ใจกว้างขวาง
9. ชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น
10. รักษาระเบียบวินัย และยุติธรรม²

Wall & Hakens สรุปไว้ว่า ผู้นำเป็นผู้มีบทบาทหน้าที่อยู่มากมาย คือ

1. เป็นนักบริหารที่ดี
2. เป็นผู้วางนโยบาย
3. เป็นผู้วางแผน
4. เป็นผู้เชี่ยวชาญ
5. เป็นผู้แทนกลุ่มในการติดต่อกับโลกภายนอก
6. เป็นศูนย์กลางความสัมพันธ์ระหว่างต่างกลุ่ม
7. เป็นผู้ให้คุณและโทษ
8. เป็นอนุญาโตตุลาการ
9. เป็นสัญลักษณ์ของสมาชิก
10. เป็นแบบอย่างที่ดี
11. เป็นนักอุดมคติ

¹T.N. Whitehead, **Leadership in Erec Society**, (Harvard Univercity, 1966), p.68.

²ชะลอ ธรรมศิริ, **การพัฒนาตนเองและลักษณะผู้นำ**, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2516), หน้า 13.

12.เป็นผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานของกลุ่ม³

สรุป ทฤษฎีผู้นำ (Leadership Theory) ผู้นำ คือ บุคคลที่ได้รับความไว้วางใจและรับเลือกจากบุคคลในกลุ่มว่าเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือกลุ่มหรือผู้อื่นได้ และสามารถชักจูงคนในกลุ่มให้ทำหรือไม่ทำตามที่ตัดสินใจก็ได้

2.1.2 ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

สืบเนื่องจาก คำนำ ผู้ใหญ่บ้าน เป็นหัวหน้าหน่วยการปกครองระดับตำบล หมู่บ้าน เป็นบุคคลที่เข้าสู่ตำแหน่งโดยการเลือกของประชาชน เป็นตัวแทนของทางการ ดังนั้น คำนำ ผู้ใหญ่บ้าน จึงเป็นผู้นำของประชาชนในตำบลและหมู่บ้าน หากจะพิจารณาความสำเร็จของการบริหารงานในตำบล หมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนยอมรับและศรัทธาเชื่อฟัง และปฏิบัติตามนโยบายหรือคำแนะนำของ คำนำ ผู้ใหญ่บ้าน ย่อมต้องอาศัยภาวะผู้นำเป็นประการสำคัญ

“ผู้นำ” ตามความคิดของประชาชนในตำบลและหมู่บ้านในดั้งเดิมโดยเฉพาะ คำนำ ผู้ใหญ่บ้าน แล้ว จะเห็นว่าเป็นผู้มีอำนาจ สามารถสั่งการให้ประชาชนคล้อยตามเป็นผู้อาวุโส เป็นผู้มียศ มีอิทธิพล ประชาชนเกรงกลัว อันเนื่องมาจากคำนำ ผู้ใหญ่บ้าน ใช้อำนาจหน้าที่ตามที่ทางการกำหนดให้ แต่แท้ที่จริง คำนำ ผู้ใหญ่บ้าน ในยุคปัจจุบัน ได้เปลี่ยนบทบาทอำนาจหน้าที่ไปในลักษณะสร้างสัมพันธ์กับประชาชน ดูแลทุกข์สุขช่วยเหลือประชาชนตามสมควร อีกทั้งมีทัศนคติที่เปิดกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนมากยิ่งขึ้นอีกทั้งต้องระวังในการประพฤติปฏิบัติตน ตลอดจนการใช้อำนาจหน้าที่ตามครรลองธรรมหากไม่อาจปรับเปลี่ยนบทบาทและพฤติกรรม อาจทำให้ “ผู้นำ” คนอื่นในตำบลและหมู่บ้านกล่าวโจมตี ยุขปลุกปั่นถึงขั้นเดินขบวนขับไล่ออกจากตำแหน่งได้

ผู้นำหรือภาวะผู้นำ (Leadership) คือ ผู้ใช้อิทธิพลหรืออำนาจหน้าที่ในความสัมพันธ์ ซึ่งมีอยู่ต่อผู้บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนวยความสะดวกโดยใช้กระบวนการติดต่อซึ่งกันและกันเพื่อบรรลุผลตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ในกาปฏิบัติ ผู้นำหน่วยงานหรือองค์กร ได้แก่ ผู้ที่บริหารงานให้สำเร็จโดยอาศัยการอำนวยความสะดวก การจูงใจ การริเริ่ม การประนีประนอม การประสานงาน

³Robert G. Wall, and Harkins, Ghage, **Requisites of Effective Leadership**, (San Francisco, 1964), PP.396-400.

คั้งนั้น พฤติกรรมของผู้นำ จึงต้องอาศัย อำนาจหน้าที่ (Authority) อำนาจบารมี (Power) ทั้งในแบบทางการ (Formal) และไม่ทางการ (Informal) ผู้นำ หรือภาวะผู้นำ เป็นกระบวนการหนึ่งซึ่งบุคคลหนึ่งบุคคลใด มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลหนึ่งบุคคลใด

สมยศ นาวิการ อ้างถึง Ralph N. Stogdill ได้ให้ความหมายของความเป็นผู้นำว่าเป็นกระบวนการของการสั่งการและการใช้อิทธิพลต่อกิจกรรมต่างๆ ของสมาชิกกลุ่ม ซึ่งสรุปได้ว่า

1. ผู้นำต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น
2. กระบวนการของความเป็นผู้นำ จะเกี่ยวข้องกับการจัดสรรอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างผู้นำและสมาชิกของกลุ่ม
3. ผู้นำสามารถใช้อิทธิพลกับผู้ตามหรือผู้ใต้บังคับบัญชา⁴

Paul Hersey และ Ken Blanchard ได้ให้ความหมายของ ความเป็นผู้นำว่า “หมายถึงกระบวนการในการใช้อำนาจหรืออิทธิพลเพื่อกำหนดการกระทำของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล สถานการณ์หนึ่งๆเพื่อไปสู่เป้าหมายที่วางไว้”

Gary A. Yukl ได้ศึกษาลักษณะความเป็นผู้นำไว้ 2 ประเด็น

ประเด็นแรก ได้แก่ ลักษณะพื้นฐาน (Traits)

ประเด็นที่สอง ได้แก่ ความชำนาญ (Skills)

ลักษณะพื้นฐาน (Traits) ของผู้นำที่ประสบความสำเร็จ ได้แก่

1. การรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์
2. มีความตื่นตัวกับสิ่งแวดล้อมทางสังคม
3. มีความทะเยอทะยาน และมุ่งสร้างความสำเร็จ
4. มีความสามารถในการอธิบายจุดยืนของตน
5. สามารถทำงานร่วมกับคนอื่นได้
6. มีความกล้าตัดสินใจ
7. เป็นบุคคลที่เชื่อถือได้
8. มีความต้องการครอบงำมีอิทธิพลเหนือคนอื่น
9. มีความกระตือรือร้น
10. มีความพยายาม
11. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
12. เป็นบุคคลที่สามารถอยู่ท่ามกลางความเครียดได้

⁴สมยศ นาวิการ, **การบริหาร**, (กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานครพิมพ์, 2522), หน้า 405.

13. มีความเต็มใจที่จะเป็นผู้รับผิดชอบ⁵

ความชำนาญ (Skills) ของผู้นำที่มักประสบความสำเร็จ ได้แก่

1. มีความเฉลียวฉลาด
2. มีความสามารถในการใช้มโนทัศน์
3. เป็นผู้มีความคิดริเริ่ม
4. เป็นนักการทูต และมีความแนบเนียนในการติดต่อ
5. มีทักษะในการพูดเก่ง
6. มีความรอบรู้งานของกลุ่ม
7. มีความสามารถในเชิงบริหาร
8. สามารถโน้มน้าวจิตใจคนเก่ง
9. สามารถเข้ากับสังคมได้ดี⁶

Robert R. Blake and Jane S. Mouton ได้ศึกษา และสรุปไว้ว่า ผู้นำที่จะสามารถสร้างความสำเร็จ แก่หน่วยงานได้มากที่สุด คือ ผู้นำที่เน้นทั้งผลงานและเน้นทั้งคนในเวลาเดียวกันในทุกองค์การ พฤติกรรมของผู้นำที่มักประสบความสำเร็จ ได้แก่

1. การริเริ่ม (Initiative) เป็นความคิดริเริ่มต่อสิ่งที่เคยทำมาและสิ่งที่ไม่เคยกระทำ
2. การเสาะหาข้อมูล (Inquiry) ผู้นำต้องเป็นผู้รับรู้ข้อมูลซึ่งอาจจะได้จากการสังเกต การสืบถาม เอกสาร วัตถุ
3. การมีจุดยืน (Advocacy) ผู้นำต้องมีความกล้าแสดงจุดยืน ในกรณีที่องค์กรมีความแตกแยก
4. การระงับการขัดแย้ง (Conflict Resolution) ความขัดแย้งในองค์การ ผู้นำต้องสามารถระงับความขัดแย้งให้ยุติลงได้
5. การตัดสินใจ (Decision Making) ผู้นำต้องทำงานโดยการตัดสินใจหรือช่วยเหลือผู้อื่นในการตัดสินใจ
6. การวิเคราะห์วิจารณ์ (Critique) การวิเคราะห์หาข้อบกพร่องของงานเป็นสิ่งสำคัญของการทำงานเพื่อนำผลการวิเคราะห์ไปปรับปรุงแก้ไข

⁵Paul Hersey and Ken Blanchard, **Management of Organization Behavior**, (Englewood Cliffs : Prentice-Hall, 1989), P.5.

⁶Gary A. Yukl, **Leadership in Organizations**, (Englewood Cliffs : Prentice-Hall, 1981), P.15.

อย่างไรก็ตาม ในมุมมองของนักวิชาการที่ศึกษาลักษณะผู้นำ ตามแนวทางตะวันตก เมื่อเทียบเคียงกับลักษณะสังคมและพฤติกรรมของคนไทยแล้ว อาจมีข้อแตกต่างกันบ้าง ทั้งนี้ เนื่องจากพื้นฐานทางวัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยม และประเพณีที่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจสรุปลักษณะความเป็นผู้นำในสังคมไทยได้ ดังนี้

1. ผู้นำต้องยอมรับกระแสการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากสังคมมีความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ผู้นำต้องพัฒนาริเริ่มการทำงานในองค์กรให้รู้คนหน้ามิให้หยุดอยู่กับที่ ความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลยอมรับเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จขององค์กร
2. ผู้นำในสังคมไทย ควรมีความเฉลียวฉลาดสูง ยอมรับหลักการและเหตุผลในการตัดสินใจ ดังนั้น การบริหารงานหรือการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ผู้นำต้องยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และใช้กระบวนการตัดสินใจที่ถูกต้องชอบธรรม โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่
3. ผู้นำในสังคมไทย ยังนิยมใช้หลักเมตตาธรรม ได้แก่ การอะลุ่มอล่วยต่อกัน ซึ่งหากจะพิจารณาโดยละเอียดแล้ว นอกจากจะเป็นการกระทำที่ขาดหลักการแล้วอาจก่อให้เกิดผลเสียเกิดขึ้นกับองค์กรในภายภาคหน้า⁷

สรุป ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ดังนี้

ลักษณะภาวะของผู้นำแนวตะวันตก จะมีความคิดริเริ่ม มีการเสาะแสวงหาข้อมูล มีจุดยืน มีความสามารถในการจัดการกับความขัดแย้ง มีการตัดสินใจและวิเคราะห์หาข้อบกพร่องในการทำงาน ส่วนลักษณะผู้นำในสังคมไทย สรุปได้ดังนี้

1. ผู้นำต้องยอมรับกระแสการเปลี่ยนแปลง
2. ต้องมีความเฉลียวฉลาดสูงยอมรับหลักการและเหตุผลในการตัดสินใจ
3. ผู้นำในสังคมไทยยังนิยมใช้หลักเมตตาธรรม มีความอะลุ่มอล่วย ซึ่งอาจทำให้เกิดผลเสียต่อหน่วยงานในภายภาคหน้าได้

2.1.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทในการเป็นผู้นำของสตรี

Lasswell ได้ชี้ให้เห็นว่าบุคลิกภาพของผู้หญิงในสังคมสมัยใหม่ จะเป็นผู้นำที่มีความเชื่อมั่นในตัวเอง มีความมั่นคงทางจิตใจ มีทักษะและความรอบรู้กว้างขวาง มีความเป็นอิสระและกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผยเที่ยงตรง และมีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีบทบาทในเชิงสร้างสรรค์ในกิจกรรมทางการเมืองและสังคมอย่างเต็มที่

⁷Robert R. Blake, and Jane S. Mouton, **The Managerial Grid III**, (Houston TX : Gulf Publishing, 1985), P 129.

ทัศนคติของ Lasswell เกี่ยวกับบุคลิกภาพของผู้หญิงสมัยใหม่จึงสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสังคมให้เป็นสมัยใหม่ ที่ยึดถือในหลักการของความเสมอภาคทางเพศในการมีบทบาททางสังคมและการเมือง ผู้หญิงในสังคมสมัยใหม่จึงพยายามสร้างกลุ่มในการต่อรองเรียกร้องสิทธิและโอกาสที่เท่าเทียมกับผู้ชายในการมีบทบาทและใช้อำนาจทางการเมือง การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อพัฒนาประเทศการเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน การได้รับการศึกษา และการได้รับการยอมรับนับถือจากสังคม เป็นต้น

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องสตรีเอเชียอาคเนย์โดยอาศัยมุมมองเสรีนิยมของตะวันตก เช่น ยุโรปอเมริกา แสดงให้เห็นว่า ผู้หญิงในภูมิภาคนี้กำลังก้าวให้ทันตะวันตก แต่ภารกิจคงต้องรวมถึงการพลิกมุมมองของตะวันตกและตั้งคำถามว่า “มานุษยวิทยากับลัทธิอาณานิคมมีความเกี่ยวข้องกันอย่างไร” มีกระบวนการนำรูปแบบของตะวันตกเข้ามาครอบงำเอเชียอาคเนย์อยู่มากเพียงใด ก่อให้เกิดจารีตความเชื่อของตะวันตกที่ทุกมุมโลกการหลั่งไหลของวัฒนธรรมส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมเฉพาะแห่งที่ทุกมุมโลก มีการเปรียบเทียบความใกล้เคียงแตกต่างของประเทศ สตรีในแถบเอเชียอาคเนย์กับสตรีประเทศตะวันตก และสตรีในบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปของศตวรรษที่ 20 ทำให้มุมมองของนักวิจัยที่สนใจบทบาทของผู้นำสตรีต้องให้ความสนใจเป็นอย่างมาก จึงเสนอตารางการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจและการเมืองของสตรี ในภูมิภาคเอเชีย

ตารางที่ 2.1 การมีส่วนร่วมทางด้านเศรษฐกิจและการเมืองของสตรี

ประเทศ	ผู้หญิงในรัฐสภา	ปีที่ได้รับสิทธิในการออกเสียง
กัมพูชา	5.8	1956
อินโดนีเซีย	12.2	1945
ลาว	9.4	1958
มาเลเซีย	7.8	1957
ฟิลิปปินส์	8.8	1937
ไทย	6.1	1932
เวียดนาม	18.5	1946

ที่มา : Women in the World Atlas 1997⁸

⁸สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 8 (สสว.8) และ สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, “ผู้หญิงไทยกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง”, 2549, (เอกสารแผ่นพับ).

จากข้อมูลข้างบนแสดงให้เห็นถึงกระบวนการพัฒนาการของสตรีในด้านการเมืองซึ่งย่อมนำมาซึ่งบทบาทที่เปลี่ยนแปลงไปของสตรียุคอดีตสู่สตรีในยุคปัจจุบัน ดังเช่นที่ Lasswell กล่าวถึงภาวะผู้นำของสตรีที่เปลี่ยนแปลงไปในยุคปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าบทบาทของสตรีในการเป็นผู้นำของประเทศเวียดนาม ได้รับการสนับสนุนจากสังคมมากพอ ๆ กับประเทศอินโดนีเซีย ในขณะที่เดียวกันประเทศไทยกลับให้การยอมรับต่อบทบาทผู้นำสตรีเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

ครั้งหนึ่งผู้หญิงเคยถูกผลักดันให้อยู่ “ชายขอบ” เสมอมา “ภารกิจใหม่ของกลุ่มสตรีเริ่มเปลี่ยนโดยเบื้องต้นคือการต่อสู้เพื่อบรรลุสิทธิเสรีภาพของสตรีเอง การปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ในเชิงภูมิรัฐศาสตร์จาก “ชายขอบ” มาเป็น “ศูนย์กลาง” และจากรับมาเป็นรุก เพื่อเป็นการวางเงื่อนไขว่าสตรีสามารถแสดงบทบาทการเป็นผู้นำได้”⁹

สรุป ปัจจุบันผู้หญิงได้กลายเป็นกลุ่มพลังทางการเมืองที่มีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นในสังคม เนื่องจากค่านิยมในสังคมที่เชื่อว่า อำนาจทางการเมืองควรที่จะได้มีการกระจายไปสู่ประชาชน โดยไม่จำกัดเพศ ชนชั้น เชื้อชาติ หรือ ศาสนา ดังนั้นผู้หญิง ควรมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้หญิงได้รับ โอกาสทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้นประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งคือประสบการณ์ที่ผู้หญิงได้รับจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นสตรี

2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท

จารุวรรณ ปฐมพงศ์ กล่าวถึงบทบาทว่า

บทบาท (Role) หมายถึง ข้อกำหนดแห่งพฤติกรรมระหว่างบุคคลซึ่งผูกพันกับบุคคลต่างๆ ซึ่งมีลักษณะเฉพาะตัวบางประการ “ประเภท” ดังกล่าว คือ “สถานภาพ” (Status) หรือ “ตำแหน่ง” (Position) ทฤษฎีบทบาทได้ใช้ “สถานภาพ” หรือ “ตำแหน่ง” เพื่อหมายถึงส่วนหรือองค์ประกอบต่างๆ ของกลุ่มสังคมที่ได้รับการจัดระเบียบแล้วจากแนวคิดทฤษฎี

บทบาท (Role) หมายถึง การปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพที่สังคมกำหนดไว้ นั่นเอง การปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสถานภาพของสังคมที่กำหนดเป็นแนวทางหรือรูปแบบของพฤติกรรมในการปฏิบัติ ดังนั้น บทบาทจะคู่กับสถานภาพในสังคมการกำหนดบทบาทของบุคคลในสังคมนั้นย่อมขึ้นอยู่กับบรรทัดฐานของสังคมที่ได้รับอิทธิพลมาจากค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณีของสังคมว่าจะต้องทำอะไร ปฏิบัติอย่างไรจึงจะถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์

⁹Harold D. Lasswell, **World politics and personal Insecurity of Harold D. Lasswell Politics**, 1976, P.201.

บทบาทของบุคคลในสังคมแสดงออกขึ้นอยู่กับสถานภาพของบุคคลนั้นๆ ในสังคมนั่นเองที่จะแสดงออกในการเข้าสังคมกับบุคคลอื่นในสังคม โดยสาระของบทบาทแล้วพบว่า

1. บทบาทมีประจำในทุกสถานภาพของสังคม
2. วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีในสังคมเป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดบทบาท
3. การที่บุคคลจะรับทราบและปฏิบัติตามบทบาทได้อย่างถูกต้องนั้นต้องผ่านกระบวนการอบรมให้เรียนรู้ระเบียบของสังคมหรือสังคมการณ์
4. บทบาทที่บุคคลแสดงออกมีลักษณะของการแสดงออกที่ไม่แน่นอนเหมือนกับบทบาทที่เป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคม ทั้งนี้เพราะบทบาทที่แสดงออกจริงนั้นมักจะขึ้นอยู่กับบุคลิกลักษณะของผู้ที่แสดงบทบาทดังกล่าวและพฤติกรรมของบุคคลอื่นๆ ที่อยู่รอบตัวในการแสดงออกของพฤติกรรม¹⁰

โดยทั่วไปแล้วบุคคลได้รับบทบาทตามตำแหน่งที่ตนเองมีอยู่ในสังคมที่มีการซับซ้อนมากขึ้น และบางครั้งต้องใช้ความสามารถพิเศษในด้านการแสดงบทบาทในตำแหน่งดังกล่าว อย่างไรก็ตามพบว่ายังมีปัญหาเกี่ยวกับบทบาทเช่นกัน เช่น การมีบทบาทบางบทบาทที่ไม่มีตำแหน่ง เช่น การจับผู้ร้ายของชาวบ้าน ก็แสดงว่าชาวบ้านนั้นไม่เป็นตำรวจแต่ก็สามารถจับผู้ร้ายได้เช่นกัน หรือที่สอนหนังสือให้กับน้องๆ ที่ไม่ได้เป็นครู ก็แสดงว่าบทบาทบางบทบาทที่บุคคลแสดงออกนั้นในบางครั้งไม่มีตำแหน่งก็ได้ และในทำนองกลับกันตำแหน่งบางตำแหน่งก็ไม่ได้มีบทบาท เช่น นายทหารใดที่ออกจากราชการแล้วก็จะไม่มีบทบาทในด้านการทหารเลย แต่ก็ยังเรียกว่าเป็นนายทหารอยู่ เป็นต้น

สรุป แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท ได้ว่า ในเรื่องของสถานภาพบทบาทและบรรทัดฐานมีความสัมพันธ์กันในการจัดระเบียบของสังคม สังคมจะเป็นระเบียบก็ขึ้นอยู่กับบุคคลในสังคมที่มีสถานภาพที่แตกต่างกันได้ปฏิบัติตามบทบาทที่บรรทัดฐานกำหนดไว้ให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ ซึ่งทำให้คนอื่นที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจและสามารถคาดหวังการกระทำดังกล่าวได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมทั้งสถานภาพ บทบาทและบรรทัดฐานของสังคมสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสมของสังคม

¹⁰จากรูวรรณ ปฐมธนพงศ์, “ความคิดเห็นและความคาดหวังของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ที่มีต่อคุณสมบัติและบทบาทของวุฒิสมาชิกตามรัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2540”, **การค้นคว้าแบบอิสระรัฐศาสตร์มหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), 2542, หน้า 22-23.

2.2.2 แนวคิดการปกครองท้องถิ่น

ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

อุทัย หิรัญโต กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่น คือการปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้หน่วยการปกครองระดับรองของรัฐ บริหารจัดการ เพื่อประชาชน และโดยประชาชนในท้องถิ่นนั้น หรือ “การปกครองที่รัฐบาลกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง จัดการปกครอง และดำเนินการบางอย่างเพื่อผลประโยชน์ของรัฐและผลประโยชน์ของท้องถิ่น”¹¹

ประหยัด หงส์ทองคำ กล่าวว่า “การปกครองท้องถิ่นคือการปกครองส่วนหนึ่งของประเทศ ซึ่งมีอำนาจอิสระ(Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ ตามสมควร อำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ ต้องไม่มากจนมีผลกระทบกระเทือนต่ออำนาจอธิปไตยของรัฐเพราะชุมชนในท้องถิ่นมิใช่ชุมชนที่มีอำนาจอธิปไตย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิตามกฎหมาย”¹² และมีองค์กรที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การปกครองท้องถิ่นนั่นเอง

วิญญู อังคนารักษ์ ได้ให้ความหมายการปกครองท้องถิ่น หมายถึง “การปกครองในรูปลักษณะการกระจายอำนาจบางอย่าง ซึ่งรัฐได้มอบหมายให้ท้องถิ่นทำกันเอง เพื่อให้ประชาชนภายในท้องถิ่นมีโอกาสปกครองและบริหารงานท้องถิ่นด้วยตนเองเพื่อสนองความต้องการของส่วนรวม”¹³

ชูศักดิ์ เทียงตรง ได้ให้ความหมายว่า “หมายถึงการปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้หรือกระจายอำนาจให้หน่วยการปกครองที่เกิดจากหลักการกระจายอำนาจ ได้มีอำนาจในการปกครองร่วมรับผิดชอบทั้งหมด หรือแต่เพียงบางส่วน ในการบริหารภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่และอาณาเขตของตนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย”¹⁴

William A. Robson กล่าวว่า “การปกครองเป็นส่วนหนึ่งของประเทศซึ่งมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามสมควร อำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่จะต้องไม่มากจนมีผลกระทบกระเทือนต่ออำนาจอธิปไตยของรัฐ เพราะองค์การปกครองท้องถิ่นมิใช่ชุมชนที่มีอำนาจอธิปไตย

¹¹อุทัย หิรัญโต, **การปกครองท้องถิ่น**, (กรุงเทพมหานคร : บารมีการพิมพ์, 2523), หน้า28.

¹²ประหยัด หงส์ทองคำ, **การพัฒนาทางการเมืองโดยกระบวนการปกครอง**, (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดพาพาส, 2523), หน้า 10-12.

¹³วิญญู อังคนารักษ์, “แนวคิดในการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น”, **เอกสารประกอบการบรรยาย**, 2519, (อัคราเนา).

¹⁴ชูศักดิ์ เทียงตรง, **การบริหารการปกครองท้องถิ่นเปรียบเทียบ**, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2520), หน้า 13.

องค์กรปกครองท้องถิ่นมีสิทธิตามกฎหมาย”¹⁵ และเมืองคือการที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองท้องถิ่นนั่นเอง

Haris G. Montagu ให้ความหมายว่าการปกครองซึ่งหน่วยการปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระเพื่อเลือกผู้ที่มีหน้าที่บริหารการปกครองท้องถิ่น มีอำนาจอิสระพร้อมความรับผิดชอบ ซึ่งปลอดจากการควบคุมของหน่วยการบริหารส่วนกลาง หรือส่วนภูมิภาคแต่ทั้งนี้หน่วยการปกครองท้องถิ่น ยังต้องอยู่ภายใต้บังคับสูงสุดของรัฐอยู่ มิได้เป็นรัฐอิสระ รัฐใหม่แต่อย่างใด

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่น คือการปกครองตนเองของท้องถิ่น ตามที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนในการดำเนินการปกครอง โดยมีหน่วยการปกครองท้องถิ่นทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารพัฒนา และให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่ องค์กรหน่วยการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวนี้มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ตัดสินใจ และดำเนินกิจการภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่กำหนดภายในท้องถิ่นนั้น

หลักการปกครองท้องถิ่น

ประหยัด หงษ์ทองคำ กล่าวว่า หลักการปกครองท้องถิ่น ประกอบด้วยสาระสำคัญ 5 ประการ คือ

1. การปกครองท้องถิ่นนั้นหมายถึงการปกครองของชุมชนหนึ่ง ซึ่งชุมชนเหล่านั้นอาจจะมีลักษณะแตกต่างกันในด้านความเจริญ จำนวนประชากร หรือขนาดพื้นที่ เช่นหน่วย หรือองค์กรปกครองท้องถิ่นของไทยแบบนครหลวง แบบเทศบาล แบบสุขาภิบาลหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดก็มีลักษณะแตกต่างกัน โดยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น
2. การปกครองชุมชนที่เรียกว่าเป็นการปกครองท้องถิ่นนั้น องค์กรปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม หมายความว่าอำนาจขององค์กรปกครองท้องถิ่นจะต้องมีขอบเขตที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนและท้องถิ่นได้สมเจตนารมณ์ของการปกครองท้องถิ่น ในทางกลับกัน ถ้าองค์กรปกครองท้องถิ่นมีอำนาจมากเกินไปจนไม่มีขอบเขตอะไรมาจำกัดได้ องค์กรปกครองท้องถิ่นก็จะมีสภาพเป็นรัฐที่มีอำนาจอธิปไตย อันมีผลทำให้ประเทศหรือรัฐก็จะมีสภาพแตกแยกได้
3. องค์กรปกครองท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) ที่จะดำเนินการปกครองตนเอง สิทธิตามกฎหมายนี้อาจจะแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ด้วยกันคือ องค์กรปกครองท้องถิ่นมีสิทธิที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่างๆขององค์กรปกครองท้องถิ่น เพื่อ

¹⁵William A. Robson, **Local Government in Encyclopaedia of Social Science.Vol.x**, (New York : the Macmillan Company, 1953) P 76.

ประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่และเพื่อใช้บังคับแก่ประชาชนในท้องถิ่น เช่น ข้อบัญญัติจังหวัด เทศบัญญัติ ข้อบังคับสุขาภิบาล เป็นต้น และสิทธิในการกำหนดงบประมาณเพื่อการบริหารกิจการอันเป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองท้องถิ่นนั้นๆ

4. องค์กรที่จำเป็นในการปกครองตนเอง (Necessary Organization) องค์กรที่จำเป็นในการปกครองตนเองของท้องถิ่นโดยทั่วไปแล้วแบ่งออกเป็น 2 ฝ่ายด้วยกัน คือองค์กรฝ่ายบริหารและองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ

5. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองในท้องถิ่นอย่างกว้างขวางการมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของประชาชนเป็นหัวใจที่สำคัญประการหนึ่ง ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปท้องถิ่นของประชาชนอาจทำได้หลายแบบหลายระดับ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจ ความสามารถ ความเสถียรของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆแต่ละคนเป็นสำคัญ¹⁶

การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของการปกครองในท้องถิ่นนอกจากจะเป็นผลดีในด้านที่ต้องการให้องค์กรปกครองท้องถิ่นบริหารงานโดยบุคคลที่ประชาชนในท้องถิ่นเขาเห็นชอบด้วยแล้วยังเป็นผลดีในข้อที่ว่าเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองท้องถิ่นจะได้บริหารงานในหน้าที่ให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ และภายใต้การควบคุมของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างใกล้ชิด มิใช่การสั่งการหรือการบังคับบัญชาจากรัฐบาลกลาง รวมทั้งยังเป็นการช่วยส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความเข้าใจในกลไกการปกครองระบอบประชาธิปไตย เกิดความสำนึกในความสำคัญของสิทธิเสรีภาพทางการเมืองด้วยความรับผิดชอบต่อผลประโยชน์ส่วนรวม

จากที่กล่าวถึงแล้วข้างต้นสรุปว่าหลักการสำคัญของการให้อำนาจแก่ประชาชนปกครองตนเองที่จะเป็นระบบการปกครองท้องถิ่นนั้นต้องประกอบด้วย

1. การจัดให้มีการเลือกตั้ง (Election) เพื่อให้คนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเข้าไปเป็นตัวแทนของประชาชนในการปกครองตนเองด้วยการเป็นฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารขององค์กรปกครองท้องถิ่นนั้น
2. ต้องมีองค์กรที่สำคัญ ซึ่งหมายถึงสภาท้องถิ่น (Local Council) เพื่อเป็นสถาบันในการที่จะแสดงเจตจำนงของคนในท้องถิ่น
3. ต้องมีเขตพื้นที่ (Territory) ในการบริหารและความรับผิดชอบตามที่มิหน้าที่กำหนดไว้ให้โดยกฎหมายและเขตพื้นที่นี้จะต้องสอดคล้องกับงบประมาณหรือรายได้เพื่อการบริหารการปกครองตนเองอย่างเพียงพอ

¹⁶Harris G. Mongtagu, **Comparative Local Government**, (Plymouth : William Brendon and Son, 1984)P 49.

4. ต้องให้องค์กรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อการบริหารการปกครองท้องถิ่นนั้นมีสภาพนิติบุคคลเพื่อผลสมบูรณ์ตามกฎหมายในการปกครองตนเอง
5. ต้องให้หน่วยงานการปกครองที่จัดตั้งขึ้นมีรายได้ (Revenue) และมีอำนาจในการจัดทำงบประมาณ (Budget) เพื่อการบริหารงานในพื้นที่ความรับผิดชอบของตนได้
6. ต้องไม่ให้นโยบายการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ อยู่ในสายการบังคับบัญชาหรืออยู่ภายใต้อำนาจการปกครองบังคับบัญชาของนโยบายการปกครองทางราชการหรือหน่วยงานการปกครองท้องถิ่นด้วยกันทั้งนี้เพื่อควมมีอิสระในการปกครองตนเอง (Autonomy)
7. ต้องมีอำนาจในการตราข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อให้มีอำนาจบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย (Low Enforcement) ของท้องถิ่นและเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ความรับผิดชอบที่กฎหมายบัญญัติให้อำนาจไว้
8. ต้องให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น เป็นสถาบันทางการเมืองการปกครองระดับท้องถิ่นและจะต้องได้รับการสนับสนุน (Support) และการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) ของประชาชนในท้องถิ่น¹⁷

แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจอธิบายเกี่ยวกับแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่นไว้ว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจปกครองไปสู่ท้องถิ่น รวมทั้งยังกำหนดว่ารัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองท้องถิ่นทั้งหลายย่อมมีอิสระในการกำหนดนโยบายปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลังและมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะ โดยรัฐบาลเป็นผู้กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่จำเป็นภายในกรอบของกฎหมายและเพื่อการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผลดังกล่าวมีส่วนทำให้ต้องมีการตราพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ขึ้น ซึ่งมีสาระสำคัญในการกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง การจัดสรรสัดส่วนภาษีและอากรระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงภาระหน้าที่ของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองท้องถิ่นด้วยกันเอง แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วน

¹⁷ประหัต หงส์ทองคำ, **การปกครองท้องถิ่นไทย**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2523) หน้า 10-12.

ท้องถิ่น นั้นเป็นการยึดหลักการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายไม่เป็นแผนที่เบ็ดเสร็จมีกระบวนการที่ยืดหยุ่นและสามารถปรับวิธีการให้สอดคล้องกับสถานการณ์และการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น

กรอบแนวคิดการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ได้ยึดหลักการและสาระสำคัญ 3 ด้าน คือ

1. ด้านความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการ คือ มีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหารจัดการ การบริหารงานบุคคลและการเงินและการคลังของตนเอง

2. ด้านการบริหารราชการแผ่นดินและการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น คือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการของตนเองได้มากขึ้น โดยปรับบทบาทและภารกิจของราชการบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาค และเพิ่มบทบาทให้ส่วนท้องถิ่นเข้าดำเนินการแทน

3. ด้านประสิทธิภาพการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณะที่ดีขึ้นหรือไม่ต่ำกว่าเดิม มีคุณภาพมาตรฐาน การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และรับผิดชอบต่อผู้ใช้บริการให้มากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนภาคประชาชน และชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมดำเนินงาน และติดตามตรวจสอบ

เป้าหมายของแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีทั้งสิ้น 5 ประการ คือ

1. ให้มีการโอนถ่ายภารกิจในการจัดบริการสาธารณะของรัฐให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบในการให้บริการสาธารณะของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองให้ชัดเจน โดยให้ดำเนินการภายใน 4-10 ปี ขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. กำหนดการจัดสรรภาษีและอากร เงินอุดหนุนและรายได้อื่นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่อย่างเหมาะสม โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้รัฐบาลภายในปี พ.ศ. 2544 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้น คิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้ของรัฐบาลภายในไม่เกิน พ.ศ. 2549 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 โดยเพิ่มสัดส่วนตามระยะเวลาที่เหมาะสม

เลขทะเบียน	5425353
เลขเรียกหนังสือ	305.42 ร 4227 2/1
วันที่	28 2.4.64

3. การจัดตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณะในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนให้เป็นไปตามความจำเป็นและความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. จัดระบบของการถ่ายโอนบุคลากรจากหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้สอดคล้องกับการถ่ายโอนภารกิจ

5. ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับการถ่ายโอน อำนาจและหน้าที่¹⁸

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 [แก้ไขเพิ่มเติมถึง(ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546]

พ.ศ. 2537 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เป็นกฎหมายที่ใช้จัดระเบียบการบริหารงานในตำแหน่งแทนประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 นับตั้งแต่ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2538 ทำให้มีการปรับฐานะการบริหารงานในระดับตำบล โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงรูปโฉมใหม่ของสภาตำบลทั่วประเทศออกเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบ “สภาตำบล” ได้รับการยกฐานะเป็นนิติบุคคล อันได้แก่ สภาตำบลที่มีรายได้ โดยไม่รวมเงินอุดหนุนต่ำกว่า 150,000 บาท ซึ่งในปัจจุบันมีอยู่ประมาณ 567 ตำบล (2542)

2. รูปแบบ “องค์การบริหารส่วนตำบล” (อบต.) ตั้งขึ้นจากสภาตำบลที่มีรายได้ (โดยไม่รวมเงินอุดหนุน) ในปีงบประมาณที่ล่วงแล้วมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท ได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น (มาตรา 43) ซึ่งปัจจุบัน มีอยู่จำนวน 6,744 แห่ง¹⁹

พ.ศ. 2546 รัฐบาลได้มีการเสนอขอปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ในประเด็นต่างๆ ทั้งโครงสร้างที่มาของสมาชิกองค์การบริหาร

¹⁸สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, **แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545), หน้า 192-199.

¹⁹สำนักงานพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น, กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, **การประเมินและจัดลำดับความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาสาสมัครศึกษาดินแดน, 2546), หน้า 9.

ส่วนตำบลอำนาจหน้าที่ของ องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นต้น ซึ่งในที่นี่จะนำเสนอให้เป็นทั้ง โครงสร้าง องค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมายเดิม และในส่วนที่เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ได้รับการแก้ไขใหม่พร้อมๆ กันไป

มาตรา 45 สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน ตำบลจำนวนหมู่บ้านละสองคน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงหนึ่งหมู่บ้านให้สภา องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหกคน และในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงสองหมู่บ้านให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล นั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละสามคน

มาตรา 46 สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1.ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหาร กิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

3.ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

มาตรา 48 สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีประธานและรองประธานสภาคนหนึ่งซึ่งเลือก จากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้นายอำเภอแต่งตั้งประธานและรองประธานสภา องค์การบริหารส่วนตำบลตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา 49 ประธานสภาและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ดำรงตำแหน่ง จนครบอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา 58 ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่ง ซึ่งมา จากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือ ผู้บริหารท้องถิ่น

มาตรา 58/1 บุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมี คุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือ ผู้บริหารท้องถิ่น และต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ด้วย

(1) อายุไม่ต่ำกว่าสามสิบปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง

(2) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า หรือเคยเป็นสมาชิก

สภาตำบล สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกรัฐสภา

(3) ไม่เป็นผู้มีประพฤติกกรรมในทางทุจริตหรือพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาตำบล สมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่นหรือเลขานุการ หรือที่ปรึกษาของผู้บริหารท้องถิ่นเพราะเหตุที่มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมใน สัญญาหรือกิจการที่กระทำกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันรับสมัครเลือกตั้ง

มาตรา 58/3 นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลอาจแต่งตั้งรองนายกองจัดการบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีใช่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการขององค์การบริหาร ส่วนตำบลตามที่นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลมอบหมายได้ไม่เกินสองคน และอาจแต่งตั้ง เลขานุการนายกองจัดการบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งซึ่งมิได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน ตำบลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้

มาตรา 58 นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการของ องค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

(2) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล

(3) แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองจัดการบริหารส่วนตำบลและเลขานุการนายก องค์การบริหารส่วนตำบล

(4) วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

(5) รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล

(6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติและกฎหมายอื่น

มาตรา 60 ให้นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลควบคุมดูแลและรับผิดชอบในการบริหาร ราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมาย และเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานส่วนตำบล และลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

มาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขต องค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

(1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

(2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล

(3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

- (4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- (6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- (7) คุ้มครองดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- (9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

มาตรา 68 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายขององค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

- (1) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
- (2) ให้มีและบำรุงรักษาการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- (3) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- (4) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
- (5) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- (6) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- (7) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- (8) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- (9) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินอันเป็นประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- (10) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- (11) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- (12) การท่องเที่ยว
- (13) การผังเมือง

มาตรา 76 ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย อากรการฆ่าสัตว์และค่าธรรมเนียมรวมถึงผลประโยชน์อื่นอันเกิดจากการฆ่าสัตว์ ทั้งนี้ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลใด เมื่อมีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยภาษานั้นแล้วให้เป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

มาตรา 82 องค์การบริหารส่วนตำบลมีรายได้ ดังต่อไปนี้

- (1) รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- (2) รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนตำบล
- (3) รายได้จากกิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล

- (4) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ตามที่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
- (5) เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้
- (6) รายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้
- (7) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
- (8) รายได้อื่นตามที่จะมีกฎหมายกำหนดให้เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา 85 องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายรายจ่าย ดังต่อไปนี้

- (1) เงินเดือน
- (2) ค่าจ้าง
- (3) เงินค่าตอบแทนอื่นๆ
- (4) ค่าใช้สอย
- (5) ค่าวัสดุ
- (6) ค่าครุภัณฑ์
- (7) ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และทรัพย์สินอื่นๆ
- (8) ค่าสาธารณูปโภค
- (9) เงินอุดหนุนหน่วยงานอื่น
- (10) รายจ่ายอื่นใดตามข้อผูกพันหรือตามที่มีกฎหมายหรือระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้

มาตรา 69/1 การปฏิบัติงานตามหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการนั้น และหลักเกณฑ์ วิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด²⁰

สรุป แนวคิดการปกครองท้องถิ่น เป็นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นให้ปกครองตนเองเป็นการปกครองของชุมชนซึ่งอาจจะมีลักษณะแตกต่างกันในด้านความเจริญ จำนวนประชากร มีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม มีสิทธิตามกฎหมายในการออกข้อบัญญัติ และการกำหนดงบประมาณเพื่อใช้ในการบริหารงานตามอำนาจหน้าที่ ในการปฏิบัติงานประกอบด้วย 2

²⁰กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, พระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546, หน้า 9-30.

ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติ และยังมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองของตนเองอย่างกว้างขวาง

2.2.3 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาททางเพศ

Talcott Parson กล่าวว่า “การจำแนกความแตกต่างระหว่างบทบาท (Role Differentiation) เป็นแนวทางสำคัญในการศึกษากลุ่มสังคมทุกกลุ่ม หมายถึง การจำแนกและกำหนดบทบาทในสถานภาพต่างๆทางสังคมอย่างชัดเจน”²¹

เกี่ยวกับบทบาททางเพศในเกือบทุกสังคม โดยเฉพาะสังคมไทยพบว่าได้ถูกแบ่งแยกกำหนดบทบาทในสถานภาพของความเป็นชาย – หญิง อย่างชัดเจนจากการอบรมสั่งสอนในอดีต จะพบว่าเพศชายคือผู้นำ เพศหญิงคือผู้ตาม

อย่างไรก็ตาม การขัดเกลาทางสังคมที่เกิดขึ้นกับแต่ละบุคคลนั้น ประกอบด้วยบรรทัดฐานค่านิยมของสังคมในหลายเรื่อง หลายสถานภาพ บทบาท และควรบอกว่าบทบาทของเพศหญิงว่าควรเป็นอย่างไร ควรมีบทบาทด้านใด แคไหน บทบาทใดควรเป็นของผู้ชาย บทบาทใดควรเป็นของผู้หญิง ฉะนั้น การกล่าวถึงการขัดเกลาบทบาททางเพศจึงเป็นสิ่งที่ควรได้รับความสนใจ

การขัดเกลาทางสังคม (Socialization)

ธัญญา ธัญญาวิวัฒน์ กล่าวว่า “การที่คนเราจะเป็สมาชิกที่ดีของสังคมได้ จะต้องมีการอบรมสั่งสอนเรื่องราวต่างๆ ทั้งที่เป็นความรู้และฝึปฏิบัติ จนมีความรู้และมีทักษะมากพอสมควร การฝึกฝนอบรมนี้ทำกันอย่างค่อยเป็นค่อยไป เริ่มกันมาตั้งแต่คลอดออกมาจากท้องแม่ โดยมีพ่อแม่และญาติใกล้ชิดในครอบครัวเป็นครูในเบื้องต้น”²² แล้วค่อยๆขยายขอบเขตของความรู้และแวดวงของครูกว้างขวางออกไป เป็นเพื่อน ครูที่โรงเรียนและหรือมหาวิทยาลัย สื่อมวลชน พระ เพื่อนร่วมงาน และนายในที่ทำงาน กระบวนการนี้เรียกทางวิชาการว่า การขัดเกลาทางสังคม (Socialization)

Tumer ได้กล่าวถึงการขัดเกลาทางสังคมว่า เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องระลึกไว้ว่า กระบวนการขัดเกลาทางสังคม คือ วิธีการการเรียนรู้ความหมายของบทบาทที่เป็นมาตรฐานทางวัฒนธรรม และเป็นวิธีการทำความเข้าใจสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับบทบาทต่างๆและ โครงสร้างของการขัดเกลาทางสังคมนั้น ระบบบทบาท (Role System) เป็นส่วนสำคัญที่เป็นเนื้อหาหลักของการขัดเกลา

²¹Talcott Parson, Scanzoni,1979.

²²ธัญญา ธัญญาวิวัฒน์, **สังคมวิทยาองค์การ**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546), หน้า 133.

เพราะการขัดเกลาทงสังคม คือ การทำให้บุคคลรู้และเข้าใจบทบาทต่างๆ ในลักษณะเฉพาะว่าเป็นใคร มีพฤติกรรมอย่างไร มีค่านิยมและความเชื่ออย่างไร บทบาทจึงเป็นตัวเชื่อมโยงที่สำคัญระหว่างสังคมและบุคคล

คั้งที่ได้กล่าวแล้วว่า การขัดเกลาทงสังคม คือ การทำให้บุคคลได้เรียนรู้ถึงบทบาทพฤติกรรมตามความคาดหวังของสังคม และครอบครัวเป็นสถาบันที่มีบทบาทสำคัญในการอบรมขัดเกล่าให้บุคคลได้เรียนรู้และเข้าใจถึงบทบาทของตนเอง โดยเฉพาะบทบาททางเพศ

การขัดเกล่าบทบาททางเพศ (Sex –role Socialization)

การขัดเกล่าบทบาททางเพศ คือ ส่วนหนึ่งของการขัดเกล่าทงสังคมซึ่งต้องอาศัยขั้นตอนและสถาบันที่จะส่งผ่านการเรียนรู้ รับรู้บทบาทเช่นเดียวกับที่ที่กล่าวถึงในเรื่องการขัดเกล่าทงสังคม แต่การขัดเกล่าบทบาททางเพศเป็นกระบวนการที่เน้นให้บุคคลเกิดการรับรู้ เกิดความคิด ความเชื่อถือเกี่ยวกับความแตกต่างในบทบาทของบุคคลตามความแตกต่างทางเพศ อันจะเป็นส่วนกำหนดพฤติกรรมของบุคคล และเช่นคั้งที่กล่าวข้างต้น สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันที่มีส่วนในการขัดเกล่าทงสังคม ก็นับเป็นสถาบันที่มีส่วนให้บุคคลที่มีความแตกต่างทางเพศ และบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบที่แตกต่างกันออกไป

Kay F. Schatter ได้กล่าวถึงผลของการขัดเกล่าทงสังคมในวัยเด็ก (Infancy, Childhood, Adolescence) ว่าจะปรากฏผลมากในวัยผู้ใหญ่ (Adulthood) ในการที่จะชี้หรือให้ความหมายแก่ตัวเอง ซึ่งผู้หญิงมักให้ความหมายกับตัวเองในบทบาทภรรยา กล่าวว่ “การขัดเกล่าทงสังคมจะเกิดขึ้นในการที่มีปฏิสัมพันธ์ทงสังคม ในเรื่องการขัดเกล่าบทบาททางเพศก็เช่นกัน ครอบครัวที่ถูกกล่าวถึงว่เป็นสถาบันหนึ่งที่สำคัญในการก่อกำเนิดอุดมการณ์เกี่ยวกับบทบาททางเพศ”²³ (Sex-role ideology) ของบุคคลว่จะมีความเชื่อต่อความแตกต่างของบทบาททางเพศนั้นอย่างไร

อย่างไรก็ตาม สถาบันครอบครัวยังคงเป็นสถาบันแห่งแรกที่สำคัญในการอบรมสั่งสอนบุคคลให้มีความประพฤติอย่างไร จากการที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัวและการขัดเกล่าในเรื่องบทบาททางเพศจากประสบการณ์ที่ได้รับจากพ่อและแม่

จึงสรุปได้ว่า อิทธิพลจากการขัดเกล่าทงสังคมมีผลต่อบุคคล โดยการขัดเกล่าทงสังคมในวัยเด็กนั้น คือ ประสบการณ์จากการที่จะเป็นแบบอย่างพฤติกรรมอย่างบิดา-มารดา การ อบรมสั่งสอน การมีอำนาจตัดสินใจในครอบครัวและบทบาทที่พึงปฏิบัติของแต่ละเพศอันเป็นอิทธิพลต่อความคิด ความเชื่อเกี่ยวกับบทบาททางเพศของบุคคลผู้นั้นต่อไปในอนาคต

²³Kay F. Schatter, **Sex Role and Social Structure**, (1981) : P.88.

จากการศึกษาเรื่องเกี่ยวกับสตรีจากมุมมองของนักสตรีนิยม ได้จำแนกบทบาทหญิงชายออกไปตามจุดยืนของกลุ่มสตรีนิยมแต่ละกลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มสตรีนิยมแนวเสรีนิยม (Liberal Feminism) กลุ่มนี้เห็นว่า สังคมกำลังเปลี่ยนไป แต่บทบาทของสตรียังถูกหยุดยั้งให้อยู่กับที่ ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนาสตรีให้ก้าวหน้าตามไป กลุ่มนี้จะไม่สนใจปัญหาการวิเคราะห์ระบบสังคมโดยรวมเท่าใดนัก

2. กลุ่มสตรีนิยมแนวก้าวหน้า (Radical Feminism) กลุ่มนี้เห็นว่าระบบสังคมที่มีอยู่เป็นระบบถืออำนาจชายเป็นใหญ่ (Patriarchal Society) ในสังคมเช่นนี้ชะตากรรมและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิงจะถูกกำหนดให้มีฐานะต่ำต้อย

3. กลุ่มสตรีนิยมแนวมาร์กซิสต์ (Marxist Feminism) กลุ่มนี้จะสนใจการวิเคราะห์ระบบสังคมที่มีความเป็นอยู่ว่า คือระบบทุนนิยมที่มีชั้น ภายใต้ระบบนี้สถานภาพของผู้หญิงจะถูกเอารัดเอาเปรียบอย่างถึงที่สุด การปรับปรุงสถานภาพของสตรีจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงสังคมให้ปราศจากชนชั้น

4. กลุ่มสตรีนิยมแนววัฒนธรรม (Culture Feminism) กลุ่มนี้จะสนใจลักษณะทางอุดมการณ์ของความเป็นหญิง-ชายที่ถูกวัฒนธรรมของสังคมเป็นตัวกำหนด และเห็นว่าทิศทางของการเปลี่ยนแปลงต้องมุ่งไปสู่การเปลี่ยนในระดับวัฒนธรรมดังกล่าว

แนวทางของแต่ละกลุ่มจะเป็นตัวกำหนดทิศทางและประเด็นปัญหาที่จะใช้ศึกษาเรื่องบทบาทหญิง-ชาย และแม้ว่าแต่ละกลุ่มจะมีหลักการพื้นฐานในการวิเคราะห์ปัญหาเรื่องเพศแตกต่างกันแต่ทุกกลุ่มก็มีทัศนะที่เป็นจุดร่วมกันอยู่ 2 ประการ คือ

1. ทุกกลุ่มจะใช้เกณฑ์การวิเคราะห์เรื่อง “บทบาทหญิง-ชาย” ซึ่งมีฐานะเป็นเครื่องมือที่วางโครงสร้างของโลกความเป็นจริง เช่น การแบ่งงานกันทำโดยใช้เพศเป็นเกณฑ์ และโลกแห่งสัญลักษณ์เช่น ผลงานทั้งหมดที่สื่อมวลชนเสนอออกมา

2. ทุกกลุ่มจะถือว่าบทบาทหญิง-ชายเป็นปัจจัยกำหนด (Defining Factor) ตัวหนึ่งที่ทำงาารร่วมกันปัจจัยอื่น ๆ เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม ภูมิภาค ระดับการศึกษา ชนชั้น ศาสนา ฯลฯ

บทบาททางเพศ สามารถแสดงออกมาให้พบได้ตามความแตกต่างระหว่างเพศ Kagen กล่าวว่าความเป็นเพศชายและหญิง เป็นสิ่งที่แสดงอยู่ในปรากฏการณ์ 3 ประการคือ

1. แสดงในลักษณะกายภาพที่ติดอยู่กับตัวบุคคลไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้โดยง่าย เช่น โครงสร้างร่างกายลักษณะและความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ รูปร่าง สักส่วน โดยชายจะไปทางความแข็งแรง ส่วนหญิงจะบอบบาง

2. แสดงในพฤติกรรมภายนอกที่เห็นได้ชัดเจน เช่น ชายจะมีความรุนแรง แข็งกร้าว หญิงจะเป็นผู้อ่อนโยน มีมารยาท เก็บความรู้สึกและขอมตาม

3. แสดงเป็นพฤติกรรมภายใน เช่น แรงจูงใจ กรอบความคิด ความเชื่อ ขนาดความต้องการ ความอดทน ชายเป็นผู้ให้ความปลอดภัย มั่นคง เข้มแข็งอดทน หญิงเป็นผู้ให้ความรัก ความเอาใจใส่

Broverman กล่าวถึงบทบาททางเพศ เป็นลักษณะของเพศหญิงชาย “พบว่าโดยทั่วไปชาย จะมีความก้าวร้าว มีเหตุผล มีความกระตือรือร้น สามารถตัดสินใจได้เด็ดขาด เชื่อมั่นตนเองมีความ เป็นผู้นำ ส่วนหญิงมักจะไม่ว่างว้าว ชอบใช้อารมณ์ เฉื่อยชา ตัดสินใจยาก ไม่มีความเชื่อมั่นใน ตนเอง มีความสุภาพอ่อนโยน และอ่อนไหวง่าย”²⁴ในด้านความคิดชายคิดได้รอบคอบได้ดีกว่า ผู้หญิงในบางเรื่อง โดยเฉพาะในเรื่องการบริหารทั่วไปเพราะชายมักไม่รวมอารมณ์เข้าไปใน ความคิด ชอบที่จะคิดเรื่องใหญ่ๆ มากกว่าหญิง แต่จะคิดได้ละเอียดถี่ถ้วนและรอบคอบน้อยกว่า หญิงในเรื่องใกล้ตัว แต่หญิงจะคิดเล็กคิดน้อย และหุยมหิมกว่า ในด้านการตัดสินใจ ชายจะกล้า ตัดสินใจมากกว่า ตัดสินใจได้รวดเร็วกว่า และกลัวความผิดพลาดที่จะเกิดขึ้นน้อยกว่า ในขณะที่ หญิงตัดสินใจได้ช้ากว่าที่ต้องการ ข้อมูลในการตัดสินใจมากกว่า มีความลังเลและหวาดวิตกในการ ตัดสินใจ

ในสังคมไทยได้มีการแบ่งแยกกำหนดบทบาทและสถานภาพทางเพศอย่างชัดเจน โดยมี ชายเป็นผู้นำ ผู้กล้าหาญ หญิงเป็นเพศที่อ่อนแอ รับผิดชอบเฉพาะภายในครอบครัวเท่านั้น ส่วน บทบาททางด้านการเมือง การปกครอง การศึกษา และการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ เป็นเรื่องของชาย ทั้งหมด สังคมไทยได้กำหนดบทบาทโดยใช้เพศ เป็นเครื่องแบ่งมานาน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสิทธิ หน้าที่ การงาน ความรับผิดชอบ การยอมรับ และ โอกาสที่แตกต่างกันจนเกิดการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) โดยได้มีการถ่ายทอดพฤติกรรมบทบาททัศนคติความเชื่อไปสู่คนรุ่นต่อไปรุ่นแล้ว รุ่นเล่า เกิดความเชื่อมโยงระหว่างสังคม กับบทบาทของบุคคล จนเกิดความยอมรับและมีความเชื่อ เช่นเดียวกัน โดย ไม่คิดโต้แย้งจึงเกิดการแบ่งแยกงานตามความแตกต่างของเพศ การแบ่งแยกงาน เหล่านี้ก็ได้รับในสังคมแม้แต่ฝ่ายที่ถูกจำกัดบทบาทหรือถูกห้ามมิให้มีโอกาสทำหน้าที่ในบางอย่าง เพราะอิทธิพลของการขัดเกลาทางสังคมยากที่จะเกิดการสับเปลี่ยนบทบาท แม้ว่าจะอยู่ใน สถานภาพที่สามารถกระทำได้อีกตาม

สรุป แนวคิดเกี่ยวกับบทบาททางเพศ เป็นการแบ่งแยกกำหนดบทบาทในสถานภาพเพศ ชาย - เพศหญิง อย่างชัดเจน ซึ่งมาจากการอบรมสั่งสอนในอดีต สังคมไทยได้กำหนดบทบาท โดยใช้เพศเป็นเครื่องแบ่งมานาน ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง สิทธิ หน้าที่การงาน ความรับผิดชอบ การให้ ความยอมรับ จนเกิดเป็นการขัดเกลาทางสังคม

²⁴Inge K. Broverman, and Susan Raymond Vogel, **Sex-Role Stereotypes : A Current Appraisal**, (Journal of Social Issues 28, 1972), PP.61-64 .

2.2.4 แนวคิดเกี่ยวกับความเสมอภาคทางเพศ

อาจกล่าวได้ว่าแนวคิดเกี่ยวกับความเสมอภาคทางเพศ ได้เริ่มมีแม่แบบที่เป็นรูปธรรมที่เด่นชัดขึ้นจากประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศทางยุโรปตะวันตก โดยศึกษาได้จากงานเขียนของ Michael G. Roskin ซึ่งกล่าวถึงการก้าวกระโดดไปสู่ชีวิตแบบใหม่ของสตรีในสหรัฐอเมริกา และประเทศทางยุโรปตะวันตกในช่วง ค.ศ.1970 ที่สตรีเริ่มมีการเรียกร้องสิทธิทางการเมืองและการศึกษา ตลอดจนอัตราค่าแรงงานให้เท่าเทียมกับชาย โดยได้โต้แย้งเงื่อนไขต่างๆทั้งด้านจิตวิทยาและสรีระวิทยา ที่เข้าใจตลอดมาว่าเด็กผู้ชายได้ถูกกำหนดเงื่อนไขและปลูกฝังให้เข้มแข็งหนักแน่น การใช้อำนาจแข่งขันและกคชี่ ในขณะที่เด็กผู้หญิงได้รับการสั่งสอนให้เป็นคนอ่อนหวาน ว่านอนสอนง่ายนั้นไม่ถูกต้อง กลุ่มสตรีเหล่านี้สนับสนุนให้มีการเลี้ยงดูที่เหมาะสม โดยให้เด็กผู้ชายมีความสุภาพอ่อนโยน ลดความก้าวร้าว เช่นเดียวกับผู้หญิงที่น่าจะเรียนรู้การเรียกร้องสิทธิต่างๆและให้มีความมั่นใจสูงขึ้น เนื่องจากเห็นว่าตามหลักชีวภาพแล้วเพศหญิงและเพศชายไม่มีความแตกต่างทางความสามารถ และสติปัญญาพฤติกรรมของเพศหญิงและเพศชายที่แตกต่างกันไปเกิดจากการเรียนรู้ที่สั่งสมมาจากพ่อแม่และโรงเรียนนั่นเอง อีกทั้งในด้านความเสมอภาคทางอาชีพ ทำไมเพศชายต้องมีอาชีพแพทย์ ในขณะที่เพศหญิงต้องเป็นพยาบาล ผู้ชายเป็นทนายความ ในขณะที่เพศหญิงเป็นเพียงเลขานุการหรือผู้ชายเป็นนักธุรกิจก่อสร้างบ้าน ในขณะที่ผู้หญิงทำหน้าที่ดูแลบ้าน ดังนั้นจึงถือว่าการรับรู้ดังกล่าวที่ผ่านมาเป็นการเรียนรู้ที่ไม่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรมอย่างยิ่ง

จากการต่อสู้เรียกร้องของสตรีดังกล่าว นักต่อสู้ได้บัญญัติศัพท์ “Male Chauvinist Pigs” “ขึ้นเป็นสัญลักษณ์ของการเรียกร้อง ซึ่งเป็นผลให้สตรีได้รับการยอมรับในการทำงานมีตำแหน่งสูงขึ้น ในขณะที่ฝ่ายชายได้เริ่มปรับเปลี่ยนบทบาทมาดูแลบ้านและเลี้ยงดูบุตรแทนภรรยาบ้าง”²⁵ แต่อย่างไรก็ดี ก็ยังเห็นว่าในทางการเมืองสตรีได้รับโอกาสน้อย เนื่องจากข้อจำกัดของกฎหมายรัฐธรรมนูญ ดังนั้นจึงเห็นว่าหนทางเดียวที่สตรีจะเรียกร้องสิทธิทางการเมืองได้มากขึ้นก็คือการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เช่น ในปี ค.ศ.1980 ที่นับว่าเป็นประวัติศาสตร์ทางการเมืองของสหรัฐอเมริกาที่สตรีได้ออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งสูงกว่าเพศชาย ตลอดจนการออกมาเคลื่อนไหวต่อต้านการปฏิบัติทางอาวุธนิวเคลียร์และการส่งเสริมสันติภาพของโลกอย่างต่อเนื่องเรื่อยมา

สรุป แนวคิดเกี่ยวกับความเสมอภาคทางเพศ จากที่เข้าใจกันตลอดมาว่าผู้ชายจะต้องเป็นผู้นำเข้มแข็ง เด็กผู้หญิงต้องอ่อนโยนและว่านอนสอนง่าย เป็นความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องสตรีเริ่มเรียนรู้การเรียกร้องสิทธิต่างๆ เนื่องจากความสามารถและสติปัญญาระหว่างเพศชาย-เพศหญิง ไม่มีความ

²⁵Michael G. Roskin, **Political Science**, (An Introduction, 1991) : PP.124-125.

แตกต่างกันจากการเรียกร้องต่อสู้ของสตรีทำให้สตรีได้รับการยอมรับในการทำงานในตำแหน่งที่สูงขึ้น

2.2.5 แนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิสตรี

ในช่วงปี พ.ศ.2519-2528 สมัชชาใหญ่สหประชาชาติได้ประกาศให้เป็น “ทศวรรษสตรีของสหประชาชาติ ความเสมอภาค การพัฒนาและสันติภาพ” ซึ่งถือเป็นจุดกำเนิดเริ่มต้นของความพยายามในระดับนานาชาติ ในการแก้ไขความผิดพลาดที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์โดยช่วงเวลาดังกล่าว สมัชชาใหญ่ สหประชาชาติ ได้บัญญัติ “อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกรูปแบบ” เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2522 ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นกฎหมายระหว่างประเทศด้วยสิทธิของสตรีฉบับแรกของโลก ที่มีผลผูกพันประเทศต่างๆ ให้ดำเนินการที่เหมาะสม เพื่อกำกับการพัฒนาความก้าวหน้าของสตรี ให้เป็นไปตามหลักสิทธิมนุษยชนและหลักแห่งเสรีภาพขั้นมูลฐานของสตรีโดยเสมอภาคกันระหว่างเพศหญิงและเพศชาย อนุสัญญานี้มีผลบังคับใช้ เมื่อ พ.ศ.2524 และได้บัญญัติอย่างชัดเจนว่า “การแบ่งแยกทางเพศต่อสตรี” ซึ่งประเทศไทยเองก็ได้ให้การรับรองอนุสัญญานี้ด้วยเช่นเดียวกัน ถึงแม้ว่าจะยังขอสงวนอยู่บางประการ

สถานภาพของสตรีได้รับการพัฒนาและมีความก้าวหน้าขึ้นเป็นลำดับ ถึงแม้ว่าในความเป็นจริงการแบ่งแยกทางเพศยังคงมีอยู่โดยเฉพาะสำหรับประเทศไทย ยังการเลือกปฏิบัติและยังไม่ได้ให้ความเสมอภาคแก่สตรีอย่างเพียงพอในการคัดเลือกสตรีเข้าทำงานในตำแหน่งต่าง ๆ เท่าเทียมกับบุรุษ เช่น ตำแหน่งทางราชการทหารและตำรวจปัจจุบันนี้ พบว่าสตรีจะยังไม่มีความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานของบุรุษถือได้ว่าเป็นการไม่ให้ความเสมอภาคแก่สตรี

เนื่องจากสภาพสังคมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป มีส่วนทำให้สตรีต้องการเปลี่ยนแปลงในสถานภาพและบทบาทของตนเอง มีความคาดหวังในบทบาทของตนเองสูงขึ้น จากการศึกษาเกี่ยวกับสตรีในฐานะเป็นชนกลุ่มน้อย สตรีส่วนใหญ่แล้วตามปกติจะมีความรู้สึกในเรื่องความสำนึกเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างเพศ (Sex Consciousness) ทั้งนี้ เนื่องจากสตรีจะคิดปฏิบัติแตกต่างไปจากบุรุษ ภาพที่ปรากฏในสังคมคือ สตรีส่วนมากพยายามแยกตัวออกมาในรูปการตั้งกลุ่มสตรี และการจัดตั้งขบวนการสตรีต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติการต่อสู้ต่อต้าน และให้ได้มาซึ่งสิทธิเท่าเทียมกับบุรุษ นอกจากนี้ สตรียังมีการแยกตัวออกจากสังคม โดยการเข้าร่วมในสมาคมหรือกลุ่มต่างๆ การแยกตัวออกจากสังคมของสตรี โดยการจัดตั้งกลุ่มของตนเอง หรือขบวนการถือเป็นสิ่งสำคัญในระยะหลายสิบปีที่ผ่านมาการตื่นตัวต่อความไม่เท่าเทียมระหว่างบุรุษกับสตรี เป็นสิ่งกระตุ้นให้มีการศึกษาถึงสถานภาพและบทบาทของสตรีในสังคมต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศทางตะวันตก โดยมีแนวโน้มเพื่อเป็นการค้นคว้าจุดยืนของผู้ที่คัดค้านความไม่เสมอภาคระหว่างเพศ และเน้นให้เห็นว่าการศึกษาเรื่องสถานภาพและบทบาทของสตรีนั้น มิใช่ต้องการ

เพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็น ของนักวิชาการทั้งหลายเท่านั้นแต่มีความมุ่งหมายที่จะเปลี่ยนแปลงสถานภาพสตรีซึ่งด้อยกว่าบุรุษนั้นด้วย

ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงบทบาทสตรี

1. ด้านการศึกษา มีคำกล่าวว่า “ถ้าคุณให้การศึกษาแก่บุรุษ คุณให้การศึกษาแก่คนเพียงคนเดียว แต่ถ้าคุณให้การศึกษาแก่สตรีเท่ากับว่าคุณให้การศึกษาแก่คนทั้งครอบครัว” การศึกษาเป็นการลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ที่มักเกิดขึ้นขณะที่บุคคลยังเป็นเด็กอยู่ การลงทุนด้านการศึกษาส่วนหนึ่งจึงเป็นการตัดสินใจของผู้เป็นพ่อแม่ ดังนั้น ความคาดหวังของพ่อแม่ต่ออนาคตของบุตรจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อการตัดสินใจว่าบุตรคนใดจะได้รับการศึกษาถึงระดับใด การตัดสินใจลงทุนด้านการศึกษาที่เช่นเดียวกับการลงทุนในด้านอื่นที่จะได้รับประโยชน์สูงสุดเมื่อลงทุนจนกระทั่งต้นทุนส่วนเพิ่มและประโยชน์ส่วนเพิ่มเท่ากัน การศึกษาด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์หลายชิ้นได้ยืนยันข้อสังเกตเช่นงานวิจัยด้านการศึกษาโดย Phananimamai and Mason (1987) และ Kuandachakupt (1994) ซึ่งใช้ข้อมูลจากการสำรวจรายได้รายจ่ายในประเทศไทย พบว่า ตัวแปรด้านรายได้ต่อสมาชิก จำนวนบุตรในวัยเรียน เพศของบุตรและอาชีพของพ่อแม่ ล้วนมีนัยสำคัญในการกำหนดระดับการลงทุนด้านการศึกษาของแต่ละบุคคลในครัวเรือนทั้งสิ้น รายได้ต่อสมาชิกภายในครัวเรือนเป็นตัวกำหนดทรัพยากรที่มีสำหรับการใช้จ่ายด้านต่างๆ รวมทั้งด้านการศึกษา ดังนั้นครอบครัวที่มีรายได้ต่อสมาชิกต่ำ การลงทุนด้านการศึกษาของบุตรก็จะต่ำกว่าด้วย ในขณะเดียวกันถ้ารายได้คงเดิมแต่จำนวนบุตรไม่เท่ากัน ครอบครัวที่มีบุตรในวัยเรียนมากกว่า บุตรแต่ละคนจะได้รับการศึกษาน้อยกว่า ส่วนเพศของบุตรเป็นตัวกำหนดบทบาทหน้าที่เมื่อบุตรนั้นเติบโตเป็นผู้ใหญ่ จากอดีตเป็นต้นมา ผู้หญิงมักเสียเปรียบทางด้านการศึกษาแก่บุรุษ จนกระทั่งปัจจุบันการศึกษาผลักดันให้สตรีเริ่มมีความคิดและต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเท่าที่จะทำได้เพื่อสร้างความก้าวหน้าให้แก่ชีวิตของตน

2. ด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงในภาคการผลิตจากการผลิตภายในครัวเรือนเป็นการผลิตนอกครัวเรือน ส่วนอย่างมากที่ทำให้เงื่อนไขการทำงานและการจ้างงานเปลี่ยนแปลงไป เช่นในอดีต แม้ภรรยาในครัวเรือนของสตรีอาจจะมากกว่าในปัจจุบัน แต่การปฏิบัติภารกิจดังกล่าว ก็อาจจะกระทำควบคู่ไปกับการทำงานเชิงเศรษฐกิจได้ เพราะกิจกรรมทั้งสองเกิดภายในครัวเรือนเดียวกัน แต่ในปัจจุบัน การทำงานภายในครัวเรือนควบคู่กับการทำงานเชิงเศรษฐกิจอาจทำไม่ได้อีกต่อไป ดังนั้นสตรีอาจต้องเลือกที่จะทำงานเพียงด้านใดด้านหนึ่งแทนที่จะทำร่วมกันไป การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจมีผลกระทบต่อสถานภาพของสตรีในทางบวก การเติบโตทางเศรษฐกิจที่รวดเร็วทำให้รายได้ของครัวเรือนเพิ่มขึ้นมาก การจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษาของบุตรก็เพิ่มมากขึ้น ผู้หญิงเข้าทำงานในสถานภาพที่มีเงินเป็นของตนเองมากขึ้น แต่การ

เปลี่ยนแปลงดังกล่าวก็ไม่ได้รับประกันว่าผู้หญิงจะมีอิสรภาพทางเศรษฐกิจดีขึ้นแต่อย่างไร ทั้งนี้ เพราะทางเลือกในอาชีพของผู้หญิงแคบกว่าผู้ชายอยู่มากและโดยเฉลี่ยผู้หญิงยังมีรายได้ต่ำกว่าผู้ชายเสมอ²⁶

การวิเคราะห์ถึงระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีบนพื้นฐานของสถิติตัวเลขเพียงอย่างเดียว อาจบิดเบือนภาพของสิ่งที่เกิดขึ้นจริงแก่ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมบ่อยครั้ง สถิติตัวเลขทำให้เราหลงทางเนื่องจากตัวเลขนี้จะแตกต่างกันไปตามระบบการเมืองและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ ข้อมูลเหล่านี้อาจแสดงให้เห็นถึงสถานภาพทางการเมืองของสตรีในระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น เพราะผู้แทนสตรีในรัฐสภาอาจลดลงหรือเพิ่มขึ้นได้โดยไม่มีรูปแบบที่แน่นอน

บทความเกี่ยวกับสตรี ความท้าทายจากปัจจุบันสู่ปี 2000 (2536:65) กล่าวว่าการศึกษาที่ประเทศใดประเทศหนึ่งมีพัฒนาการทางเศรษฐกิจไม่ได้หมายความว่า สตรีในประเทศนั้น ๆ จะสามารถเข้าถึงอำนาจทางการเมืองได้เสมอไป ดังตัวอย่างเช่น ในประเทศสวีเดนและนอร์เวย์ ซาอุดีอาระเบีย และประเทศในตะวันออกกลาง อื่นๆ การวิเคราะห์เปรียบเทียบแสดงให้เห็นว่าการพัฒนาเศรษฐกิจมิได้เป็นตัวบ่งชี้การมีอำนาจทางการเมืองของสตรี ดังเช่น

(1) ในประเทศยากจน เช่น ประเทศเปรู มีสตรีในรัฐสภา 12 คน (ร้อยละ 5) ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด 240 คน ซึ่งเป็นตัวเลขที่ใกล้เคียงกับอัตราส่วนสมาชิกสภาที่เป็นสตรีในประเทศฝรั่งเศสหลังจากการเลือกตั้งในปี ค.ศ. 1986 คือร้อยละ 5.9

(2) ในประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งมีผลผลิตมวลรวมประชาชาติ (GNP) สูงที่สุดประเทศหนึ่ง มีสตรีที่ดำรงตำแหน่งในทางศาลเพียงร้อยละ 4.5 ในจำนวนตำแหน่งทั้งหมด 20,000 ตำแหน่งทั่วประเทศ

(3) ในการเลือกตั้งเมื่อปี ค.ศ. 1986 ของประเทศบังคลาเทศซึ่งเป็นประเทศยากจนที่สุดประเทศหนึ่งมีสตรีได้รับเลือกตั้ง 30 คนจากผู้ที่ได้รับเลือกตั้งทั้งหมด 300 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 10

(4) ในประเทศที่ร่ำรวย เช่น ประเทศเยอรมนีตะวันตก (ก่อนการรวมประเทศ) ร้อยละ 90 ของผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งในปี ค.ศ. 1983 เป็นผู้ชาย ถึงแม้ว่าจะมีผู้มีสิทธิออกเสียงที่เป็นสตรีถึง 23 ล้านคนและเป็นผู้ชายเพียง 20 ล้านคน²⁷

²⁶ คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, **บทบาทสตรีในการพัฒนาการดำรงระดับโลก ปี 2532**, (กรุงเทพมหานคร: กระทรวงมหาดไทย, 2535), หน้า 271.

²⁷ สมจิตร์ ปัญญาศักดิ์, **บทความรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์**, (เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2536), หน้า 65.

สรุป แนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิสตรี หลังจากที่สมาชิกใหญ่สหประชาชาติได้บัญญัติ “อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกรูปแบบ” ส่งผลให้สถานภาพของสตรีได้รับการพัฒนาและก้าวหน้าขึ้นเป็นลำดับ สตรีมีสิทธิในการเข้ารับการศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นต้น

2.2.6 แนวคิดในการพัฒนาสตรี

จูไรร์ตัน จันท์ธำรง ได้กล่าวถึง “ผู้หญิงกับการพัฒนา” ไว้ดังนี้

การพัฒนาสตรี หมายถึง “การทำให้สถานภาพและบทบาทของสตรีเท่าเทียมกับบุรุษ ถ้าหากสตรีสามารถตัดสินใจเรื่องสำคัญๆ เกี่ยวกับชีวิตของตนโดยอิสระไม่ต้องตกอยู่ภายใต้อาณัติของผู้อื่นและมีสิทธิหน้าที่ตลอดจนโอกาสในการประกอบกิจการต่างๆ ภายในครอบครัวและสังคมเท่าเทียมกับบุรุษ ก็อาจจะกล่าวได้ว่าสตรีมีสถานภาพสูง”²⁸

จิรติ ดิงค์ภัทรย์ ได้กล่าวถึง “การพัฒนาสตรี” ไว้ดังนี้

การพัฒนาสตรี หมายถึง “ความพยายามที่จะกำหนดกำกับทิศทางการคลี่คลายของสังคมที่จะส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างเศรษฐกิจ การเมือง และการแบ่งงานระหว่างเพศที่จะเอื้ออำนวยให้สมาชิกของสังคม ไม่ว่าหญิง ชาย ได้รับผลประโยชน์จากการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเท่าเทียมกันโดยถ้วนหน้า”²⁹ ถ้าหากจุดมุ่งหมายในท้ายที่สุดของการพัฒนาสตรี คือ ความเป็นอิสระของสตรีจากความสัมพันธ์ทางอำนาจที่มีแนวโน้มเป็นฝ่ายที่เสียเปรียบ การพัฒนาสตรีน่าจะเป็นกระบวนการที่ไม่เพียงแต่สร้างความเสมอภาคในโอกาสเท่านั้น แต่สร้างเงื่อนไขที่จะทำให้สตรีมีสิทธิที่จะเลือกทางการดำรงชีวิต และมีอำนาจที่จะกำหนดและควบคุมชีวิตของตนเองทั้งภายในและนอกบ้าน ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่ขาดเสียมิได้สำหรับศักดิ์ศรีและความเป็นตัวของตัวเองในฐานะมนุษย์ ในขณะที่เดียวกันในฐานะที่สตรีเป็นสมาชิกของสังคม การพัฒนาสตรีย่อมจะรวมถึงการสร้างเงื่อนไขที่จะเอื้ออำนวยให้สตรีมีอำนาจหน้าที่ที่จะกำหนดทิศทางการเปลี่ยนแปลงของสังคมให้เสมอภาคสำหรับสมาชิกทุกคนด้วย

ไพรัตน์ เคะชรินทร์ กองพัฒนาสตรี กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของแผนงานพัฒนาสตรีที่สอดคล้องกับแผนงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ได้กำหนดสาระสำคัญไว้ 4 ข้อ ดังนี้

²⁸ จูไรร์ตัน จันท์ธำรง, **ผู้หญิงและการพัฒนา**, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529), หน้า 384-385.

²⁹ จิรติ ดิงค์ภัทรย์, “แนวคิดเรื่องการพัฒนาสตรี”, **ในสตรีไทยสมัยรัตนโกสินทร์และการศึกษาวิจัยงานพัฒนาสตรี**, (กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2548), หน้า 72.

1. เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถของสตรี โดยการจัดตั้งและพัฒนาองค์กรสตรีทุกระดับ (เน้นระดับหมู่บ้าน/ตำบล) ให้มีคุณภาพเพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางสังคมการเมืองปกครอง
2. เพื่อพัฒนาอาชีพของสตรีให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว และชุมชน
3. ให้สตรีตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ที่มีต่อตนเองและครอบครัว เพื่อเป็นแบบอย่างต่อชุมชน
4. ให้นุรุษมีทัศนคติต่อสตรีในฐานะที่เป็นสมาชิกในครอบครัวมิใช่ผู้ตาม หรือผู้ให้บริการแก่สมาชิกเท่านั้น แต่ควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของครอบครัวแนวคิดในการพัฒนาสตรี มุ่งเน้นให้สตรีสามารถตัดสินใจในเรื่องสำคัญของตนเองรวมถึงการประกอบกิจการต่างๆและการมีส่วนร่วมทางด้านการพัฒนาอาชีพ บทบาทหน้าที่ต่อตนเอง และการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของครัวครอบและสังคมรอบข้างและการเมือง³⁰

ในการประชุมระดับโลกว่าด้วยเรื่องสตรี ครั้งที่ 4 ณ กรุงปักกิ่ง ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนระหว่างวันที่ 4-15 กันยายน 2538 เรียกว่า “ปฏิญญาปักกิ่ง” และ “แผนปฏิบัติการเพื่อความก้าวหน้าของสตรี” ได้บรรจุปฏิญญาว่าด้วย สตรีกับอำนาจและการตัดสินใจ ซึ่งเป็นเรื่องที่กำลังได้รับความสนใจและอาจเป็นสัญญาณอย่างหนึ่งที่บอกลถึงบทบาทและการตัดสินใจของกลุ่มสตรีในอนาคตอันใกล้

ปฏิญญาปักกิ่ง ว่าด้วยเรื่อง “สตรีกับอำนาจและการตัดสินใจ”

1. ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนกล่าวว่า ทุกคนสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในรัฐบาลของประเทศตน การสร้างพลังและความเป็นตัวของตัวเองให้สตรี และการปรับปรุงสถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของสตรีเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งสำหรับการ ได้มาซึ่งรัฐบาลและการบริหารประเทศที่มีความโปร่งใส รับผิดชอบต่อประชาชน และการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกด้านชีวิต ความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ขัดขวางการที่สตรีจะบรรลุชีวิตอันพร้อมสมบูรณ์นั้น ดำเนินอยู่ในระดับของสังคม จากเรื่องอันเป็นส่วนตัวที่สุดไปจนถึงที่เปิดเผยเห็นได้ชัดแจ้งในสาธารณะ การบรรลุเป้าหมายของการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมของหญิงและชายในการตัดสินใจจะทำให้เกิดความสมดุลที่สะท้อนองค์ประกอบของสังคมได้อย่างถูกต้องกว่าและเป็นสิ่งจำเป็นในการเสริมความแข็งแกร่ง และส่งเสริมการทำงานที่เหมาะสมของประชาธิปไตย ความเสมอภาคในการตัดสินใจในเรื่องการเมือง

³⁰ไพรัตน์ เดชะรินทร์, การมีส่วนร่วมในสังคมเมืองการปกครองของสตรีไทย, (กรมการพัฒนาชุมชน : กระทรวงมหาดไทย, 2528), หน้า 40.

ทำหน้าที่เป็นพลังช่วยผลักดัน หากไม่มีสิ่งนี้เสียแล้ว การรวมเอามติความเสมอภาคเข้าไว้อย่างแท้จริงในการกำหนดนโยบายของรัฐก็ยากนักที่จะเกิดขึ้นได้ ในแง่นี้ การมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมของสตรีในชีวิตการเมืองมีบทบาทสำคัญในกระบวนการความก้าวหน้าของสตรี การที่สตรีจะมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมในการตัดสินใจนั้น ไม่เป็นแค่เพียงการเรียกร้องความยุติธรรมเบื้องต้น หรือเรียกร้องประชาธิปไตย แต่อาจมองได้ว่าเป็นเงื่อนไขจำเป็นประการหนึ่งของการที่ผลประโยชน์ของสตรีจะได้รับการพิจารณา หากสตรีไม่มีส่วนร่วมและไม่มียุทธศาสตร์ในระดับของการตัดสินใจเป้าหมายที่จะให้เกิดความเสมอภาค การพัฒนา และสันติภาพก็ไม่อาจบรรลุผลได้

2. ถึงแม้จะมีการเคลื่อนไหวเพื่อการสร้างสรรค์ประชาธิปไตยเกิดขึ้นให้เห็นทั่วไป สตรีก็ยังมีตัวแทนอยู่ต่ำกว่าที่ควรในแทบทุกระดับของรัฐบาล โดยเฉพาะในกระทรวงและหน่วยงานบริหารต่างๆ และสตรีรุดหน้าไปได้เพียงเล็กน้อยในการมีอำนาจการเมืองในองค์การนิติบัญญัติ หรือในการบรรจุเป้าหมายซึ่งรับรองโดยคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมที่จะให้มีสตรีร้อยละ 30 ในตำแหน่งระดับตัดสินใจภายในปี 2538 รวมทั้งโลกแล้วมีสตรีอยู่เพียงร้อยละ 10 ของสมาชิกองค์การนิติบัญญัติ และน้อยลงไปอีกสำหรับตำแหน่งรัฐมนตรี ในหลายประเทศ รวมทั้งประเทศที่กำลังมีการเปลี่ยนแปลงในรากฐานทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม จำนวนสตรีในองค์การฝ่ายนิติบัญญัติได้ลดลงอย่างชัดเจน ถึงแม้ว่าในเกือบทุกประเทศผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งอย่างน้อยครึ่งหนึ่งจะเป็นสตรีและในเกือบทุกรัฐที่เป็นสมาชิกสหประชาชาติ สตรีจะได้รับสิทธิลงคะแนนเสียงและรับตำแหน่ง แต่สตรีที่จะรับตำแหน่งราชการก็ยังคงมีอยู่น้อยมาก

3. สตรีได้แสดงความสามารถให้เห็นด้วยการเป็นผู้นำในองค์กรชุมชน องค์กรที่ไม่เป็นทางการและในหน่วยงานรัฐไว้แล้วอย่างมาก แต่การบ่มเพาะทางสังคมและการกำหนดแบบแผนในทางลบทั้งของชายหญิง รวมทั้งการกำหนดแบบแผนโดยสื่อมวลชน ได้เสริมแนวโน้มให้การตัดสินใจทางการเมืองยังเป็นเรื่องของบุรุษ ทำนองเดียวกัน การมีตัวแทนสตรีเพียงส่วนน้อยในตำแหน่งตัดสินใจในเรื่องของศิลปะ วัฒนธรรม กีฬา สื่อมวลชน การศึกษา ศาสนา และกฎหมาย ได้กีดกันสตรีให้ไม่ได้มีส่วนสำคัญในสถาบันหลักส่วนใหญ่

ปฏิญญาปักกิ่ง ว่าด้วยเรื่อง “การศึกษาและการฝึกอบรมของสตรี”

1. การศึกษาเป็นสิทธิมนุษยชนประการหนึ่งและเป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการบรรลุเป้าหมายของการเสมอภาค การพัฒนาและสันติภาพ การไม่เลือกปฏิบัติในด้านการศึกษจะทำให้ทั้งเด็กหญิงและเด็กชายได้รับประโยชน์ จึงเป็นการสนับสนุนกับชายมีความสัมพันธ์ที่เสมอภาคกันยิ่งขึ้น การเข้าถึงและการได้รับคุณวุฒิทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกันเป็นเรื่องจำเป็น ถ้าจะให้สตรีที่สามารถเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงจำนวนมากขึ้น การรู้หนังสือของสตรีเป็นกุญแจสำคัญในการปรับปรุงสุขภาพ โภชนาการ และการศึกษาในครอบครัว อีกทั้งช่วยสร้างพลังให้สตรีได้มีส่วนร่วม

ในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ของสังคมอีกด้วย การลงทุนในการศึกษาทั้งในและนอกระบบและการฝึกอบรมเด็กหญิงและสตรีนั้น มีผลตอบแทนทางเศรษฐกิจและสังคมสูงมากเป็นพิเศษ จึงเป็นการพิสูจน์ว่าเป็นวิธีการหนึ่งที่ดีที่สุดในการบรรลุซึ่งการพัฒนาและการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน

2. ในระดับภูมิภาค เด็กหญิงและเด็กชายได้เข้าถึงการศึกษาขั้นประถมโดยเท่าเทียมกัน ยกเว้นในเอเชียกลางและในบางส่วนของแอฟริกา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเขตที่อยู่ต่ำลงไปจากทะเลทรายซาฮารา ความก้าวหน้าในการศึกษาระดับมัธยมเกิดขึ้นในบางประเทศ โดยทั้งเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายสามารถเข้าถึงได้อย่างเท่าเทียมกันการเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาของเด็กผู้หญิงและสตรีได้เพิ่มขึ้นพอสมควร ในหลายประเทศโรงเรียนเอกชนยังมีบทบาทเสริมอย่างสำคัญในการปรับปรุงการเข้าถึงการศึกษาในทุกระดับอย่างไรก็ตามเวลาผ่านไปกว่าห้าปีแล้วตั้งแต่การประชุมระดับโลกว่าด้วยการศึกษาเพื่อปวงชน ซึ่งได้มีการรับรองปฏิญญาว่าด้วยการศึกษาเพื่อปวงชน และกรอบปฏิบัติการเพื่อตอบสนองความจำเป็นในการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน เด็กประมาณ 100 ล้านคน รวมทั้งเด็กหญิงอย่างน้อย 60 ล้านคน ยังไม่ได้เข้าเรียนชั้นประถมศึกษาและในจำนวนผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือ 960 ล้านคนในโลกนั้นมากกว่าสองในสามเป็นสตรีในประเทศที่กำลังพัฒนา โดยเฉพาะในทวีปแอฟริกา ส่วนที่อยู่ทางใต้ของทะเลทรายซาฮารา และในรัฐอาหรับบางประเทศนั้น อัตราการไม่รู้หนังสือยังอยู่ในระดับสูงซึ่งจะเป็นอุปสรรคอย่างร้ายแรงต่อการพัฒนาและต่อความก้าวหน้าของสตรี

3. การที่เด็กผู้หญิงและสตรีได้เข้าถึงการศึกษาและสามารถอยู่ในระบบการศึกษาทุกระดับรวมทั้งระดับสูงๆ และในทุกสาขาวิชานั้น เป็นปัจจัยประการหนึ่งของความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องของสตรีในกิจกรรมวิชาชีพ ฯลฯ

ปฏิญญาปักกิ่ง ว่าด้วยเรื่อง “กลไกเชิงสถาบันเพื่อความก้าวหน้าของสตรี”

1. ได้มีการจัดตั้งกลไกระดับชาติเพื่อความก้าวหน้าของสตรีขึ้นมาในเกือบทุกรัฐภาคี เพื่อออกแบบส่งเสริมการปฏิบัติตาม คำเนิการ ติดตาม ประเมินผล สนับสนุน และระดมการสนับสนุนนโยบายที่ส่งเสริมความก้าวหน้าของสตรี กลไกระดับชาติมีรูปแบบหลากหลาย มีประสิทธิผลต่างกัน และในบางกรณีได้ลดประสิทธิภาพลงไป กลไกเหล่านี้มักถูกจัดให้อยู่แต่เพียงแต่ชายขอบของโครงการสร้างรัฐบาล ถูกกีดขวางด้วยอำนาจหน้าที่ซึ่งคลุมเครือ ไม่มีเจ้าหน้าที่เพียงพอ ขาดการฝึกอบรม ข้อมูล และทรัพยากร และไม่ได้ได้รับความสนับสนุนอย่างพอเพียงจากผู้นำการเมืองระดับชาติ

2. ในระดับภูมิภาคและระดับสากล กลไกและสถาบันที่ส่งเสริมความก้าวหน้าของสตรี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในกระแสหลักของการพัฒนาการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และของการริเริ่มในการพัฒนาและสิทธิมนุษยชน ก็ต้องเผชิญกับปัญหาที่คล้ายคลึงกัน อันมีที่มาจากการขาดความใส่ใจมุ่งมั่นของผู้บริหารระดับสูงสุด

3. การประชุมระหว่างประเทศที่จัดขึ้นต่อเนื่องกันมา ได้ย้ำถึงความจำเป็นที่จะต้องนำเรื่องของบทบาทหญิงชายมาพิจารณาในการวางแผนนโยบายและโครงการ อย่างไรก็ตาม ส่วนใหญ่แล้วการกระทำเช่นนั้นก็ยังไม่เคยเกิดขึ้น

4. องค์การระดับภูมิภาคที่เกี่ยวข้องกับความก้าวหน้าของสตรีได้รับการเสริมสร้างให้เข้มแข็งขึ้นพร้อม ๆ กับกลไกระหว่างประเทศ เช่น คณะกรรมาธิการว่าด้วยสถานภาพสตรี และคณะกรรมการว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี แต่ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดยังคงเป็นสิ่งที่กีดขวางไม่ให้กลไกเหล่านี้จะดำเนินการตามภาระหน้าที่ได้อย่างเต็มที่

5. ได้มีการพัฒนาวิธีการสำหรับวิเคราะห์บทบาทหญิงชายในนโยบายและโครงการ และสำหรับจัดการกับผลกระทบของนโยบายที่มีต่อหญิงและชายต่างกันขึ้นมาในหลายองค์กร และพร้อมให้มีการนำไปปรับใช้ได้ แต่มักไม่เกิดขึ้น หรืออาจนำไปใช้แต่ไม่ได้ทำอย่างสม่ำเสมอ ฯลฯ³¹

สรุป แนวคิดในการพัฒนาสตรี เป็นความพยายามที่จะพัฒนาสตรีให้มีสถานภาพ บทบาทเท่าเทียมกับชาย สามารถตัดสินใจเรื่องสำคัญ ๆ ในชีวิตของตนเองได้โดยอิสระ ในเรื่อง ต่าง ๆ เช่น อำนาจในการตัดสินใจ การเข้ารับการศึกษาต่อ เพื่อความก้าวหน้าของสตรีเอง

2.2.7 แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ

ความหมายของทัศนคติ มีผู้ให้ความหมายของ ทัศนคติ ไว้หลายท่าน ดังนี้

สงวนศรี วิรัชชัย กล่าวว่า ทัศนคติ คือ “ความโน้มเอียงหรือความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้า มีความสำคัญด้วยลักษณะอาการที่ได้มีการพิจารณาไว้ล่วงหน้า อย่างไรก็ตามความโน้มเอียงทั้งหมดไม่ได้เป็นทัศนคติทุกอย่าง เราจะต้องระมัดระวังการแยกทัศนคติออกจากสภาพการจูงใจที่เกิดจากภายใน”³² เช่น การจูงใจทางกาย เป็นต้น ทัศนคติอาจจะแตกต่างจากความโน้มเอียงต่างๆ เช่น อารมณ์หรือนิสัยและสภาพที่มีการจูงใจ

ทัศนคติ (Attitude) หรือนักวิชาการเรียกว่า “เจตคติ” เป็นนามธรรม และเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคลช่วยให้สามารถดำรงชีวิตในโลกแห่งความซับซ้อนนี้ได้ ซึ่งแสดงออกเพื่อตอบ

³¹ กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติและโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, **ปฏิญญาปักกิ่งและแผนปฏิบัติการเพื่อความก้าวหน้าของสตรี**, (กรุงเทพมหานคร : กระทรวงมหาดไทย, 2540), หน้า 176.

³² สงวนศรี วิรัชชัย, **จิตวิทยาสังคมเพื่อการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : ศึกษาพร, 2527), หน้า 174.

ได้สิ่งเร้าสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยแสดงออกในทางสนับสนุนเห็นดีเห็นชอบด้วย หรือต่อต้านไม่เห็นดีเห็นชอบด้วยก็ได้

ความหมายของคำว่า ทักษะคิด Gordon W Allport, G. Murphy and etc., Milton Rokeach และ Foster อ้าง โดย ปฐวี แสงฉาย

Gordon W. Allport นักวิชาการด้านจิตวิทยา ได้ให้ความหมายของทักษะคิดว่า “เป็นสถานะความพร้อมทางจิตที่ทำให้บุคคลพร้อมที่จะตอบโต้ต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งเกิดขึ้นโดยอาศัยประสบการณ์และเป็นตัวกำหนดทิศทางที่แต่ละบุคคลจะตอบสนองต่อสิ่งของและเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้อง”

G. Murphy and etc. กล่าวว่า ทักษะคิดเป็นผลรวมของกระบวนการที่ก่อให้เกิดสภาพการจูงใจ อารมณ์ การยอมรับและพุทธิปัญญา (Cognitive) ซึ่งกระบวนการเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์ของบุคคล

Milton Rokeach กล่าวว่า ทักษะคิด เป็นการผสมผสานหรือการจัดระเบียบของความเชื่อที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ผลรวมของความเชื่อนี้จะเป็นตัวกำหนดแนวโน้มของบุคคลในการที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนองในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ

Foster นักวิชาการด้านจิตวิทยา และจิตวิทยาสังคม กล่าวว่า ทักษะคิดเกิดจากมูลเหตุ 2 ประการ คือ

1. ประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อสภาพการณ์ บุคคล หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยการพบเห็น คั่นเคยได้ทดลอง เป็นต้น เรียกว่าเป็นประสบการณ์โดยตรง (Direct Experiences) เนื่องจากทักษะคิดเป็นเรื่องที่เกิดจากการรับรู้และการเข้าใจ (Cognition) ดังนั้น บุคคลจะไม่มีทักษะคิดต่อสิ่งที่เขาไม่เคยมีประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม

2. ค่านิยมและการตัดสินใจค่านิยม เนื่องจากกลุ่มชนและกลุ่มมีค่านิยมและตัดสินใจค่านิยมไม่เหมือนกัน แต่ละกลุ่มอาจมีทักษะคิดต่อสิ่งเดียวกันแตกต่างกันก็ได้ การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งจะมีทักษะคิดที่ดีหรือไม่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งย่อมขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม และค่านิยมหรือมาตรฐานของกลุ่มที่บุคคลนั้นดำเนินชีวิตอยู่³³

องค์ประกอบของทักษะคิด

³³ปฐวี แสงฉาย, ทักษะคิดของเกษตรกรผู้ปลูกชา (เมี่ยง) ที่มีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ตำบลป่าเป๋ อำเภอมะเดียง จังหวัดเชียงใหม่, **การค้นคว้าแบบอิสระมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), 2536, หน้า 15.

สุชา จันทร์เอม กล่าวถึง องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการสร้างทัศนคติไว้ 4 องค์ประกอบ คือ

1. วัฒนธรรม (Culture) มีอิทธิพลต่อบุคคลทุกคนตั้งแต่เกิดจนตาย สถาบันต่างๆ ในสังคมล้วนแต่มีอิทธิพลต่อการสร้างทัศนคติทั้งสิ้น
2. ครอบครัว (Family) เป็นแหล่งแรกที่อบรมให้เด็กได้เรียนรู้การสมาคมต่างๆ จึงมีอิทธิพลมากในการสร้างทัศนคติให้แก่เกิด ตลอดจนปลูกฝังทัศนคติในการดำรงชีวิต
3. กลุ่มเพื่อน (Social Group) เด็กที่จากพ่อแม่มาอยู่กับเพื่อนตั้งแต่เด็กจะได้รับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนมากที่สุดในการสร้างทัศนคติแก่เด็ก
4. บุคลิกภาพ (Personality) มีความสัมพันธ์หรือมีอิทธิพลต่อทัศนคติ บุคคลที่ชอบออกสังคม บุคคลที่หนีสังคมที่ชอบเด่น และบุคคลที่อ่อนน้อมนั้นจะมีทัศนคติที่แตกต่างกัน³⁴

ประภาเพ็ญ สุวรรณ กล่าวว่า องค์ประกอบของทัศนคติ มี 3 องค์ประกอบด้วยกัน

1. องค์ประกอบด้านพุทธิปัญญา (Cognitive Component) ได้แก่ ความคิดซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มนุษย์ใช้ในการคิด ความคิดนี้อาจจะอยู่ในรูปใดรูปหนึ่งแตกต่างกัน เช่น เมื่อคนหนึ่งพูดถึงหรือนึกถึง “รถยนต์” อาจจะนึกถึงรถยนต์ยี่ห้อใดยี่ห้อหนึ่ง ส่วนประกอบทางทัศนคติส่วนนี้จะแสดงให้เห็นชัดเจน
2. องค์ประกอบทางด้านท่าทีความรู้สึก (Affective Component) เป็นส่วนประกอบทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งจะเป็นตัวเรา “ความคิด” อีกต่อหนึ่งถ้าบุคคลมีภาวะความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดี ขณะที่คิดถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ขณะเมื่อคิดถึงหรือนึกถึงรถยนต์ แสดงว่าบุคคลนั้นมีความรู้สึกในด้านบวก และมีความรู้สึกในด้านลบตามลำดับต่อรถยนต์นั้น
3. องค์ประกอบทางการปฏิบัติ (Behavioral Component) องค์ประกอบนี้เป็นองค์ประกอบที่มีแนวโน้มในทางปฏิบัติ หรือถ้ามีสิ่งเร้าที่เหมาะสมจะเกิดการปฏิบัติหรือมีปฏิกริยาอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ขับรถยนต์ หรือให้คำชมเชยรถยนต์ เป็นต้น

ทัศนคติ สามารถแสดงออกมาในรูปของพฤติกรรมได้ 2 ลักษณะ คือ

1. ทัศนคติทางบวก (Positive) สามารถแสดงพฤติกรรมที่แสดงออกในลักษณะพึงพอใจ พอใจ เห็นด้วยหรือชอบ มีผลทำให้บุคคลอยากได้ หรืออยากใกล้ หรืออยากทำสิ่งนั้นๆ

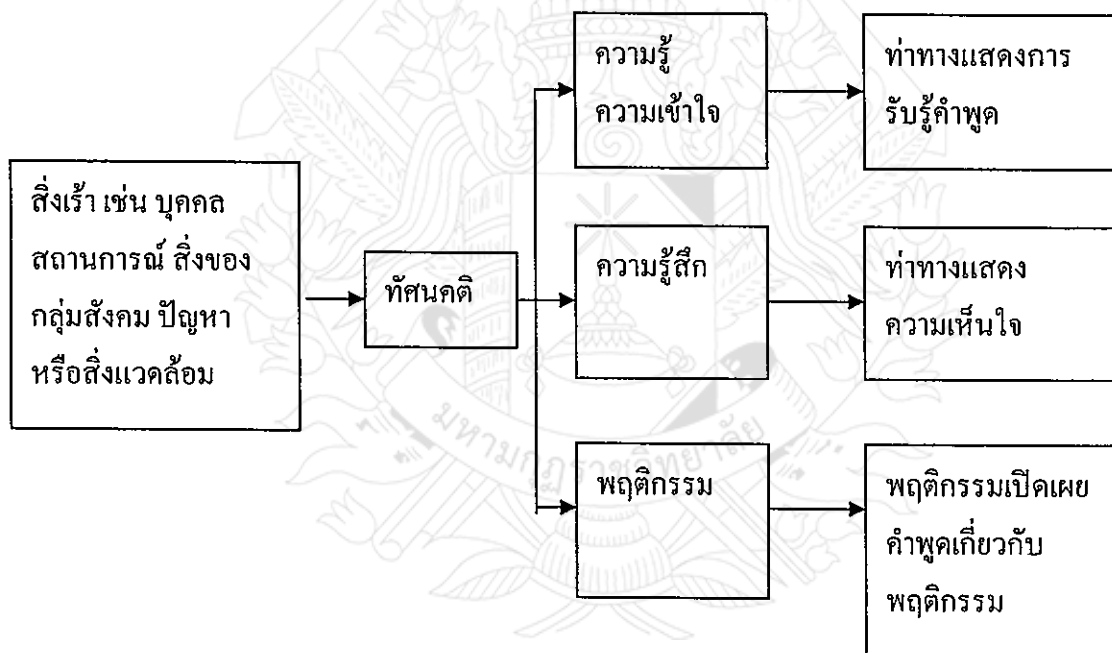
³⁴สุชา จันทร์เอม, **จิตวิทยาทั่วไป**, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2524), หน้า 244-245.

2. ทักษะคติทางลบ (Negative) สามารถแสดงพฤติกรรมที่แสดงออกในลักษณะไม่พึงใจ ไม่พอใจ ไม่เห็นด้วยหรือไม่ชอบ มีผลทำให้บุคคลเกิดความเบื่อหน่าย ซึ่งขัดข้องการหนีให้ห่างไกลสิ่งนั้นๆ³⁵

ปัจจัยที่ทำให้เกิดทัศนคติ

ปัจจัยที่ทำให้เกิดทัศนคติ Foster อ้างโดย ปฐวี แสงฉาย ขึ้นอยู่กับมูลเหตุ 2 ประการ ได้แก่

1. ประสบการณ์ที่บุคคลมีกับสิ่งของ บุคคล หมู่คณะ เรื่องราวต่างๆ หรือสถานการณ์ ทัศนคติจึงเกิดขึ้นในตัวบุคคลจากการได้พบเห็น ค้นคว้า อาจถือได้ว่าเป็นประสบการณ์โดยตรงและจากการได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็นรูปภาพ หรือได้อ่านหนังสือเกี่ยวกับเรื่องนั้น แต่ไม่พบเห็น ไม่ได้ทดลองกับของจริงด้วยตนเอง ซึ่งถือได้ว่าเป็นประสบการณ์ทางอ้อม เนื่องจากทัศนคติเป็นสิ่งที่บุคคลรับทราบ (Cognitive) บุคคลจะไม่มีทัศนคติต่อสิ่งที่เขาไม่มีประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่ง Foster ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติดังแผนภูมิในภาพ

³⁵ ประภาเพ็ญ สุวรรณ, **ทัศนคติ : การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย**, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2520), หน้า 134.

2. ระบบค่านิยมและการตัดสินใจตามค่านิยม เนื่องจากคนแต่ละกลุ่มมีค่านิยมและการตัดสินใจ ค่านิยมแตกต่างกัน คนแต่ละกลุ่มจึงอาจจะมีทัศนคติต่อสิ่งเดียวกันแตกต่างกันได้ “การที่บุคคลหนึ่ง บุคคลใดจะมีทัศนคติที่ดีหรือไม่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือมีความรู้สึกละอายต่องานนั้นนั้นคิด ย่อมขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม ค่านิยม หรือมาตรฐานของกลุ่มที่บุคคลนั้นร่วมใช้ชีวิตอยู่”³⁶

แสงสุริย์ คำอังกูล กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงของทัศนคติมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ

1. การเปลี่ยนไปจริง คือ การยอมรับไว้เป็นส่วนตัว (Private Acceptance)
2. การเปลี่ยนแต่เพียงผิวเผิน หรือการจำยอมคล้อยตามสาธารณชน (Public Compliance)

การเปลี่ยนทัศนคติแบบข้อแรกย่อมเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่สุด สังคมทั่วไปย่อมต้องการให้สมาชิกกลุ่มเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อนโยบายและสิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ของสังคมนั้นๆ ได้อย่างแท้จริง

ประโยชน์ของทัศนคติ

1. ช่วยทำให้เข้าใจสิ่งแวดล้อมรอบๆตัว โดยการจัดรูปแบบหรือจัดระบบสิ่งของต่างๆที่อยู่รอบตัวเรา
2. ช่วยให้มี Self-Esteem โดยช่วยให้บุคคลหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดีหรือปกปิดความจริงบางอย่างซึ่งนำความไม่พอใจมาสู่ตัวเขา
3. ช่วยในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่สลับซับซ้อน ซึ่งการมีปฏิกิริยาตอบโต้หรือกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดออกไปนั้นส่วนมากจะทำในสิ่งที่นำความพอใจมาให้หรือเป็นบำเหน็จรางวัลจากสิ่งแวดล้อม
4. ช่วยให้บุคคลสามารถแสดงออกถึงค่านิยมของตนเองซึ่งแสดงว่าทัศนคตินั้นนำความพอใจมาสู่บุคคลนั้น³⁷

การวัดทัศนคติ

จิวัด ชาราโภชน สรุปการวัดทัศนคติไว้ว่า การวัดทัศนคติจะวัดออกมาในลักษณะของทิศทาง (Direction) และปริมาณ (Magnitude)

ทิศทางมีอยู่ 2 ทิศทาง คือ ทางบวก และทางลบ

1. ทางบวก คือ การประเมินค่าของการรู้สึก รู้สึกดี ชอบ พอใจ

³⁶ปฐวี แสงฉาย, ทัศนคติของเกษตรกรผู้ปลูกชา (เมือง) ที่มีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่, **การค้นคว้าแบบอิสระมหาวิทยาลัย**, อ่างแล้ว, หน้า 15.

³⁷แสงสุริย์ คำอังกูล, **จิตวิทยาบุคลิกภาพ**, พิมพ์ครั้งที่ 4, (เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541), หน้า 252.

1. ทางบวก คือ การประเมินค่าของการรู้สึก รู้สึกดี ชอบ พอใจ

2. ทางลบ คือ ไม่ดี ไม่ชอบ

ปริมาณ เป็นความเข้มข้นหรือความรุนแรงของทัศนคติไปในทิศทางที่พึงประสงค์หรือไม่ พึงประสงค์นั่นเอง มีวิธีการ ดังนี้

1. การสังเกต (Observation) เป็นวิธีการที่ใช้ตรวจสอบบุคคลอื่น โดยการเฝ้ามองและจดบันทึกพฤติกรรมของบุคคลอย่างมีแบบแผน ทั้งนี้จะทราบว่าบุคคลที่เราสังเกตมีทัศนคติ ความเชื่อ อุปนิสัยเป็นอย่างไร

2. การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นการพูดคุยด้วยปาก แต่จะต้องมีการเตรียมแผนการล่วงหน้าเอาไว้ และผู้สัมภาษณ์จะต้องสร้างบรรยากาศให้เป็นกันเองมากที่สุด ไม่ควรทำให้เป็นแบบแผน

3. การใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) การวัดทัศนคตินั้นนิยมใช้วิธีนี้มากที่สุดและที่ใช้กันมากที่สุด คือ มาตรฐานอันดับคุณภาพ มาตรฐานแบบเซอร์ส โตน มาตรฐานแบบลิเคิร์ท และ มาตรฐานส่วนแบบ Semantic differential

มาตรฐานแบบลิเคิร์ทเป็นที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายเนื่องจากสร้างง่าย ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่ง และมีคำตอบให้เลือก 5 คำตอบ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4. วิธีการสะท้อนให้เห็นภาพ (Projective Techniques) เป็นการวัดทัศนคติโดยทางอ้อมแบ่งได้ 4 ประเภท

(1) วิธีต่อความให้สมบูรณ์ (Sentence Completion) วิธีนี้ใช้มากในการวัดทัศนคติที่อยู่ได้จิตสำนึก โดยผู้ศึกษาเขียนประโยคที่ต้องการศึกษา โดยกล่าวไว้เพียงนิดเดียวแล้วให้ผู้ถูกศึกษาตอบให้สมบูรณ์ตามความคิดเห็นของตน

(2) วิธีโยงความสัมพันธ์ของคำ (Word Association) โดยใช้คำเพียงคำเดียวหรือหลายคำก็ได้และให้ผู้ถูกศึกษาแสดงออกต่อคำนั้น โดยเร็วที่สุดว่าเขามีความรู้สึกอย่างไร

(3) วิธีสร้างความคิด (Construction) วิธีนี้จะให้ผู้ถูกศึกษาดูภาพต่างๆ แล้วเล่าเรื่องตามภาพตามความรู้สึกนึกคิดของตน

(4) วิธีการให้แสดงออก (Expressive Techniques) โดยการพูด เขียน วาดภาพ หรือการเล่นซึ่งเหมาะสมกับสำหรับใช้กับเด็ก

5. วิธีวัดแบบไม่ให้อำนาจ (ไม่รบกวน) (Unobtrusive Measures) เป็นการวัดแบบผู้ถูกศึกษาไม่รู้ตัวว่าถูกวัดทัศนคติ บางครั้งผู้ศึกษาเองก็ไม่ทราบว่าบุคคลที่ตนศึกษานั้นคือใคร แบ่งออกเป็น 4 วิธี ได้แก่

(1) การใช้สิ่งของฉบับที่ถ (Archives) เป็นการศึกษาจากข้อมูลที่เขาได้จดบันทึกไว้แล้ว

(2) การวัดความสึกกร่อน (Erosion Measures) โดยดูจากความกร่อนของวัตถุต่างๆ

(3) การวัดร่องรอย (Trace Measures) โดยดูจากวัสดุที่ทิ้งเอาไว้

(4) การวัดโดยวิธีจดหมายเหตุ (The Loss Letter Techniques) คือ การเขียนจดหมายหลายๆ ฉบับเพื่อส่งถึงบุคคลสำคัญๆ แล้วทำตกไว้ในที่ต่างๆ ดูว่าบุคคลที่เก็บจะมีความรู้สึกอย่างไร จะนึกอ่านหรือไม่ หรือจะส่งกลับไปตามที่อยู่หรือไม่ แล้วจะทราบว่าจะจดหมายทั้งหมดที่ได้รับคืนมา มีกี่เปอร์เซ็นต์³⁸

ปภาวดี ดุลยจินดา กล่าวว่า “ทัศนคติเป็นความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกันระหว่างความรู้สึกและความเชื่อของบุคคลกับแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรม ได้ตอบในทางใดทางหนึ่งต่อเป้าหมายทัศนคตินั้น”³⁹ ความสำคัญของทัศนคติอาจสรุปได้ดังนี้

ทัศนคติเป็นฐานของปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่อบุคคลและระหว่างบุคคลกับสังคมเมื่อบุคคลนั้นมีสัมพันธ์ติดต่อกับคนอื่นเขาจะเรียนรู้ไปด้วยว่าทัศนคติของผู้ที่ติดต่อยู่ด้วยนั้น เหมือนหรือต่างไปจากทัศนคติของเขาเอง การประเมินทัศนคติดังกล่าวในลักษณะนี้ช่วยกำหนดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในอนาคต นอกจากนี้ทัศนคดียังเป็นฐานของปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสังคมด้วย เช่น ทัศนคติที่บุคคลมีต่อประเด็นต่างๆ ในสังคม เช่น การทำแท้ง จะทำให้เขามีแนวโน้มที่จะเลือกหรือไม่เลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีนโยบายสนับสนุนการออกกฎหมายเกี่ยวกับการทำแท้งในรัฐสภาทัศนคติเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์สังคมได้ เช่น ในช่วงการเลือกตั้งต่างๆ มักจะมีการสำรวจทัศนคติของผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งและการสำรวจนี้สามารถใช้พยากรณ์ผลการเลือกตั้งได้ ในองค์การการสำรวจทัศนคติต้องถามว่าคนทำงานมีความพอใจในงานหรือไม่เพียงใด สามารถใช้เป็นข้อมูลในการทำนายอัตราการเข้าออกและการขาดงานรวมทั้งการสนับสนุนนโยบายขององค์การหรือไม่เพียงใดได้ด้วย

สรุป แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ ทัศนคติเป็นความ โน้มเอียงหรือความพร้อมที่จะตอบ สนองต่อสิ่งเร้า เช่น บุคคล สถานการณ์ สิ่งของ กลุ่มสังคม ปัญหาหรือสิ่งแวดล้อม เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคล โดยผ่านความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกและพฤติกรรมซึ่งการที่บุคคลจะมีทัศนคติต่อสิ่งใด เรื่องใด จะแสดงออกมาในรูปของท่าทางแสดงการรับรู้ คำพูด การแสดงความคิดเห็น

³⁸ ถวิล ธาราโกชน, **จิตวิทยาสังคม**, พิมพ์ครั้งที่ 4, (กรุงเทพมหานคร : โอเคียนสโตร์, 2532)

³⁹ ปภาวดี ดุลยจินดา, “ทัศนคติและความพอใจในพฤติกรรมมนุษย์ในองค์การ”, **เอกสารการสอบ**, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2531), หน้า 503-507.

ใจหรือมีพฤติกรรมเปิดเผยแสดงให้เห็น ซึ่งทิศทางของทัศนคติในทางบวก คือ การรู้สึกดี รู้สึกชอบ พอใจ ส่วนทางลบ คือ ไม่ดี ไม่ชอบ

2.3 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา

ได้แก่ อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร มีพื้นที่ 1,348.536 ตารางกิโลเมตร ประชากร 211,137 คน (ข้อมูล พ.ศ. 2550) จังหวัดกำแพงเพชรแบ่งการปกครองออกเป็น 11 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองกำแพงเพชร, อำเภอลองขลุง, อำเภอลองลาน, อำเภอไทรงาม, อำเภอชาลวาลักษณ์บุรี, อำเภอพรานกระต่าย, อำเภอลานกระบือ, อำเภอปางศิลาทอง, อำเภอทรายทองวัฒนา, อำเภอบึงสามัคคีและอำเภอโกสัมพีนคร

อำเภอเมืองกำแพงเพชร แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 15 ตำบล 219 หมู่บ้าน ประกอบด้วย ตำบลในเมือง, ตำบลไตรตรึงษ์, ตำบลอ่างทอง, ตำบลนาบ่อคำ, ตำบลนครชุม, ตำบลทรงธรรม, ตำบลลานดอกไม้, ตำบลหนองปลิง, ตำบลคณฑี, ตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเล, ตำบลเทพนคร, ตำบลวังทอง, ตำบลท่าขุนราม, ตำบลคลองแม่ลาย, ตำบลท่ามรงค์ และตำบลสระแก้ว

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลงานการศึกษาถึงสตรีที่ได้เข้าไปมีโอกาสเป็นผู้นำทางการเมืองหรือในระดับผู้บริหาร มีอย่างมากมาย เช่น

จรัสศักดิ์ สุขวัฒนา ได้ศึกษาวิจัยเรื่องผู้นำสตรีในการปกครองส่วนภูมิภาคของไทยศึกษากรณีบทบาทและความเป็นผู้นำของ **นางจรัสศรี ทิปรัช** ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก พ.ศ.2536 ผลการวิจัยพบว่า “ทัศนคติของประชาชนชาวจังหวัดนครนายก ส่วนใหญ่ ยอมรับในบทบาทและการนำของท่านผู้ว่าราชการจังหวัดหญิง มีความพอใจในความตั้งใจในการทำงาน การประสานงาน และงานที่ต้องเสี่ยงภัยและงานที่ต้องอาศัยความเด็ดขาด แต่มีปัญหาในเรื่องภาระการดูแลครอบครัว”⁴⁰ และการศึกษาที่ต้องเข้ารับการศึกษาในระหว่างดำรงตำแหน่งทำให้ไม่สามารถทุ่มเทเวลาในการปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่

⁴⁰จรัสศักดิ์ สุขวัฒนา, “ผู้นำสตรีในการปกครองส่วนภูมิภาคของไทย ศึกษากรณีบทบาทและความเป็นผู้นำของนางจรัสศรี ทิปรัช ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก พ.ศ.2536”, **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์), 2537, 225 หน้า.

ศศิพร สิทธิพันธุ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องเงื่อนไขการเข้าสู่บทบาททางการเมืองของสตรีและการยอมรับ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหญิง ผลการวิจัยพบว่า อุปสรรคในการเข้ามาสู่บทบาททางการเมืองของสตรี เกิดจากค่านิยมความเชื่อทางวัฒนธรรม ประเพณีที่ส่งสมถ่ายทอดกันต่อ ๆ มา โดยเฉพาะกิจกรรมทางการเมือง มีการสืบทอดทางความคิดที่มองว่าเพศชายเหมาะสม กว่าเพศหญิง⁴¹

ณัฐธิยาภรณ์ ศรีสุบรรณ “ได้ศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทและการแบ่งงานระหว่างชายหญิงในชุมชนที่มีผลต่อการพัฒนาสตรี ผลการวิจัยพบว่าบทบาทของหญิงยังคงจำกัดอยู่เพียงในครัวเรือนเท่านั้น ในขณะที่ผู้ชายมีบทบาทออกไปนอกบ้านทำให้ความแตกต่างกันของหญิงและชายยังคงดำรงอยู่”⁴²

ชุมพร แสงมณี ได้ศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทสตรีในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า “สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ว่าเพศชายหรือเพศหญิงก็มีความสำคัญต่อความสำเร็จในการพัฒนาท้องถิ่นไม่ต่างไปจากกัน และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นสตรีก็สามารถร่วมบริหารงานในองค์กรได้ดีไม่ด้อยไปกว่าชาย”⁴³

ชนพร คล้ายกัน ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการยอมรับบทบาทผู้นำท้องถิ่นสตรีของหัวหน้าครัวเรือนในเขตจังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า “การยอมรับบทบาทผู้นำท้องถิ่นสตรี ของหัวหน้า

⁴¹ศศิพร สิทธิพันธุ์, “เงื่อนไขการเข้าสู่บทบาททางการเมืองของสตรี และการยอมรับ สส.หญิง”, **วิทยานิพนธ์สังคมวิทยา มหาวิทยาลัยราชภัฏ**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีนครินทร์), 2538, 180 หน้า.

⁴²ณัฐธิยาภรณ์ ศรีสุบรรณ, “บทบาทและการแบ่งงานระหว่างชายหญิงในชุมชนที่มีผลต่อการพัฒนาสตรี”, **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), 2540, 135 หน้า.

⁴³ชุมพร แสงมณี, “บทบาทสตรีในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่”, **วิทยานิพนธ์สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), 2540, 290 หน้า.

ครัวเรือนอยู่ในระดับปานกลาง และ หัวหน้าครัวเรือนที่มี เพศ อายุ และตำแหน่งในชุมชนที่แตกต่างกันมีผลต่อการยอมรับบทบาทผู้นำท้องถิ่นสตรีแตกต่างกัน”⁴⁴

มณฑุณี กาญจนะโกคิน ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการยอมรับบทบาทการบังคับบัญชาและพฤติกรรมผู้นำทางการบริหารของข้าราชการทหารหญิง ในทัศนะของข้าราชการทหารสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ผลการวิจัยพบว่า “ข้าราชการทหารส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ยอมรับว่าผู้บังคับบัญชาหญิงให้โอกาสผู้ใต้บังคับบัญชาแสดงความคิดเห็น ในการปฏิบัติงาน รวมทั้งให้ความใกล้ชิดเป็นกันเอง ตลอดจนผู้บังคับบัญชาหญิงเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ ที่ดี รับประทานอาหารร่วมกัน และมีความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม”⁴⁵

ฉันทวรรณ ยงค์ประเดิม ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับบทบาทสตรีในการเป็นผู้นำทางการบริหาร: ศึกษาเฉพาะ กรณี พนักงานบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ผลการวิจัยพบว่า “พนักงานบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด มีการยอมรับบทบาทสตรีในการเป็นผู้นำทางการบริหารในระดับปานกลาง”⁴⁶

โสภา ไชยวรรณ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นในบทบาททางการเมืองของผู้นำสตรีท้องถิ่นในจังหวัดลำปางผลการวิจัยพบว่า “ส่วนใหญ่กระบวนการเข้าสู่บทบาททางการเมืองของไทยยังเอื้ออำนวยให้ผู้หญิงค่อนข้างต่ำ และต้องให้ความพยายามมากกว่าผู้ชาย”⁴⁷

⁴⁴ชนพร คล้ายกัน, “การยอมรับบทบาทผู้นำท้องถิ่นสตรีของหัวหน้าครัวเรือนในเขตจังหวัดสระบุรี”, **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), 2540, 190 หน้า.

⁴⁵มณฑุณี กาญจนะโกคิน, “การยอมรับบทบาทการบังคับบัญชาและพฤติกรรมผู้นำทางการบริหารของข้าราชการทหารหญิงในทัศนะของข้าราชการทหารสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), 2543, 145 หน้า.

⁴⁶ฉันทวรรณ ยงค์ประเดิม, “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับบทบาทสตรีในการเป็นผู้นำทางการบริหาร : ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), 2544, 270 หน้า.

⁴⁷โสภา ไชยวรรณ. “ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นในบทบาททางการเมืองของผู้นำสตรีท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), 2546, 295 หน้า.

มาลีตา วงศ์รัตนมัจฉา ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการยอมรับบทบาททางการเมืองของผู้นำสตรีลีซอในหมู่บ้านลีซอแม่แตะ ตำบลเมืองแหง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่าชุมชนยังไม่ให้การยอมรับบทบาททางการเมืองของผู้นำสตรีเท่าผู้นำที่เป็นชายสรุปได้ว่าผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานเนื่องจากอิทธิพลของความคิดระบบที่ผู้ชายเป็นใหญ่ในสังคมลีซอยังคงแฝงตัวอยู่ซึ่งจะเห็นได้จากตำแหน่งทางการเมืองที่สงวนไว้เพื่อบุคคลชั้นนำที่เป็นผู้ชายเท่านั้น⁴⁸

จรัส ช่างเรือน ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการยอมรับของชุมชนในบทบาททางการเมืองของกลุ่มแม่บ้าน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า “ชุมชนยอมรับบทบาททางการเมืองของกลุ่มแม่บ้านน้อย กลุ่มแม่บ้านจะมีบทบาทมากในการเป็นฐานคะแนนเสียงเลือกตั้งเท่านั้น”⁴⁹

วณิชชา สุทธิเดช ได้ศึกษาวิจัยเรื่องทัศนคติของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช “ผลการวิจัยพบว่าประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีอยู่ในระดับปานกลาง”⁵⁰

ฉालัศมา จุลเพชร ได้ศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทผู้นำสตรีในการปกครองท้องถิ่น กรณีศึกษานายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผลการวิจัย พบว่า “ภาพรวมในการดำเนินงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลผู้หญิงส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่พอใจและยอมรับผลการปฏิบัติงานอย่างมาก”⁵¹

⁴⁸มาลีตา วงศ์รัตนมัจฉา, “การยอมรับบทบาททางการเมืองของผู้นำสตรีลีซอในหมู่บ้านลีซอแม่แตะ ตำบลเมืองแหง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่”, **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), 2547, 200 หน้า.

⁴⁹จรัส ช่างเรือน, “การยอมรับของชุมชนในบทบาททางการเมืองของกลุ่มแม่บ้าน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย”, **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), 2547, 155 หน้า.

⁵⁰วณิชชา สุทธิเดช, “ทัศนคติของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), 2548, 215 หน้า.

⁵¹ฉาลัศมา จุลเพชร, “บทบาทผู้นำสตรีในการปกครองท้องถิ่น : กรณีศึกษานายกองค์การบริหารส่วนตำบล”, **วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์), 2548, 180 หน้า.

ตัวแปรพื้นฐาน**ปัจจัยส่วนบุคคล**

- เพศ
- ตำแหน่ง
- อายุ
- การศึกษา
- สถานภาพ
- นักการเมืองหญิง

ตัวแปรที่ศึกษา**เรื่องที่ต้องการทราบ**

- ทักษะของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน
ที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องทัศนคติของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรีในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 15 ตำบล จำนวน 219 คน

(ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียนกรมการปกครอง ข้อมูล ณ เดือน เมษายน 2549)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในอำเภอเมืองกำแพงเพชร จำนวน 140 คนจากตารางของ Krejcie and Morgan (ภาคผนวก ก)

3.2 เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

เปิดตาราง Krejcie and Morgan และทำการสุ่มแบบบังเอิญ โดยการแจกแบบสอบถามแก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในวันประชุมประจำเดือนของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ณ ที่ว่าการอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามปลายเปิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาจากการศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยคำถามได้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาและแบ่งคำถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ, ตำแหน่ง, อายุ, การศึกษา, สถานภาพ และเคยเลือกนักรการเมืองผู้หญิงหรือไม่

ตอนที่ 2 สอบถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่น โดยให้ผู้ตอบทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความคิดเห็นที่สมควรเพียงระดับเดียว โดยมีเกณฑ์ให้คะแนน คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง, เห็นด้วย, ไม่แน่ใจไม่ทราบ, ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับทัศนคติของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อนักรการเมืองท้องถิ่นสตรีในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

3. ตรวจสอบความสอดคล้องทั้งความเที่ยง (Reliability) และความตรง (Validity) ของแบบสอบถาม

4. จัดทำส่วนต่าง ๆ ในแบบสอบถาม โดยกำหนดส่วนที่ต้องการรับทราบจากผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น ความรู้ทั่วไปที่จะใช้สอบถามผู้ตอบแบบสอบถาม และข้อมูลที่จะทำให้ทราบทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถาม

5. เสนอให้ประธานคณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ เพื่อแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอันเป็นประโยชน์ในการสำรวจหาข้อมูล

3.4 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัช งามอยู่สุข, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธนัส มีศรีสวัสดิ์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิเวศน์ คำรัตน์, นายนิรันดร์ ศรีโพธิ์ และ คุณวิชสุดา เกษปรีชาสวัสดิ์ พิจารณาตรวจสอบเนื้อหาและความถูกต้องของภาษาที่ใช้ แล้วนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อคำถามกับจุดประสงค์ (item-objective congruence: IOC) ซึ่งได้ค่ามากกว่า 0.60 ทุกข้อ

2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดสอบหาความเที่ยง (reliability) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุด โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคได้ค่าความเชื่อมั่น 0.90

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ คือ ใช้วิธีแจกแบบสอบถามแก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอเมือง กำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ในวันประชุมประจำเดือนของกำนันผู้ใหญ่บ้านรวมจำนวน 140 ชุด โดยทำการสุ่มแบบบังเอิญ และรับแบบสอบถามกลับ จำนวน 140 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00

2. ข้อมูลทุติยภูมิ คือ การศึกษาจากเอกสารงานวิจัย บทความวิชาการ เอกสารแผ่นพับ ที่เกี่ยวข้อง

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่

1. ค่าร้อยละ (Percentage) นำมาใช้ในการเปรียบเทียบข้อมูลเป็นร้อยละเพื่อดูการกระจายของข้อมูลแต่ละตัวแปรและเพื่อนำเสนอข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยทำการเปรียบเทียบความถี่ที่ต้องการกับความถี่ทั้งหมดเมื่อเทียบเป็น 100

2. ค่าเฉลี่ย (Mean) นำมาใช้ในการหาค่ากลางซึ่งเป็นค่าที่สรุปลักษณะการกระจายของข้อมูลทั้งชุดว่ามีกึ่งกลาง ณ จุดใด โดยใช้เป็นตัวแทนของข้อมูลทั้งชุดได้ และใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลคำนวณตัวเลขออกมา

3. ค่า t-test

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล เรื่อง ทักษะคิดของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรีในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 140 คน โดยการสุ่มแบบบังเอิญ และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 140 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่น

ตอนที่ 3 ทักษะคิดของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรี

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
- ชาย	133	95.0
- หญิง	7	5.0
รวม	140	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่า เพศชาย จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 95.0 และเพศหญิง จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	จำนวน	ร้อยละ
- กำนัน	11	7.81
- ผู้ใหญ่บ้าน	129	92.14
รวม	140	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ตำแหน่งกำนัน จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 7.81 และตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 92.14

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
- ต่ำกว่า 35 ปี	35	25.0
- 36 – 45 ปี	70	50.0
- 46 – 55 ปี	35	25.0
รวม	140	100.0

จากตารางที่ 4.3 พบว่า อายุต่ำกว่า 35 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 อายุ 36-45 ปี จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 และอายุ 46-55 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามการศึกษา

การศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
- ประถมศึกษา	74	52.9
- มัธยมศึกษา	39	27.9
- อนุปริญญา (ปวส. ปวท.)	26	18.6
- ปริญญาตรี	1	0.7
รวม	140	100.0

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 52.9 ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 27.9 ระดับอนุปริญญา จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 18.6 และระดับปริญญาตรี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.7

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
- โสด	42	30.0
- สมรส	98	70.0
รวม	140	100.0

จากตารางที่ 4.5 พบว่า สถานภาพโสด จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 และสมรสแล้ว จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 70.0

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามนักการเมืองหญิง

นักการเมืองหญิง	จำนวน	ร้อยละ
- เคยเลือก	62	44.3
- ไม่เคยเลือก	78	55.7
รวม	140	100.00

จากตารางที่ 4.6 พบว่า เคยเลือกนักการเมืองหญิง จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 44.3 และ ไม่เคยเลือกนักการเมืองหญิง จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 55.7

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่น

ตารางที่ 4.7 แสดงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่น

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่น	จำนวน		ร้อยละ
	ใช่	ไม่ใช่	
1. สภาพองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่บ้านละ 2 คน	ใช่	101	72.10
	ไม่ใช่	39	27.90
2. สภาพองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ใช่	101	72.10
	ไม่ใช่	39	27.90
3. สภาพองค์การบริหารส่วนตำบลมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี	ใช่	102	72.90
	ไม่ใช่	38	27.10
4. ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาพองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของตำบลที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 1 ปี	ใช่	101	72.10
	ไม่ใช่	39	27.90
6. ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาพองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปี	ใช่	101	72.10
	ไม่ใช่	39	27.90
7. ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 30 ปี	ใช่	140	100.00
	ไม่ใช่	-	-
8. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน	ใช่	63	45.00
	ไม่ใช่	77	55.00
9. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี	ใช่	62	44.30
	ไม่ใช่	78	55.70
10. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน 2 วาระไม่ได้	ใช่	63	45.00
	ไม่ใช่	77	55.00
11. โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร	ใช่	63	45.00
	ไม่ใช่	77	55.00
12. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์	ใช่	101	72.10
	ไม่ใช่	39	27.90

จากตารางที่ 4.7 พบว่า กำนันผู้ใหญ่บ้านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่น ดังนี้

1. สภาพองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่บ้านละ 2 คน โดยเลือกตอบไข่มากถึงร้อยละ 72.10
2. สภาพองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกโดยเลือกตอบไข่มากถึงร้อยละ 72.10
3. สภาพองค์การบริหารส่วนตำบลมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี โดยเลือกตอบไข่มากถึงร้อยละ 72.10
4. ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของตำบลที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาดำเนินการไม่น้อยกว่า 1 ปี โดยเลือกตอบไข่มากถึงร้อยละ 72.10
5. ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปี โดยเลือกตอบไข่มากถึงร้อยละ 72.10
6. ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 30 ปี โดยเลือกตอบไข่มากถึงร้อยละ 100.00
7. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนโดยเลือกตอบไข่มากถึงร้อยละ 45.10
8. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี โดยเลือกตอบไข่มากถึงร้อยละ 44.30
9. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน 2 วาระไม่ได้โดยเลือกตอบไข่มากถึงร้อยละ 45.00
10. โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร โดยเลือกตอบไข่มากถึงร้อยละ 45.00
11. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ โดยเลือกตอบไข่มากถึงร้อยละ 72.10

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรี

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรี

ข้อความ	N = 140		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1 นักการเมืองท้องถิ่นสตรีสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ดีพอๆ กับผู้ชาย	3.01	0.74	ไม่แน่ใจ
2 อาชีพนักการเมืองท้องถิ่นเหมาะสมกับผู้หญิง	2.17	0.37	ไม่เห็นด้วย
3 นักการเมืองท้องถิ่นสตรีสามารถเป็นนักการเมือง ที่ดีได้พอๆ กับนักการเมืองท้องถิ่นผู้ชาย	3.14	0.35	ไม่แน่ใจ
4 ผลงานของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีมีอิทธิพลต่อการได้รับเลือกตั้งเป็นนักการเมืองอีกครั้ง	3.55	0.49	เห็นด้วย
5 นักการเมืองท้องถิ่นสตรีควรมีบทบาทในการรับผิดชอบสังคมเท่าเทียมกับนักการเมืองท้องถิ่นผู้ชาย	3.41	0.89	ไม่แน่ใจ
6 นักการเมืองท้องถิ่นสตรีจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้อบังคับต่างๆ	3.03	0.16	ไม่แน่ใจ
7 นักการเมืองท้องถิ่นสตรีให้ความเอาใจใส่ต่อปัญหาชุมชนและมีความตั้งใจในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ดี	3.03	0.16	ไม่แน่ใจ
8 ผู้หญิงที่มีชื่อเสียงและมีฐานะทางสังคมทำงานเพื่อสังคมจะมีโอกาสที่จะได้รับเลือกตั้งเป็นนักการเมืองมาก	3.27	0.44	ไม่แน่ใจ
9 ผู้หญิงมีความสามารถที่จะเป็นนายก องค์การบริหารส่วนตำบลได้	3.14	0.82	ไม่แน่ใจ
10 ผู้หญิงควรได้รับโอกาสในการศึกษาและอบรมให้มากขึ้น	3.00	0.00	ไม่แน่ใจ
11 สังคมในปัจจุบันผู้ชายและผู้หญิงควรได้รับสิทธิต่างๆ อย่างเท่าเทียมกัน	2.76	0.89	ไม่แน่ใจ

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ข้อความ	N = 140		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
12 ผู้หญิงมีความจริงใจและตั้งใจ มุ่งมั่นที่จะเข้ามาแก้ไขปัญหาต่างๆ ในชุมชน หรือหมู่บ้านอย่างแท้จริง	3.45	0.49	ไม่แน่ใจ
13 ผู้หญิงก็มีความสามารถในการพัฒนาตำบล หมู่บ้าน ให้เจริญก้าวหน้าได้	3.31	0.46	ไม่แน่ใจ
14 ผู้หญิงควรเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการเมืองระดับท้องถิ่น	2.99	0.74	ไม่แน่ใจ
15 ผู้หญิงสามารถเป็นต้นแบบที่ดีของนักรการเมืองในระดับท้องถิ่นได้	2.86	0.97	ไม่แน่ใจ
16 นักรการเมืองผู้หญิงในระดับท้องถิ่นจะต้องมีบุคลิกลักษณะที่เข้มแข็ง เด็ดเดี่ยว กล้าตัดสินใจแก้ปัญหาในทุกสถานการณ์	3.27	0.44	ไม่แน่ใจ
17 ในปัจจุบันผู้หญิงมีความสามารถในด้านต่างๆ เพิ่มขึ้น และประสบความสำเร็จในการทำงานมากขึ้น	3.73	0.44	เห็นด้วย
18 ผู้หญิงก็มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ทัดเทียมกับผู้ชาย	3.17	0.37	ไม่แน่ใจ
19 ผู้หญิงก็มีความสามารถเป็นนักปกครองที่ดีได้	2.89	0.66	ไม่แน่ใจ
20 ผู้หญิงนั้นจะทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	3.01	0.74	ไม่แน่ใจ
21 สังคมในปัจจุบันเปิดกว้างและยอมรับให้ผู้หญิงเข้ามามีบทบาทในการทำงานในด้านต่างๆ เพิ่มขึ้น	3.28	0.45	ไม่แน่ใจ
22 ผู้หญิงจะมีมนุษยสัมพันธ์ดีและเป็นกันเองกับประชาชน	3.31	0.46	ไม่แน่ใจ
23 นักรการเมืองท้องถิ่นสตรีมีความคิดในเรื่องคอร์รัปชันน้อยกว่าผู้ชาย	3.72	0.45	เห็นด้วย
24 นักรการเมืองท้องถิ่นสตรีโดยทั่วไปมักไม่เคียดขาดเท่าผู้ชาย	2.86	0.63	ไม่แน่ใจ

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ข้อความ	N = 140		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
25 นักการเมืองท้องถิ่นสตรีมักจะสนใจแต่รายละเอียดปลีกย่อย	2.87	0.63	ไม่แน่ใจ
26 นักการเมืองท้องถิ่นสตรีไม่หมกมุ่นในเรื่องสุรา สิ่งมีนเมาซึ่งทำให้เสียงานเหมือนผู้ชาย	3.56	0.49	เห็นด้วย
27 นักการเมืองท้องถิ่นสตรีมักจะมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และแก้ไขปัญหาของกลุ่มได้ดี	3.27	0.87	ไม่แน่ใจ
28 นักการเมืองท้องถิ่นสตรีได้รับการยอมรับจากกลุ่มและบุคคลภายนอก	3.28	0.45	ไม่แน่ใจ
29 นักการเมืองท้องถิ่นสตรีมีความประณีต ประณีต ทำให้ประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ได้เป็นอย่างดี	3.18	0.83	ไม่แน่ใจ
30 นักการเมืองท้องถิ่นสตรีมีร่างกายที่อ่อนแอกว่าผู้ชาย ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานบางอย่าง	3.30	0.87	ไม่แน่ใจ
31 นักการเมืองท้องถิ่นสตรีต้องรับภาระเป็นแม่บ้านด้วย ทำให้ไม่มีเวลาและเป็นอุปสรรคต่อการบริหารงาน	3.97	0.76	เห็นด้วย
32 นักการเมืองท้องถิ่นสตรีมีความละเอียดอ่อน ทำให้มองปัญหาได้หลายมิติกว่าผู้ชาย	3.55	0.49	เห็นด้วย
รวม	3.11	0.78	ไม่แน่ใจ

จากตารางที่ 4.8 ผลการวิจัยพบว่า ทศนคติของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรี มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นักการเมืองท้องถิ่นสตรีต้องรับภาระเป็นแม่บ้านด้วย ทำให้ไม่มีเวลาและเป็นอุปสรรคต่อการบริหารงาน อยู่ในระดับเห็นด้วย รองลงมา คือ ในปัจจุบันผู้หญิงมีความสามารถในด้านต่างๆ เพิ่มมากขึ้น และประสบความสำเร็จในการทำงานมากขึ้น อยู่ในระดับเห็นด้วย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อาชีพนักการเมืองท้องถิ่นเหมาะสมกับผู้หญิง อยู่ในระดับไม่เห็นด้วย

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปร ตามสมมติฐาน

สมมติฐาน กำหนดผู้ใหญ่วัยบ้านที่มีเพศแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรีที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.9 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทัศนคติของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อความคิดเห็นด้านนักการเมืองท้องถิ่นสตรีระหว่างเพศชายกับเพศหญิง

รายการ	เพศชาย		เพศหญิง		t-test
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1 นักการเมืองท้องถิ่นสตรีสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ดีพอๆ กับผู้ชาย	3.01	0.76	3.00	0.00	0.114
2 อาชีพนักการเมืองท้องถิ่นเหมาะสมกับผู้หญิง	2.13	0.33	3.00	0.00	-30.012
3 นักการเมืองท้องถิ่นสตรีสามารถเป็นนักการเมือง ที่ดีได้พอๆ กับนักการเมืองท้องถิ่นผู้ชาย	3.10	0.29	4.00	0.00	-7.981
4 ผลงานของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีมีอิทธิพลต่อการได้รับเลือกตั้งเป็นนักการเมืองอีกครั้ง	3.58	0.49	3.00	0.00	13.472
5 นักการเมืองท้องถิ่นสตรีควรมีบทบาทในการรับผิดชอบสังคมเท่าเทียมกับนักการเมืองท้องถิ่นผู้ชาย	3.38	0.91	4.00	0.00	-7.809
6 นักการเมืองท้องถิ่นสตรีจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้อบังคับต่างๆ	3.03	0.17	3.00	0.00	0.463
7 นักการเมืองท้องถิ่นสตรีให้ความเอาใจใส่ต่อปัญหาชุมชนและมีความตั้งใจในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ดี	3.03	0.17	3.00	0.00	0.463
8 ผู้หญิงที่มีชื่อเสียงและมีฐานะทางสังคมทำงานเพื่อสังคมจะมีโอกาสที่จะได้รับเลือกตั้งเป็นนักการเมืองมาก	3.29	0.45	3.00	0.00	7.266

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

รายการ	เพศชาย		เพศหญิง		t-test
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
9 ผู้หญิงมีความสามารถที่จะเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้	3.10	0.82	4.00	0.00	-12.620
10 ผู้หญิงควรได้รับโอกาสในการศึกษาและอบรมให้มากขึ้น	2.74	0.00	3.00	0.00	-3.211
11 สังคมในปัจจุบันผู้ชายและผู้หญิงควรได้รับสิทธิต่างๆ อย่างเท่าเทียมกัน	3.42	0.91	4.00	0.00	-13.472
12 ผู้หญิงมีความจริงใจและตั้งใจ มุ่งมั่นที่จะเข้ามาแก้ไขปัญหาดังกล่าว ในชุมชน หรือหมู่บ้านอย่างแท้จริง	3.32	0.49	3.00	0.00	7.941
13 ผู้หญิงก็มีความสามารถในการพัฒนาตำบลหมู่บ้านให้เจริญก้าวหน้าได้	2.99	0.47	3.00	0.00	-1.114
14 ผู้หญิงควรเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการเมืองระดับท้องถิ่น	2.80	0.76	4.00	0.00	-14.342
15 ผู้หญิงสามารถเป็นต้นแบบที่ดีของนักการเมืองในระดับท้องถิ่นได้	3.29	0.96	3.00	0.00	7.266
16 นักการเมืองผู้หญิงในระดับท้องถิ่นจะต้องมีบุคลิกลักษณะที่เข้มแข็ง เด็ดเดี่ยว กล้าตัดสินใจแก้ปัญหาในทุกสถานการณ์	3.71	0.45	4.00	0.00	-7.266
17 ในปัจจุบันผู้หญิงมีความสามารถในด้านต่างๆ เพิ่มขึ้น และประสบความสำเร็จในการทำงานมากขึ้น	3.13	0.45	4.00	0.00	30.012
18 ผู้หญิงก็มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ทัดเทียม	2.83	0.33	4.00	0.00	-21.340

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

รายการ	เพศชาย		เพศหญิง		t-test
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
19 ผู้หญิงก็มีความสามารถเป็นนักปกครองที่ดี	3.01	0.63	3.00	0.00	.114
20 ผู้หญิงนั้นจะทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	3.29	0.76	4.00	0.00	7.400
21 สังคมในปัจจุบันเปิดกว้างและยอมรับให้ผู้หญิงเข้ามามีบทบาทในการทำงานในด้านต่างๆ เพิ่มมากขึ้น	3.32	0.45	3.00	0.00	7.941
22 ผู้หญิงจะมีมนุษยสัมพันธ์ดีและเป็นกันเองกับประชาชน	3.71	0.47	4.00	0.00	-7.400
23 นักการเมืองท้องถิ่นสตรีมีความคิดในเรื่องคอร์รัปชันน้อยกว่าผู้ชาย	2.80	0.45	4.00	0.00	-23.126
24 นักการเมืองท้องถิ่นสตรีโดยทั่วไปมักไม่เคียดแค้นเท่าผู้ชาย	2.81	0.59	4.00	0.00	-23.133
25 นักการเมืองท้องถิ่นสตรีมักจะสนใจแต่รายละเอียดปลีกย่อย	3.59	0.59	3.00	0.00	-23.133
26 นักการเมืองท้องถิ่นสตรีไม่หมกมุ่นในเรื่องสุรา สิ่งมีเงินเม้าซึ่งทำให้เสียงานเหมือนผู้ชาย	3.29	0.49	3.00	0.00	13.682
27 นักการเมืองท้องถิ่นสตรีมักจะมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และแก้ไขปัญหากลุ่มได้ดี	3.29	0.89	3.00	0.00	3.692
28 นักการเมืองท้องถิ่นสตรีได้รับการยอมรับจากกลุ่มและบุคคลภายนอก	3.14	0.45	4.00	0.00	7.400
29 นักการเมืองท้องถิ่นสตรีมีความประนีประนอม ทำให้ประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ได้เป็นอย่างดี	3.32	0.83	3.00	0.00	-11.973

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

รายการ	เพศชาย		เพศหญิง		t-test
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
30 นักการเมืองท้องถิ่นสตรีมีร่างกายที่อ่อนแกว่าผู้ชาย ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงาน	3.97	0.89	4.00	0.00	4.050
31 นักการเมืองท้องถิ่นสตรีต้องรับภาระเป็นแม่บ้านด้วย ทำให้ไม่มีเวลาและเป็นอุปสรรคต่อการบริหารงาน	3.58	0.78	3.00	0.00	-4.40
32 นักการเมืองท้องถิ่นสตรีมีความละเอียดอ่อน ทำให้มองปัญหาได้หลายมิติกว่าผู้ชาย	3.58	0.49	4.00	0.00	13.472

จากตารางที่ 4.9 พบว่าการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทัศนคติของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อความคิดเห็นด้านนักการเมืองท้องถิ่นสตรีระหว่างเพศชายกับเพศหญิง พบว่าส่วนใหญ่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้น เรื่องนักการเมืองท้องถิ่นสตรีสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ดีพอๆ กับผู้ชาย, ผู้หญิงก็มีความสามารถในการพัฒนาตำบล หมู่บ้านให้เจริญก้าวหน้าได้, ผู้หญิงก็มีความสามารถเป็นนักปกครองที่ดีและนักการเมืองท้องถิ่นสตรีต้องรับภาระเป็นแม่บ้านด้วย ทำให้ไม่มีเวลาและเป็นอุปสรรคต่อการบริหารงาน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ทักษะคิดของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรี ในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อศึกษาทักษะคิดของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรีในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร และเพื่อเปรียบเทียบทักษะคิดของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่เป็นเพศชายและเพศหญิงที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรี ในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

5.1 สรุปผล

5.1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 95.00 ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 92.14 อายุระหว่าง 36 – 45 ปี จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 52.90 สถานภาพสมรส จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 70.00 ตอบไม่เคยเลือกนักการเมืองหญิง จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 55.70 ตามลำดับ

5.1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่น

ผลการวิจัยพบว่า กำนันผู้ใหญ่บ้านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่น ดังนี้

1. ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 30 ปี โดยเลือกตอบใช่ทั้งหมดร้อยละ 100.00 รองลงมา สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่บ้านละ 2 คน สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งของประชาชนผู้มีสิทธิเลือก สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของตำบลที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกัน ไม่น้อยกว่า 1 ปี ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปี และผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ โดยเลือกตอบใช่มากถึงร้อยละ 72.10

2. นายกองค้การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน โดยเลือกตอบใช้ ร้อยละ 45.10 โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร และนายกองค้การบริหารส่วนตำบลจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน 2 วาระไม่ได้ โดยเลือกตอบใช้ ร้อยละ 45.00 นายกองค้การบริหารส่วนตำบลมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี โดยเลือกตอบใช้ ร้อยละ 44.30

5.1.3 ทักษะค้ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรี

ทักษะค้ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรี มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นักการเมืองท้องถิ่นสตรีต้องรับภาระเป็นแม่บ้านด้วย ทำให้ไม่มีเวลาและเป็นอุปสรรคต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรี อยู่ในระดับเห็นด้วย รองลงมา คือ ในปัจจุบันผู้หญิงมีความสามารถในด้านต่างๆ เพิ่มมากขึ้น และประสบความสำเร็จในการทำงานมากขึ้น อยู่ในระดับเห็นด้วย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ อาชีพนัก การเมืองท้องถิ่นเหมาะสมกับผู้หญิง อยู่ในระดับ ไม่เห็นด้วย

การทดสอบสมมติฐาน

ทักษะค้ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรีมีค่าเฉลี่ยทักษะค้ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อความคิดเห็นด้านนักการเมืองท้องถิ่นสตรีระหว่างเพศชายกับเพศหญิง พบว่าส่วนใหญ่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้น เรื่อง นักการเมืองท้องถิ่นสตรีสามารถแก้ไขปัญหาดต่างๆ ได้ดีพอๆ กับผู้ชาย , ผู้หญิงก็มีความสามารถในการพัฒนาตำบล หมู่บ้านให้เจริญก้าวหน้าได้, ผู้หญิงก็มีความสามารถเป็นนักปกครองที่ดีและนักการเมืองท้องถิ่นสตรีต้องรับภาระเป็นแม่บ้านด้วย ทำให้ไม่มีเวลาและเป็นอุปสรรคต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรี

5.2 อภิปรายผล

การศึกษาทักษะค้ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรี ในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **โสภา ไชยวรรณ** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นในบทบาททางการเมืองของผู้นำสตรีท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการเข้าสู่บทบาททางการเมืองของไทยยังเอื้ออำนวยให้ผู้หญิงค่อนข้างต่ำ และต้องใช้ความพยายามมากกว่าผู้ชายในการเข้าสู่บทบาททางการเมือง **ธนพร คล้ายกัน** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการยอมรับบทบาทผู้นำท้องถิ่นสตรีของหัวหน้าครัวเรือนในเขต จังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า การยอมรับบทบาทผู้นำท้องถิ่นสตรีของหัวหน้าครัวเรือนอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักการเมืองท้องถิ่นสตรีต้องรับ ภาระ เป็นแม่บ้านด้วยทำให้ไม่มีเวลาและเป็นอุปสรรคต่อการบริหารงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **จิรศักดิ์ ตูบวัฒนา** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องผู้นำสตรีในการปกครองส่วนภูมิภาคของไทย ศึกษากรณี บทบาทและความเป็นผู้นำของ **นางจรัสศรี ทิพย์** ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2536 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะคติของประชาชนชาวจังหวัดนครนายก ส่วนใหญ่ ขอมรับในบทบาท และการนำของท่านผู้ว่าราชการจังหวัดหญิง มีความพอใจในความตั้งใจในการทำงาน การ ประสานงานและงานที่ต้องเสี่ยงภัยและงานที่ต้องอาศัยความเด็ดขาด แต่มีปัญหาในเรื่องภาระการ ดูแลครอบครัวและการที่ต้องเข้ารับการศึกษาระหว่างดำรงตำแหน่งทำให้ไม่สามารถทุ่มเทเวลา ในการปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ และ **ณัฐยาภรณ์ ศรีสุวรรณ** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทและการ แบ่งงานระหว่างชายหญิง ในชุมชนที่มีผลต่อการพัฒนาสตรีพบว่าบทบาทของหญิงยังคงจำกัดอยู่ เพียงในครัวเรือนเท่านั้น ในขณะที่ผู้ชายมีบทบาทออกไปนอกบ้านทำให้ความแตกต่างกันของหญิง และชายยังคงดำรงอยู่

และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ อาชีพนักการเมืองท้องถิ่นเหมาะสมกับผู้หญิง ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ **ศศิพร ภิทธิพันธุ์** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องเงื่อนไขการเข้าสู่บทบาททางการเมืองของสตรี และการยอมรับ สส.หญิง ผลการวิจัยพบว่า อุปสรรคในการเข้ามาสู่บทบาททางการเมืองของสตรี เกิดจากค่านิยมความเชื่อทางวัฒนธรรม ประเพณีที่ส่งสมถายทอดกันต่อ ๆ มา โดยเฉพาะกิจกรรม ทางการเมือง มีการสืบทอดทางความคิดที่มองว่าเพศชายเหมาะสมกว่าเพศหญิง **มาธิยา วงศ์รัตน มังดา** ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการยอมรับบทบาททางการเมืองของผู้นำสตรีลือชอในหมู่บ้านลือชอแม่ แตะ ตำบลเมืองแหง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่าชุมชนยังไม่ให้การยอมรับ บทบาททางการเมืองของผู้นำสตรีเท่าผู้นำที่เป็นชาย สรุปได้ว่าผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐาน เนื่องจากอิทธิพลของความคิดระบบที่ผู้ชายเป็นใหญ่ในสังคมลือชอยังคงแฝงตัวอยู่ซึ่งจะเห็น ได้จาก ตำแหน่งทางการเมืองที่สงวนไว้เพื่อบุคคลชั้นนำที่เป็นผู้ชายเท่านั้น และ **จรัส ข่างเรือน** ได้ ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการยอมรับของชุมชนในบทบาททางการเมืองของกลุ่มแม่บ้าน อำเภอเชียง ของ จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนยอมรับบทบาททางการเมืองของกลุ่มแม่บ้านน้อย กลุ่มแม่บ้านจะมีบทบาทมากในการเป็นฐานคะแนนเสียงเลือกตั้งเท่านั้น

การเปรียบเทียบทัศนคติของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรีในเขตอำเภอ เมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชรระหว่างเพศชายและเพศหญิงพบว่าส่วนใหญ่แตกต่างกัน ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธนพร คล้ายกัน** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การยอมรับบทบาทผู้นำท้องถิ่นสตรี ของหัวหน้าครัวเรือนในเขต จังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า การยอมรับบทบาทผู้นำท้องถิ่นสตรี

ของหัวหน้าครัวเรือนอยู่ในระดับปานกลาง และ หัวหน้าครัวเรือนที่มีเพศ อายุ และตำแหน่งในชุมชนที่ แตกต่างกันมีผลต่อการยอมรับบทบาทผู้นำท้องถิ่นสตรีแตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ทักษะของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรี ในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจผู้วิจัยเห็นว่า น่าจะได้มีการทำการวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบจากความเชื่อมั่นที่มีต่อโอกาสในการแสดงความรู้ ความสามารถของสตรีในสังคมในโอกาสต่อไป

2. ทักษะของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรี ในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักการเมืองท้องถิ่นสตรีต้องรับภาระเป็นแม่บ้านด้วย ทำให้ไม่มีเวลาและเป็นอุปสรรคต่อการบริหารงาน ซึ่งเป็นการกำจัดโอกาสที่สตรีจะได้แสดงความรู้ความสามารถให้เป็นที่ประจักษ์ ผู้วิจัยเห็นว่าสตรีควรจะต้องพิสูจน์ให้สังคมรับรู้ ว่าสตรีก็สามารถที่จะทำงานในหลายด้าน ๆ ด้านพร้อมกันได้ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร นักปกครอง นักการเมือง และแม่บ้าน

3. ทักษะของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรี ในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชรข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ อาชีพนักการเมืองท้องถิ่นเหมาะสมกับผู้หญิง เป็นการศึกษาโอกาสที่สตรีจะแสดงความสามารถในทางการเมืองการปกครอง ผู้วิจัยเห็นว่าสตรีต้องแสดงความสามารถให้สังคมเห็นว่าสตรีก็สามารถประกอบอาชีพนักการเมืองได้ไม่ด้อยไปกว่าผู้ชาย

4. การเปรียบเทียบทักษะของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรี ในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชรระหว่างเพศชายและเพศหญิงพบว่าส่วนใหญ่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน เนื่องจากสังคมไทยตั้งแต่สมัยอดีตให้การยอมรับว่าผู้ชาย คือ ช้างเท้าหน้า ทำให้ผู้ชายมีบทบาทในการทำงาน การรับตำแหน่ง การเข้ารับราชการมากกว่าผู้หญิง ซึ่งพึงมีการเปลี่ยนแปลงในภายหลังไม่นาน ทำให้การยอมรับยังไม่เทียบเท่าผู้ชาย แม้ว่าในปัจจุบันผู้หญิงจะมีบทบาทเพิ่มขึ้น อดทนและมีความรู้ความสามารถเท่าเทียมผู้ชายก็ตาม

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีแนวทางการดำเนินงานของการจัดระบบนักรการเมืองท้องถิ่นสตรี
2. ระบบการทำงานของนักรการเมืองท้องถิ่นควรจะมีหลักการปฏิบัติหน้าที่โดยยึดนโยบายเป็นที่ตั้ง และแสดงความคิดเห็นต่อองค์กรหรือหน่วยงานของตน โดยไม่เกรงเพศ เพื่อที่จะพัฒนาองค์กร หน่วยงาน ชุมชน และท้องถิ่นของตนให้ดียิ่งขึ้น
3. ระบบการทำงานของนักรการเมืองท้องถิ่น ควรมีแก้ไขปัญหาทางด้านรายได้ ความเป็นอยู่ของประชาชน เนื่องจากเศรษฐกิจกับการเมืองเป็นเรื่องที่จะต้องไปด้วยกัน มากกว่าการให้ความสำคัญกับบทบาทการทำงานของเพศใดเพศหนึ่ง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีต่อการแก้ไขปัญหาการปฏิรูประบบราชการที่เน้นการทำงานมากกว่าเน้นเพศ จำเป็นที่จะต้องให้ความรู้ ความเข้าใจ และวัฒนธรรมในการทำงานกันใหม่ เนื่องจากที่ผ่านมา การร่วมมือในส่วนราชการของเพศชายเท่าที่เป็นอยู่ยังไม่เพียงพอต่อการพัฒนาให้ดีขึ้น ดังนั้นการที่จะทำให้ราชการมีวินัย ย่อมที่จะส่งผลให้ประชาชนเข้าใจถึงระบบราชการมากขึ้นอย่างแท้จริง เพื่อต้องการทราบว่าปัญหาของระบบราชการเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในด้านพฤติกรรมของข้าราชการทั่วไป
2. ควรทำการศึกษาถึงปัญหาทัศนคติของประชาชนต่อนักรการเมืองท้องถิ่นสตรี ควรที่จะต้องมีการดำเนินการปรับทัศนคติของประชาชนให้มองระบบราชการในแง่ดี ต้องเห็นแก่ส่วนรวมเป็นหลัก จำเป็นที่ภาครัฐบาล ควรที่จะต้องร่วมกันสร้างทัศนคติให้กับประชาชนในสังคม ให้มีความเห็นเกี่ยวกับระบบราชการในทางที่ดี เพื่อจะได้หาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

1) หนังสือทั่วไป

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. **พระราชบัญญัติสภาพำบดและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง(ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546.** กรุงเทพมหานคร, 2546.

กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติและ โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ. **ปฏิญญาปักกิ่งและแผนปฏิบัติการเพื่อความก้าวหน้าของสตรี.** กรุงเทพมหานคร : กระทรวงมหาดไทย, 2540.

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ สำนักรายการรัฐมนตรี. **บทบาทสตรีในการพัฒนาการดำรงระดับโลก ปี 2532.** กรุงเทพมหานคร : กระทรวงมหาดไทย, 2535.

จูไรรัตน์ จันทร์ธำรง. **ผู้หญิงและการพัฒนา.** กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

จิรติ ดิงค์ภักดิ์. “แนวคิดเรื่องการพัฒนาสตรี”. **ในสตรีไทยสมัยรัตนโกสินทร์และการศึกษาวิจัยงานพัฒนาสตรี,** 2529.

ชะลอ ธรรมศิริ. **การพัฒนาตนเองและลักษณะผู้นำ.** กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2516.

ชูศักดิ์ เทียงตรง. **การบริหารการปกครองท้องถิ่นเปรียบเทียบ.** กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2520.

ถวิล ธาราโกชน. **จิตวิทยาสังคม.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2532.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. **ทัศนคติ : การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย.** กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2520.

ประหยัด หงส์ทองคำ. **การพัฒนาทางการเมืองโดยกระบวนการปกครอง.** กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดพาพาส, 2523.

ประหยัด หงส์ทองคำ. **การปกครองท้องถิ่นไทย.** กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2523.

ไพรัตน์ เตชะรินทร์. **การมีส่วนร่วมในสังคมเมือง การปกครองของสตรีไทย.** กรุงเทพมหานคร : กระทรวงมหาดไทย, 2528.

สมยศ นาวิการ. **การบริหาร.** กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพการพิมพ์, 2522.

สงวนศรี วิรัชชัย. **จิตวิทยาสังคมเพื่อการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร : ศึกษาพร, 2527.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. **สังคมวิทยาองค์การ**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. **แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ลาดพร้าว, 2545.

สำนักงานพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น, กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. **การประเมินและจัดลำดับความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล**, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาสารักษาดินแดน, 2546.

สุชา จันทร์อม. **จิตวิทยาทั่วไป**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.

แสงสุรีย์ ลำอาจกุล. **จิตวิทยานุคลิกภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 4. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541.

อุทัย หิรัญโต. **การปกครองท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร : บารมีการพิมพ์, 2523.

2) บทความ

สมจิตร ปัญญาศักดิ์. **บทความรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์**. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, หน้า 65.

3) วิทยานิพนธ์ / สารนิพนธ์ / งานวิจัย

จรัส ช่างเรื่อน. “การยอมรับของชุมชนในบทบาททางการเมืองของกลุ่มแม่บ้านอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย”. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2547.

จารุวรรณ ปฐมชนพงศ์. “ความคิดเห็นและความคาดหวังของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ที่มีต่อคุณสมบัติและบทบาทของวุฒิสมาชิกตามรัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2540”. **การค้นคว้าแบบอิสระรัฐศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2542.

จิรศักดิ์ สุขวัฒนา. “ผู้นำสตรีในการปกครองส่วนภูมิภาคของไทย ศึกษากรณีบทบาทและความเป็นผู้นำของ นางจรัสศรี ทิปิรัช ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก พ.ศ.2536”. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหา บัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์, 2537.

ฉันทวรรณ ยงศ์ประเดิม. “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับบทบาทสตรีในการเป็นผู้นำทางการบริหาร : ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์, 2544.

- ชุมพร แสงมณี. “บทบาทสตรีในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่”. **วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2540.
- ฉาลัยศมา จุลเพชร. “บทบาทผู้นำสตรีในการปกครองท้องถิ่น : กรณีศึกษานายกองค์การบริหารส่วนตำบล”. **วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.
- ณัฐจิยาภรณ์ ศรีสุบรรณ. “บทบาทและการแบ่งงานระหว่างชายหญิงในชุมชนที่มีผลต่อการพัฒนาสตรี”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2540.
- ชนพร คล้ายกัน. “การยอมรับบทบาทผู้นำท้องถิ่นสตรีของหัวหน้าครัวเรือนในเขตจังหวัดสระบุรี”. **วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2540
- ปฐวี แสงฉาย. “ทัศนคติของเกษตรกรผู้ปลูกชา (เมี่ยง) ที่มีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่”. **การค้นคว้าแบบอิสระมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2536.
- มาลียา วงศ์รัตนมัจฉา. “การยอมรับบทบาททางการเมืองของผู้นำสตรีในหมู่บ้านสีซอแม่แตง ตำบลเมืองแหง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่”. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2547.
- มลฤดี กาญจนโกภิน. “การยอมรับบทบาทการบังคับบัญชาและพฤติกรรมผู้นำทางการบริหารของข้าราชการทหารหญิงในทัศนคติของข้าราชการทหารสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม”. **วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2543.
- วณิชชา สุทธิเดช. “ทัศนคติของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช”. **วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2548.
- ศศิพร สิทธิพันธุ์. “เงื่อนไขการเข้าสู่บทบาททางการเมืองของสตรี และการยอมรับ สส.หญิง”. **วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2538.
- โสภา ไชยวรรณ. “ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นในบทบาททางการเมืองของผู้นำสตรีท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2546.

4) เอกสารอื่นๆที่ไม่ได้ตีพิมพ์

- ปภาวดี ดุลยจินดา. “ทัศนคติและความพอใจ ในพฤติกรรมมนุษย์ในองค์การ”. **เอกสารการตอน.**
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2531.
- วิญญู อังคนารักษ์. “แนวคิดในการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น”. **เอกสารประกอบการ
บรรยาย**, 2519, (อัครสำเนา)
- สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 8 (สสว.8) และ สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, “**ผู้หญิงไทยกับการมีส่วนร่วม
ทางการเมือง**”. 2549, (เอกสารแผ่นพับ).

2. ภาษาอังกฤษ

1) Book

- Allport. Gordon W. **Attitude and Psychology**. San Francisco : Jossey Bass, 1975.
- Broverman, Inge K., and Raymond Susan Vogel. **Sex –Role Stereotypes : A Current
Appraisal**. Journal of Social Issues 28, 1972.
- Hersey, Paul, and Blanchard, Ken. **Management of Organization Behavior**. Englewood Clifts :
Prentice-Hall, 1989.
- Lasswell, Harold D. **World politics and personal Insecurity of Harold D. Lasswell Politics.**,
1976.
- Roskin, Michael G. **Political Science : An Introduction**, 1991.
- Schatter, Kay F. **Sex Role and Social Structure**. 1981.
- Talcott, Parson. **Scanzoni**. 1979.
- Wall, Robert G, and Harkins, Ghage. **Requisites of Effective Leadership**. San Francisco : 1964.
- Whitehead, T.N. **Leadership in Erec Society**. Harvard University : 1966.
- Yukl, Gary A. **Leadership in Organizations**. Englewood Clifts : Prentice-Hall, 1981.
- Blake, Robert R, and Mouton, Jane S. **The Managerial Grid III**. Houston TX : Gulf Publishing,
1985.
- Robson, William A. **Local Government in Encyclopaedia of Social Science. Volx**. New York :
the Macmillan Company, 1953”

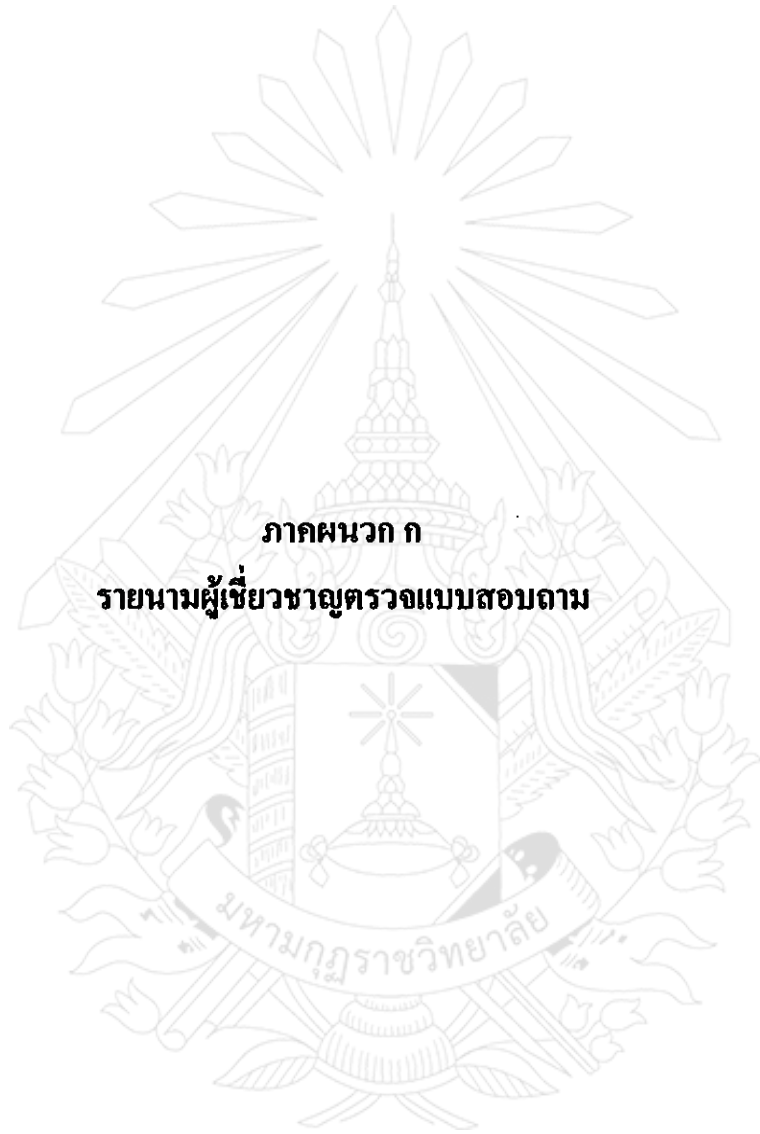
Mongtagu, Harris G. **Comparative Local Government**. Plymouth : William Brendon and Son,
1984.

ภาคผนวก

มทามกุฏราชวิทยาลัย

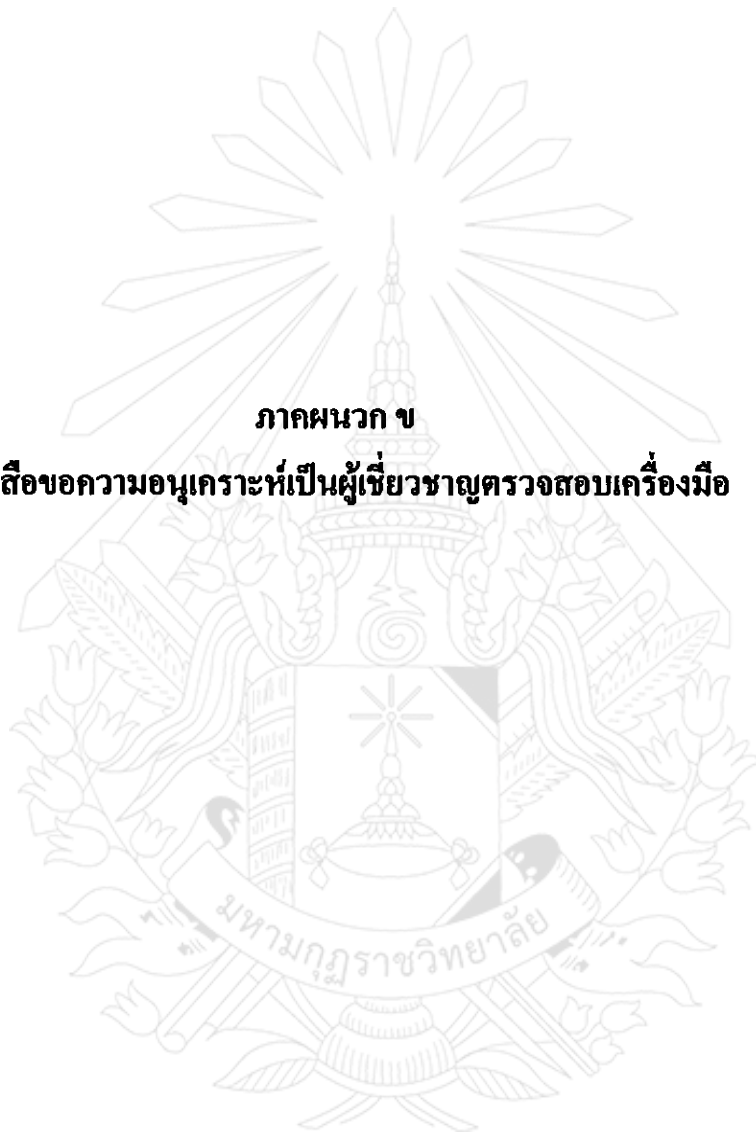

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ที่ ว.205/2549

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ศูนย์การศึกษากำแพงเพชร
วิทยาเขตวังน้อย อ.เมือง อ.กำแพงเพชร 62000
โทร. 055-713265 โทรสาร: 055-722340

24 ตุลาคม 2549

เรื่อง ขอลาอนุเคราะห์ ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผศ.ดร.วิรัช จงอยู่สุข

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบเครื่องมือวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวรัตมา กุลพรม รหัสประจำตัว 481204119 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขารัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัยศูนย์การศึกษากำแพงเพชร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ทักษะคิดของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรี อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

ในการนี้ มหาวิทยาลัย พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ และประสบการณ์ เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา ดังกล่าว ดังแบบเครื่องมือวิจัยที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมาพร้อมนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร. สรณีย์ วงศ์คำจันทร์)
ผู้ประสานงาน และปฏิบัติหน้าที่
หัวหน้าศูนย์การศึกษากำแพงเพชร

สำนักงานศูนย์การศึกษากำแพงเพชร

โทร. 055 - 722340

ที่ ว.205 / 2549

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ศูนย์การศึกษากำแพงเพชร
วิเศษชัยชาญ อ.เมือง จ.กำแพงเพชร 62000
โทร. 055-713265 โทรสาร: 055-722340

24 ตุลาคม 2549

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผศ.ธนัส มีศรีสวัสดิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบเครื่องมือวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวรัตมา กุลพรม รหัสประจำตัว 481204119 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขารัฐศาสตรการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัยศูนย์การศึกษากำแพงเพชร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ทักษะชีวิตของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรี อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

ในการนี้ มหาวิทยาลัย พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ และประสบการณ์ เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา ดังกล่าว ดังแบบเครื่องมือวิจัยที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมาพร้อมนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร. ศรีณย์ วงศ์คำจันทร์)
ผู้ประสานงาน และปฏิบัติหน้าที่
หัวหน้าศูนย์การศึกษากำแพงเพชร

สำนักงานศูนย์การศึกษากำแพงเพชร

โทร. 055 - 722340

ที่ ว. 205 / 2549

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ศูนย์การศึกษากำแพงเพชร
วิทยาเขตศรีโสภณ อ.เมือง อ.กำแพงเพชร 62000
โทร. 055-713265 โทรสาร: 055-722340

24 ตุลาคม 2549

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผศ.นิเวศน์ คำรัตน์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบเครื่องมือวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวรัตมา กุลพรม รหัสประจำตัว 481204119 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขารัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัยศูนย์การศึกษากำแพงเพชร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ทักษะคดีของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรี อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

ในการนี้ มหาวิทยาลัย พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ และประสบการณ์ เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา ดังกล่าว ดังแบบเครื่องมือวิจัยที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมาพร้อมนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร. สรณีย์ วงศ์คำจันทร์)
ผู้ประสานงาน และปฏิบัติหน้าที่
หัวหน้าศูนย์การศึกษากำแพงเพชร

สำนักงานศูนย์การศึกษากำแพงเพชร

โทร. 055 - 722340

ที่ ว. 205 / 2549

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ศูนย์การศึกษากำแพงเพชร
วิเศษชัยโสภณ อ.เมือง อ.กำแพงเพชร 62000
โทร. 055-713265 โทรสาร: 055-722340

24 ตุลาคม 2549

เรื่อง ขอลาอนุเคราะห์ ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายนริศ ศรีโพธิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบเครื่องมือวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวรัตมา กุลพรม รหัสประจำตัว 481204119 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขารัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัยศูนย์การศึกษากำแพงเพชร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ทักษะชีวิตของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรี อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

ในการนี้ มหาวิทยาลัย พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ และประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา ดังกล่าว ดังแบบเครื่องมือวิจัยที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมาพร้อมนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร. สรณีย์ วงศ์คำจันทร์)

ผู้ประสานงาน และปฏิบัติหน้าที่
หัวหน้าศูนย์การศึกษากำแพงเพชร

สำนักงานศูนย์การศึกษากำแพงเพชร

โทร. 055 - 722340

ที่ ว. 205 / 2549

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ศูนย์การศึกษากำแพงเพชร
วิเศษวิทยุโสภณ อ.เมือง อ.กำแพงเพชร 62000
โทร. 055-713265 โทรสาร: 055-722340

24 ตุลาคม 2549

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นางวิษุตา เกษปรีชาสวัสดิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบเครื่องมือวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวรัตมา กุลพรม รหัสประจำตัว 481204119 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขารัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัยศูนย์การศึกษากำแพงเพชร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าวิจัย เรื่อง ทักษะชีวิตของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรี อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

ในการนี้ มหาวิทยาลัย พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ และประสบการณ์ เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา ดังกล่าว ดังแบบเครื่องมือวิจัยที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมาพร้อมนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร. ศรีณีย์ วงศ์คำจันทร์)

ผู้ประสานงาน และปฏิบัติหน้าที่

หัวหน้าศูนย์การศึกษากำแพงเพชร

สำนักงานศูนย์การศึกษากำแพงเพชร

โทร. 055 - 722340

ภาคผนวก ค
แบบสอบตาม

แบบสอบถาม

เรื่อง

ทัศนคติของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นสมัครในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัด
กำแพงเพชร

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกรณมาขีดเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ท่านเห็นว่าถูกต้องที่สุด

1.1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ

1. ( ) ชาย

2. ( ) หญิง

2. ตำแหน่งของท่าน

1. ( ) กำนัน

2. ( ) ผู้ใหญ่บ้าน

3. ปัจจุบันท่านมีอายุ

1. ( ) ต่ำกว่า 35 ปี

2. ( ) 36 – 45 ปี

3. ( ) 46 -45 ปี

4. ( ) 56 ปีขึ้นไป

4. การศึกษา

1. ( ) ประถมศึกษา

2. ( ) มัธยมศึกษา

3. ( ) อนุปริญญาตรี (ปวท., ปวส.)

4. ( ) ปริญญาตรี

5. ( ) สูงกว่าปริญญาตรี

5. สถานภาพ

1. ( ) โสด

2. ( ) สมรส

6. ท่านเคยเลือกนักการเมืองผู้หญิงหรือไม่

1. ( ) เคย

2. ( ) ไม่เคย

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่น

ข้อ	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1	สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่บ้านละ 2 คน		
2	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มาจากการเลือกตั้งของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้าน		
3	สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี		
4	ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของตำบลที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 1 ปี		
5	ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปี		
6	ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 30 ปี		
7	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน		
8	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี		
9	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน 2 วาระไม่ได้		
10	โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร		
11	ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์		

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติของกำนันผู้ใหญ่ที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นสตรี

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น				
		เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ ไม่ ทราบ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง
1.	นักการเมืองท้องถิ่นสตรีสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ดีพอๆ กับผู้ชาย					
2.	อาชีพนักการเมืองท้องถิ่นเหมาะสมกับผู้หญิง					
3.	นักการเมืองท้องถิ่นสตรีสามารถเป็นนักการเมืองที่ดีได้พอๆ กับนักการเมืองท้องถิ่นผู้ชาย					
4.	ผลงานของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีมีอิทธิพลต่อการได้รับเลือกตั้งเป็นนักการเมืองอีกครั้ง					
5.	นักการเมืองท้องถิ่นสตรีควรมีบทบาทในการรับผิดชอบสังคมเท่าเทียมกับนักการเมืองท้องถิ่นผู้ชาย					
6.	นักการเมืองท้องถิ่นสตรีจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้อบังคับต่างๆ					
7.	นักการเมืองท้องถิ่นสตรีให้ความเอาใจใส่ต่อปัญหาชุมชนและมีความตั้งใจในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ดี					
8.	ผู้หญิงที่มีชื่อเสียงและมีฐานะทางสังคมทำงานเพื่อสังคมจะมีโอกาสที่จะได้รับเลือกตั้งเป็นนักการเมืองมาก					
9.	ผู้หญิงมีความสามารถที่จะเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้.					
10.	ผู้หญิงควรได้รับโอกาสในการศึกษาและอบรมให้มากขึ้น					

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น				
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
11.	สังคมในปัจจุบันผู้ชายและผู้หญิงควรได้รับสิทธิต่างๆ อย่างเท่าเทียมกัน					
12.	ผู้หญิงมีความจริงใจและตั้งใจ มุ่งมั่นที่จะเข้ามาแก้ไขปัญหาต่างๆ ในชุมชน หรือหมู่บ้านอย่างแท้จริง					
13.	ผู้หญิงก็มีความสามารถในการพัฒนาตำบลหมู่บ้านให้เจริญก้าวหน้าได้					
14.	ผู้หญิงควรเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการเมืองระดับท้องถิ่น					
15.	ผู้หญิงสามารถเป็นต้นแบบที่ดีของนักการเมืองในระดับท้องถิ่นได้					
16.	นักการเมืองผู้หญิงในระดับท้องถิ่นจะต้องมีบุคลิกลักษณะที่เข้มแข็ง เด็ดเดี่ยว กล้าตัดสินใจแก้ปัญหาในทุกสถานการณ์					
17.	ในปัจจุบันผู้หญิงมีความสามารถในด้านต่างๆ เพิ่มมากขึ้น และประสบความสำเร็จในการทำงานมากขึ้น					
18.	ผู้หญิงก็มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ทัดเทียม					
19.	ผู้หญิงก็มีความสามารถเป็นนักปกครองที่ดี					
20.	ผู้หญิงนั้นจะทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต					
21.	สังคมในปัจจุบันเปิดกว้างและยอมรับให้ผู้หญิงเข้ามามีบทบาทในการทำงานในด้านต่างๆ เพิ่มมากขึ้น					

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น				
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
22.	ผู้หญิงจะมีมนุษยสัมพันธ์ดีและเป็นกันเองกับประชาชน					
23.	นักการเมืองท้องถิ่นสตรีมีความคิดในเรื่องครอบครัวชั้นน้อยกว่าผู้ชาย					
24.	นักการเมืองท้องถิ่นสตรีโดยทั่วไปมักไม่เด็ดขาดเท่าผู้ชาย					
25.	นักการเมืองท้องถิ่นสตรีมักจะสนใจแต่รายละเอียดปลีกย่อย					
26.	นักการเมืองท้องถิ่นสตรีไม่หมกมุ่นในเรื่องสุรา สิ่งมีเงินเม้าซึ่งทำให้เสียงานเหมือนผู้ชาย					
27.	นักการเมืองท้องถิ่นสตรีมักจะมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และแก้ไขปัญหากลุ่มได้ดี					
28.	นักการเมืองท้องถิ่นสตรีได้รับการยอมรับจากกลุ่มและบุคคลภายนอก					
29.	นักการเมืองท้องถิ่นสตรีมีความประนีประนอมทำให้ประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ได้เป็นอย่างดี					
30.	นักการเมืองท้องถิ่นสตรีมีร่างกายที่อ่อนแอกว่าผู้ชายทำให้เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงาน					
31.	นักการเมืองท้องถิ่นสตรีต้องรับภาระเป็นแม่บ้านด้วย ทำให้ไม่มีเวลาและเป็นอุปสรรคต่อการบริหารงาน					
32.	นักการเมืองท้องถิ่นสตรีมีความละเอียดอ่อน ทำให้มองปัญหาได้หลายมิติกว่าผู้ชาย					

ภาคผนวก
ตารางแสดงจำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ตารางแสดงจำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่างของ krejcie and Morgan

จำนวน ประชากร	จำนวน กลุ่ม ตัวอย่าง	จำนวน ประชากร	จำนวน กลุ่ม ตัวอย่าง	จำนวน ประชากร	จำนวน กลุ่ม ตัวอย่าง	จำนวน ประชากร	จำนวน กลุ่ม ตัวอย่าง
10	10	150	108	460	210	2200	327
15	14	160	113	480	241	2400	331
20	19	170	118	500	217	2600	335
25	24	180	123	550	226	2800	338
30	28	190	127	600	234	3000	341
35	32	200	132	650	242	3500	346
40	36	210	136	700	248	40000	351
45	40	220	140	750	254	4500	354
50	44	230	144	800	260	5000	357
55	48	240	148	850	265	6000	361
60	52	250	152	900	269	7000	364
65	56	260	155	950	274	8000	367
70	59	270	159	1000	278	9000	368
75	63	280	162	1100	285	10000	370
80	66	290	165	1200	291	15000	375
85	70	300	169	1300	297	20000	377
90	73	320	175	1400	302	30000	379
95	76	340	181	1500	306	40000	380
100	80	360	186	1600	310	50000	381
110	86	380	191	1700	313	75000	382
120	92	400	196	1800	317	100000	384
130	97	420	201	1900	320		
140	103	440	205	2000	322		

(ที่มา : Robert V. krejcie and Morgan Education and Psychological Measurement, 1970: 607-609)

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ-สกุล** : รัตำ กุลพรม
- วัน เดือน ปีเกิด** : 9 มิถุนายน 2513
- ภูมิลำเนา** : 219 หมู่ 4 ตำบลแม่พูน อำเภอลับแล
จังหวัดอุตรดิตถ์
- ที่อยู่ปัจจุบัน** : 11/13 หมู่ที่ 2 ตำบลนครชุม อำเภอเมือง
จังหวัดกำแพงเพชร
- การศึกษา**
พ.ศ. 2543 : สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป
สถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์
- ตำแหน่ง/สถานที่ทำงานปัจจุบัน**
ปัจจุบัน : เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
องค์การบริหารส่วนตำบลอ่างทอง อำเภอเมือง
จังหวัดกำแพงเพชร
- สิ่งพิมพ์นี้เป็นสมบัติของห้องสมุด มจร.
ผู้ใดพบอยู่ในที่อื่นไม่สมควร
โปรดนำมาส่งที่แผนกห้องสมุดด้วย ขอขอบคุณ